

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ
ԶԱՓՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ.
ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ ԿԱՆԱՆՑ
ԱՌՋԵՎ ԾԱՌԱՅՈՂ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՈՒԿ
ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԿԵՐՆԵՐԻՆ

© 2016 UN Women: Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են:
Պատրաստվել է ԱՄՆ-ի Նյու-Յորք քաղաքում:

ISBN 978-1-63214-052-4

Սույն զեկույցում արտահայտված տեսակետները
հեղինակինն են և կարող են չարտացոլել
«ՄԱԿ Կանայք»-ի, ՄԱԿ-ի կամ նրա հետ կապակցված
որևէ կազմակերպության տեսակետները կամ
Եվրոպայի խորհրդի տեսակետները կամ պաշտոնական
դիրքորոշումը:

Պատրաստվել է «ՄԱԿ Կանայք»-ի և Եվրոպայի խորհրդի կողմից

Խմբագիր. Սիդ Զեյն

Թողարկման համակարգումը. «ՄԱԿ Կանայք»

Դիզայնը. Մելանի Դոհերթի Դիզայն

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ

ՀԻՄՔԵՐԸ. ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՌՁԵՎ ԾԱՌԱՑՈՂ

ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՈՒԿ

ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԻՆ

ՊԱՏՐԱՍՏԿԵԼ Է «ՄԱԿ ԿԱՆԱՅՔ»-Ի ՊԱՏՎԵՐՈՎ,
ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՀԵՏ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
ՇՐՋԱՆԱԿՈՒՄ

Նյու-Յորք, հոկտյ 2016 թ.

ԵՐԱԽՏԻՔԻ ԽՈՍՔ

Սույն զեկույցի հեղինակն Է գեղեցիկ և արդարադատության հարցերով խորհրդատու Թերեզա Մարչիորին:

Հատուկ շնորհակալություն Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանին, Կին դատավորների միջազգային ասոցիացիային, Համաշխարհային ադարադատության նախագծին և Շվեյցարիայի Գեղեցիկային հավասարության հարցերով դաշնային ծառայությանը՝ իրենց արժեքավոր մեկնաբանությունների և սույն զեկույցի մշակմանն աջակցելու համար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱԿՈՒՄՆԵՐ	6
1 ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	7
1.1. Նախապատմություն	7
1.1.1. Արդարադատության համակարգերը՝ ուշադրության կենտրոնում	7
1.1.2. Արդարադատության հասանելիությունը	7
1.1.3. Հասանելիության չափումը	7
1.1.4. Արդարադատության բնագավառում կանանց փորձառության յուրահատկությունը	7
1.2. Չարագացման նոր հիմքեր	10
1.2.1. Կայուն զարգացման օրակարգը 2015 թվականից հետո. նոր տիրույթ արդարադատության համար	10
1.2.2. Կիս-Կ-ի Կոմիտեի ընդհանուր հանձնարարական կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ	11
1.2.3. Կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքարում առաջընթացի չափումը	11
1.3. Չեկույցի նպատակը և կառուցվածքը	12
2 ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԶՓՄԱՆ ԱՌԿԱ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ. ԶԱՐԿՆԱԳՐՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ	11
2.1. Մեթոդաբանությունը	11
2.1.1. Աղբյուրները	11
2.1.2. Ցուցանիշների առանձնացումը և դասակարգումը	13
2.2. Արդարադատության հասանելիության չափման առկա ցուցանիշների քարտեզագրումը	14
ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.1. Արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ	14
ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.2. Գենդերահենք բռնությունը. արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ	46
ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.3. Ոստիկանություն	58
ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.4. Պետական ծառայություններ	64
ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.5. Արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ՝ հիմնված վարչական տվյալների վրա	65
2.3. Արդարադատության հասանելիության գոյություն ունեցող չափումների բացերը	77
2.3.1. Առաջարկի և պահանջարկի ցուցանիշների ընդգծվածությունը	77
2.3.2. Իրավաբանական կարիքներ և հասանելիության խոչընդոտներ	77
2.3.3. Արդարադատության վերջնարդյունքները	77
2.4. Գենդերի ինտեգրումն արդարադատության	

հասանելիության ցուցանիշների մեջ. տվյալների բացվածքի և տվյալների գենդերազգայուն վերլուծության բացակայությունը	78
2.4.1. Աշխարհագրական և տնտեսական հասանելիություն	78
2.4.2. Իրավաբանական խորհրդատվության, ներկայացուցչության և իրավաբանական օգնության հասանելիություն	78
2.4.3. Գենդերային վերապատրաստում/իրավաբանների և արդարադատության ոլորտի մասնագետների համար	78
2.4.4. Հետագա ընթացք. տվյալների հավաքման և վերլուծության հարացույցի փոփոխություն	79

3 ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ, ԱՅՐ ԹՎՈՒՄ՝ ԿԱՆԱՆՑ ՃԱՆԱԴԱՐԳԻՆ ԱՌԿԱ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՈՒԿ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԻ ԶՓՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՈՍԱՄՐԿՈՂ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

3.1. Նպատակը և մեթոդաբանությունը	80
3.1.1. Նպատակ	80
3.1.2. Կառուցվածք	81
3.1.3. Ոչ պետական արդարադատության չափում	81
3.1.4. Ցուցանիշների ընտրություն	81
3.2. Արդարադատության հասանելիության, այդ թվում՝ կանանց ճանապարհին առկա առանձնահատուկ մարտահրավերների չափման համար առաջարկվող ցուցանիշների համակցություն	83
3.2.1. Նպատակադրված միջավայր	83
3.2.2. Առաջարկի գործոններ	85
3.2.3. Պահանջարկի գործոններ	92

ՏԵԶՍԱՅԻՆ ՆԵՐԴԻՐՆԵՐ

ՏԵԶՍԱՅԻՆ ՆԵՐԴԻՐ ԹԻՎ 1.

Արդարադատության հասանելիության ցուցանիշները, որոնք օգտագործվում են Կառավարությունների կողմից և/կամ հիմնված են կառավարությունների հավաքած տվյալների վրա

75

ՏԵԶՍԱՅԻՆ ՆԵՐԴԻՐ ԹԻՎ 2.

Կառավարությունների կողմից օգտագործվող և/կամ նրանց կողմից հավաքված տվյալների վրա հիմնված ցուցանիշների միտումներ և բացեր. 80

ՀԱՎԵԼՎԱԾ. ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎԱՄԱՆ ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԼԻՑ ՄՈՏՑՑՈՒՄՆԵՐԸ 33

96

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

100

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

102

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

- ԿԽՎԿ.** Կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման մասին կոնվենցիա
- ԱԱԵՅ.** Արդարադատության արդյունավետության եվրոպական հանձնաժողով
- ՎՄՓՅ.** Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի վերահսկման մեխանիզմի փորձագիտական հանձնաժողով
- ԲԿԻՕԾ.** Բնիկ կանանց իրավաբանական օգնության ծառայություն (Defensoría de la Mujer Indígena)
- ԺԱՀՀ.** Ժողովրդագրության և առողջության հարցերով հետազոտություն
- ԼԱԿՏՅ.** Լատինական Ամերիկայի և Կարիբյան ավազանի տնտեսական հանձնաժողով
- ԳՀԵԻ.** Գենդերային հավասարության եվրոպական ինստիտուտ
- ՀԻԳ.** Հիմնարար իրավունքների եվրոպական միության գործակալություն
- ԳԿՀ.** Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն
- ԳՐԵՎԻՈ.** Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի կոնվենցիայի (Ստամբուլյան կոնվենցիա) հարցերով փորձագիտական խումբ
- ԿԶՀ.** Կենսամակարդակի չափման հետազոտություն
- ՄԵՍԵԿՎԻ.** Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի (Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման, պատժի և վերացման մասին միջամերիկյան կոնվենցիայի) վերահսկման մեխանիզմ
- ՀՁՆ-ներ.** Հազարամյակի զարգացման նպատակներ
- ՈԿԿ.** Ոչ կառավարական կազմակերպություն
- ԱՊԿ.** Ամերիկյան պետությունների կազմակերպություն
- ՏՅԶԿ.** Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն
- ՊԵԿԿԱ.** Կնոջ կողմից ղեկավարվող ընտանիքի հզորացում (Pemberdaayan Perempuan Kepala Keluarga)
- ԿՁՆ-ներ.** Կայուն զարգացման նպատակներ
- ՏՏՄՀՀ.** Տնային տնտեսությունների միասնական հետազոտության համակարգ (Sistema Integrado de Encuestas de Hogares)
- ՍԻԳՀ.** Սոցիալական ինստիտուտների և գենդերի համաթիվ
- ՄԱԶԾ.** Միավորված ազգերի շարգացման ծրագիր
- ՄԱԹՀՊԳ.** ՄԱԿ-ի Թմրամիջոցների և հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակ
- ՄԱԻԳՑ.** Միավորված ազգերի Իրավունքի գերակայության ցուցանիշներ
- ԱՄՆՄԶԳ.** Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Միջազգային զարգացման գործակալություն
- ԿԲԻ.** Կանայք, բիզնեսը և իրավունքը
- ՀԱԾ.** Համաշխարհային արդարադատության ծրագիր

ՆԵՐՎՃՈՒԹՅՈՒՆ

1.1 Նախապատմություն

1.1.1. Արդարադատության համակարգերը՝ ուշադրության կենտրոնում

Վերջին տարիներին միջազգային հանրությունն ավելի մեծ ուշադրություն է դարձնում պետություններում արդարադատության համակարգերի բարելավման խնդրին: Իրավական համակարգի և արդարադատության ինստիտուտների կատարելագործումը՝ նպատակ հետապնդելով պայքարել կոռուպցիայի դեմ, ներգրավել ներդրումներ, հաղթահարել անհավասարությունը, բարելավել անվտանգությունը և անհատներին ավելի հասանելի դարձնել ռեսուրսները, Եական նշանակություն է ձեռք բերել կառավարությունների և միջազգային սուբյեկտների շրջանում: Ոլորտի նկատմամբ ավելացող հետաքրքրության և իրականացվող միջամտությունների արդյունքում անհրաժեշտ է դարձել ավելի լավ գործիքներ ստեղծել արդարադատության համակարգերը գնահատելու համար, նպատակ ունենալով բացահայտել արդարադատության մարմինների գործունեության վրա ազդող հիմնական տարրերը : Ոլորտում գործող գիտավերլուծական կենտրոնների և միջազգային կազմակերպությունների աջակցությամբ արդարադատության համակարգերի տարբեր բաղադրիչների գնահատման ցուցանիշների լայն տեսանկյանի է մշակվել: Առկա ցուցանիշները ներկայումս օգտագործվում են կառավարությունների, քաղաքացիական հասարակության և միջազգային գործընկերների կողմից՝ արդարադատության համակարգերը գնահատելու և որոշակի նպատակների և թիրախների ուղղությամբ առաջընթացը մշտադիտարկելու նպատակով, ինչպես նաև՝ այնպիսի չափանիշներ սահմանելու համար, որոնց համեմատ հնարավոր կլինի չափել կառավարությունների հավատարմությունն իրավունքի գերակայության սկզբունքին և արձանագրել այդ ոլորտում առկա միտումները:

1.1.2. Արդարադատության հասանելիությունը

Արդարադատության համակարգերի բարեփոխման և կատարելագործման նկատմամբ աճող հետաքրքրության և մասնակցության պայմաններում՝ արդարադատության ինստիտուտների հասանելիությունը քաղաքացիների բողոքների հասցեագրման և վեճերը լուծելու նպատակով սկսել է դիտարկվել որպես զարգացման, մարդու իրավունքների, ժողովրդավարության և իրավունքի գերակայության կարևորագույն բաղադրատարր:

Սույն գեկույցում մեր կողմից կիրառվող ընդհանուր սահմանման համաձայն՝ արդարադատության հասանելիությունը ներառում է բոլոր այն բաղադրիչները, որոնք անհրաժեշտ են, որպեսզի քաղաքացիները կարողանան վերականգնել իրենց խախտված իրավունքները և ստանալ պատճառված վնասի

փոխհատուցում: Այդ բաղադրիչները ներառում են այնպիսի իրավական հիմքեր, որոնք սահմանում են բոլոր քաղաքացիների համար համընդհանուր և հավասար իրավունքներ՝ մարդու իրավունքների միջազգային չափանիշներին համապատասխան, բնակչության լայնատարած իրավական իրազեկվածություն և գրագիտություն, մատչելի և որակյալ իրավական խորհրդատվության և ներկայացուցչության առկայություն, հասանելի, մատչելի, ակտուալ, արդյունավետ, գործուն, անկողմնակալ, կոռուպցիայից զերծ և վստահելի վեճերի լուծման մեխանիզմների առկայությունը, որոնք , կկիրառեն կանոնները և գործընթացները մարդու իրավունքների միջազգային չափանիշներին համահունչ, և դատական որոշումների կատարման գործուն և անկողմնակալ մեխանիզմների առկայությունը:¹ Սույն գեկույցի հիմքում դրված իրավունքահեն մոտեցման համաձայն՝ արդարադատության հասանելիությունը կարող է նկարագրվել նաև որպես «պարտականություններ կրողների» (այսինքն՝ արդարադատություն իրականացնելու լիազորությամբ և պատասխանատվությամբ օժտված կառույցների) կարողությունը՝ ապահովելու հասանելիությունը, և «իրավատերերի» (այսինքն՝ արդարադատության ձգտելու և հասնելու իրավունքով օժտված անհատների և կազմակերպությունների) կարողությունը՝ արդարադատության ծառայությունների հասանելիության միջոցով իրականացնելու իրենց իրավունքները:²

1.1.3. Հասանելիության չափումը

Արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ բազմաթիվ ուսումնասիրություններ և գնահատումներ են իրականացվել, և մշակվել ու ներդրվել են ցուցանիշներ՝ առաջընթացին հետևելու և արդարադատության համակարգերից օգտվելու՝ քաղաքացիների կարողությունն ապահովող և խոչընդոտող գործոնների վերաբերյալ տվյալներ համալրելու համար: Ցուցանիշների մեծ մասը ընդգրկում են «ինստիտուցիոնալ կատարողականի և միջազգային նորմերի պահպանման չափումները, ծառայություններից օգտվողների փորձառության և ընկալումների հետազոտությունները, ընդգրկուն համաթվերը և ցուցանիշների «զամբյուղները», որոնց նպատակը տարաբնույթ հասկացությունների ամբողջացումն է» (Berg and Desai 2013): Ցուցանիշները կարող են վերաբերել թե՛ արդարադատության առաջարկի տարրերին (այսինքն՝ արդարադատության ծառայություններ մատուցող կառույցները և անհատները), թե՛ արդարադատության պահանջարկի տարրերին (այսինքն՝ արդարադատության ծառայություններից օգտվողների շրջանակը):

1.1.4. Արդարադատության բնագավառում կանանց փորձառության յուրահատկությունը

Օրենքի առջև հավասարության՝ կանանց և տղամարդկանց իրավունքը և նրանց համար վեճերի լուծման մեխանիզմների հավասար հասանելիության սկզբունքն ամրագրված են միջազգային մի շարք գործիքներում՝ արդարադատության հասանելիությունը բնորոշելով որպես մարդու համընդհանուր իրավունք,

և նախատեսելով դրա չափումն այնպես, որպեսզի հաշվի առնվեն տարբեր անհատների փորձառության գենդերային առանձնահատկությունները:³

Այս համատեքստում՝ միջազգային սուբյեկտների⁴ (ներառյալ՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության, Համաշխարհային բանկի, Եվրոպայի խորհրդի և ՄԱԿ-ի Կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման կոմիտեի) մի շարք ուսուսումնասիրություններում և գեկույցներում ընդգծվել են արդարադատության հասանելիության ձգտող կանանց առջև ծառայող յուրահատուկ մարտահրավերները և դրանց գնահատման կարևորությունը: Բոլոր այդ ուսումնասիրություններում և գեկույցներում որպես հրատապ և հասցեական ուշադրության արժանի խնդիր է նշվել այն, որ բավարար չեն կանանց համար արդարադատության հասանելիությունը չափող տվյալները և հաջողված միջամտությունների արձանագրումները: Եվ իրոք, չնայած որ արդարադատության հասանելիությունը գնալով ավելի կարևորվել է զարգացման շուրջ ծավալվող քննարկումներում, իրավունքի և արդարադատության բնագավառներում կանանց՝ որպես ծառայություններից օգտվողների և ծառայություններ մատուցողների ունեցած փորձառության առանձնահատկությունները վիճակագրական տվյալների հիման վրա դեռևս բավարար չափով փաստաթղթավորված չեն:⁵ Այնուամենայնիվ, ընդհանուր իրողությունն է այն փաստը, որ կանանց համար միջին հաշվով ավելի դժվար է ստանալ հասանելիություն ինստիտուցիոնալ կառուցվածքներին՝ բանակցելու և իրենց իրավունքները պաշտպանելու համար և ստանալու արդար լուծումներ իրենց բողոքներին: Թեպետ արդարադատության հասանելիության խոչընդոտներից շատերը բխում են գենդերի հետ կապ չունեցող գործոններից (ինչպիսիք են՝ աղքատությունը, գրագիտություն չունենալը, պաշտոնական լեզուներին չտիրապետելը և իրավական գիտելիքի ու իրազեկվածության պակասը), սակայն դրանք սովորաբար ավելի շատ ազդում են կանանց, քան՝ տղամարդկանց վրա: Իսկապես, սոցիալական և ինստիտուցիոնալ խոչընդոտների համակցությունն ավելի է ծանրացնում այն դժվարությունները, որոնց կանայք առերեսվում են արդարադատության ինստիտուցիոնալ օգտվելիս՝ եկամտային քվինտիլներից մինչև կրթական մակարդակ և էթնիկ խմբեր, ավելի մեծ խոչընդոտներ առաջացնելով հասանելիության առումով, և առաջացնելով կադրերի բարձր հոսունություն, որի հետևանքով կանայք ավելի խոցելի են դառնում դատական գործընթացում: Ավելին, այնպիսի խոչընդոտները, ինչպիսիք են խտրական օրենքները և սոցիալական խարանդ այամանավորված են գենդերով, ինչը կտրուկ ավելացնում է հասանելիության խզվածքը:

1.2. Զարգացման նոր հիմքեր

1.2.1. Կայուն զարգացման օրակարգը 2015 թվականից հետո. նոր տիրույթ արդարադատության համար

ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեան 2015 թվականի սեպտեմբերի

25-ին ընդունեց թիվ 70/1 բանաձևը՝ «Կերափոխե՛նք մեր աշխարհը. կայուն զարգացման 2030-ի օրակարգը» խորագրով: Բանաձևում գետեղված են Կայուն զարգացման 17 համաձայնեցված նպատակները (ԿՉՆ-ներ) և 169 թիրախները, որոնց միջոցով ՄԱԿ-ի անդամ պետություններն հանձնառություն են ստանձնում կայուն զարգացման նոր՝ մինչև 2030 թվականն իրագործելիք շրջանակի նկատմամբ:

Նոր շրջանակը, որի հիմքում ընկած են նախորդ տասնամյակում քաղված դասերը՝ ներառյալ Հազարամյակի զարգացման նպատակների (ՀՉՆ-ներ) իրագործման փորձը, հիմքում ունի այն փաստի գիտակցումը, որ միայն խաղաղ և արդար հասարակությունները կարող են նպաստել կայուն զարգացմանը, և որ արդարադատության գործող և հասանելի համակարգը ինքնին զարգացման կարևորագույն բաղադրիչ է՝ և միաժամանակ հանդիսանում է զարգացման այլ նպատակների իրականացմանը նպաստող գործոն: Բոլոր անձանց համար արդարադատության հասնելը գերակայություն է դառնում զարգացման նոր օրակարգում, իսկ արդարադատության հասանելիությունը ձեռք է բերում նոր նշանակություն: Գենդերային հավասարությունը և կանանց հզորացումը նույնպես առաջնային են համարվում. թիվ 70/1 բանաձևի նախաբանում նշվում է, որ «կայուն զարգացման 17 նպատակների և 169 թիրախների շրջանակում փորձ է արվում ապահովել բոլոր մարդկանց իրավունքները և հասնել գենդերային հավասարության և բոլոր կանանց և աղքիկների հզորացմանը»:⁶

Սույն ուսումնասիրության տեսանկյունից առավել կարևոր են թիվ 16.5 և 17 ԿՉՆ-ները: Թիվ 16 նպատակում ձևակերպվում է հետևյալ հանձնառությունը. «Խթանել խաղաղ եվ ներառական հասարակությունների կառուցումը՝ հանուն կայուն զարգացման, բոլորի համար հասանելի դարձնել արդարությունը, բոլոր մակարդակներում ստեղծել արդյունավետ, հաշվետու եվ ներառական հաստատություններ»: Մասնավորապես, թիվ 16.3 թիրախը վերաբերում է հետևյալին. «Խթանել իրավունքի գերակայությունը ազգային և միջազգային մակարդակներում և ապահովել արդարադատության հավասար հասանելիություն բոլորի համար»: Թիվ 16.5, 16.6 և 16.7 թիրախների նպատակն է ավելացնել ինստիտուցիոնալ և ֆեկտիվությունը, թափանցիկությունը, ներառականությունը և ներկայացուցչականությունը՝ որպես խնդիրներ ձևակերպելով «կոռուպցիայի կրճատումը» (16.5), «արդյունավետ, հաշվետու և թափանցիկ հաստատությունների զարգացումը բոլոր մակարդակներում» (16.6) և «որոշումների կայացման արձագանքող, ներառական, մասնակցային և ներկայացուցչական գործընթացի ապահովումը բոլոր մակարդակներում» (16.7): Անհատների՝ իրենց իրավունքները պաշտպանելու և արդարադատությունից օգտվելու կարողության կարևորագույն նախադրյալներից է իրավունակության՝ ներառյալ ծննդյան փաստի գրանցման երաշխավորումը, ինչը ձևակերպված է թիվ 16.9 թիրախի մեջ: Եվ վերջապես, 16.բ թիրախը վերաբերում է ոչ խտրական օրենքների և քաղաքականությունների խթանմանը և կիրարկմանը՝ հանուն կայուն զարգացման: Թիվ 5 նպատակը⁷ ներառում է թիրախներ, որոնք վերաբերում են գենդերային հավասարությանը և

կանանց և աղջիկների հզորացմանը, և ակնհայտորեն կապված են արդարադատության հասանելիության հետ, մասնավորապես. «ամենուր վերջ դնել բոլոր կանանց և աղջիկների նկատմամբ գործադրվող խտրականության բոլոր ձևերին» (թիրախ 5.1), «վերացնել բոլոր կանանց և աղջիկների հանդեպ գործադրվող բռնության բոլոր ձևերը» (5.2), «ապահովել կանանց լիարժեք և արդյունավետ մասնակցությունը և հավասար հնարավորությունները քաղաքական, տնտեսական և հանրային կյանքում որոշումների կայացման բոլոր մակարդակներում ղեկավար դիրք զբաղեցնելու համար» (5.5), «ձեռնարկել բարեփոխումներ՝ կանանց տրամադրելու հավասար իրավունքներ տնտեսական ռեսուրսների նկատմամբ, ինչպես նաև հողի և գույքի այլ ձևերի նկատմամբ սեփականության և վերահսկողության, ֆինանսական ծառայություններից, ժառանգությունից և բնական պաշարներից օգտվելու իրավունքներ՝ ներպետական օրենքների համաձայն» (5.ա), և վերջապես՝ «ընդունել և ամրապնդել առողջ քաղաքականություն և կիրարկել օրենսդրություն՝ գենդերային հավասարության խթանման և բոլոր մակարդակներում բոլոր կանանց և աղջիկների զորացման նպատակով» (5.գ):

Նոր շրջանակում կարևորվում է նաև յուրաքանչյուր նպատակի և թիրախի ուղղությամբ առաջընթացը չափելու համար բովանդակային, չափելի և տեխնիկապես հիմնավոր ցուցանիշների ստեղծումը, ինչպես նաև «տվյալների արժանահավատ և ժամանակին համախմբերի հավաքումը՝ տվյալների նոր և ոչ ավանդական աղբյուրների միջոցով» (UN 2014), իսկ «տվյալների ավելի ընդգրկում և համակարգված բացվածքի ներառումը» կարևորվում է որպես հիմնարար գործոն անարդարությունը բացահայտելու և փաստահենք միջամտություններով առավել խոցելի անձանց կարիքներին իրապես արձագանքելու տեսանկյունից (High-Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda 2013): Թիվ 17 նպատակը, որում գետնից են օրակարգի իրագործման միջոցները, ընդգրկում է այդ տարրերը թիվ 17.18 թիրախի մեջ, որով կոչ է արվում «մեծացնել կարողությունների զարգացման ուղղված օժանդակությունը զարգացող երկրներին՝ զգալիորեն ավելացնելու բարձրորակ, ժամանակին և հուսալի տվյալների առկայությունը՝ տարանջատված ըստ եկամտի, սեռի, տարիքի, ... և ազգային համատեքստին վերաբերելի այլ բնութագրերի»: Եվ վերջապես, թիվ 17.19 թիրախով միջազգային հանրությունը հանձն է առնում «գոյություն ունեցող նախաձեռնությունների հիման վրա մշակել կայուն զարգացման ոլորտում գրանցված առաջընթացի չափումներ»:

1.2.2. ԿԻՎԿ-ի կոմիտեի ընդհանուր հանձնարարականը կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ

Լրացուցիչ անգամ կարևորելով զարգացման նոր օրակարգում բոլոր անձանց համար արդարադատության հասանելիության սկզբունքի նշանակության վերաբերյալ նորագույն պատկերացումները, ԿԻՎԿ-ի կոմիտեի թիվ 33 հանձնարարական անդրադառնում է կանանց համար արդարադատության հասանելիության խնդիրներին: Կոմիտեն հանձնարարականում առանձնացնում է արդարադատության հասանելիության վեց հիմնական

բաղադրիչները (CEDAW Committee 2015: 5-6).

- Դատական պաշտպանություն ,այսինքն՝ առանց խոչընդոտների արդարադատության համակարգին դիմելու և ԿԻՎԿ-ով սահմանված իրենց իրավունքները պահանջելու՝ կանանց կարողությունը;
- Առկայություն, որը ենթադրում է երկրի ողջ տարածքում՝ ներառյալ գյուղական և հեռավոր բնակավայրերում դատարանների և քվադրատական մարմինների գոյությունը,
- Հասանելիություն , որը պահանջում է, որ արդարադատության բոլոր համակարգերը լինեն ապահով, մատչելի, ֆիզիկապես հասանելի կանանց համար և հարմարեցված և համապատասխան լինեն կանանց կարիքներին,
- Պատշաճ որակ, որը ներառում է այնպիսի տարրեր, ինչպիսիք են, ի թիվս այլոց, իրավասությունը, էֆեկտիվությունը, անկախությունը, անկողմնակալությունը և ակտուալությունը,
- Արդյունավետ և բովանդակային պաշտպանության միջոցների տրամադրումը,
- Արդարադատության համակարգի/ համակարգերի հաշվետվողականությունը:

Հարկ է հիշատակել, որ տվյալների հավաքումը և ցուցանիշների օգտագործումն այն միջոցառումների շարքում են, որոնք ԿԻՎԿ-ի կոմիտեն խորհուրդ է տալիս կիրառել՝ կանանց համար արդարադատության հասանելիությունը բարելավելու նպատակով: Մասնավորապես, հաշվետվողականությունը բարելավելու համար պետություններին կոչ է արվում տվյալներ հավաքել արդարադատության հասանելիության տարբեր խնդիրների վերաբերյալ՝ ներառյալ, ի թիվս այլոց, վեճերի լուծման մեխանիզմների և իրավաբանների թվի և աշխարհագրական բաշխվածության վերաբերյալ, դատական և քվադրատական մարմիններում աշխատող մասնագետների թվի և գենդերային բաշխվածության վերաբերյալ, և դատական և քվադրատական մարմիններին ներկայացված և նրանց կողմից քննված գործերի բնույթի, թվի, տևողության և վերջնարդյունքների վերաբերյալ՝ ըստ բողոքների գենդերի բացվածքի: Խորհուրդ է տրվում նաև որակական ուսումնասիրություններ և գենդերային քննադատական վերլուծություններ իրականացնել՝ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար այն գործոնների վերաբերյալ, որոնք խոչընդոտում կամ խթանում են կանանց համար արդարադատության հասանելիությունը, և դրանք հաշվի առնել արդարադատության համակարգերի հաշվետվողականության բարելավմանն ուղղված քաղաքականություններում (տե՛ս Նույն տեղը, 10): Եվ վերջապես, կանանց համար արդարադատության հասանելիությունը չափող ցուցանիշների ստեղծումն ընդգծված է Կոմիտեի՝ արդարադատության որակի բարելավման վերաբերյալ հանձնարարականներում (տե՛ս Նույն տեղը, 8):

1.2.3. Կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքարում առաջընթացի չափումը

Գնահատման և չափման գործիքներ են մշակվել նաև

կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքարում պետությունների արձանագրած առաջընթացը չափելու համար: Ամերիկյան պետությունների կազմակերպությունը («ԱՊԿ») Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի (Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման, պատժի և վերացման մասին միջամերիկյան կոնվենցիայի) վերահսկման մեխանիզմի («ՄԵՍԵԿՎԻ») միջոցով վերջերս ամփոփել է մի շարք ցուցանիշներ, որոնցով կարող է մշտադիտարկվել անդամ պետությունների առաջընթացը կոնվենցիայի կատարման ուղղությամբ: Ցուցանիշների շարքում կան համակարգային ցուցանիշներ, որոնցով գնահատվում է այնպիսի իրավական և ինստիտուցիոնալ ազգային համակարգերի գոյությունը, որոնք նպաստում են կոնվենցիային համապատասխան կանանց իրավունքների իրացմանը և պաշտպանությանը՝ ուշադրություն դարձնելով, մասնավորապես, «այն ներպետական օրենքներին, որոնք վերաբերում են բռնությունից զերծ կյանք վարելու իրավունքին և նշված օրենքները խթանող և կիրարկող ինստիտուցիոնալ մեխանիզմներին» (OAS 2013, 7), ինչպես նաև՝ գործընթացի ցուցանիշներ, որոնցով չափվում է, թե քաղաքականությունը, ծրագրերը և ռազմավարություններն ինչ չափով են նպաստում կոնվենցիայով նախատեսված կոնկրետ իրավունքների իրացմանը, և վերջնարդյունքի ցուցանիշներ, որոնց նպատակն է «չափել կանանց իրավունքների երաշխիքներին առնչվող պետական ռազմավարությունների, ծրագրերի և միջամտությունների փաստացի ազդեցությունը» (տե՛ս նույն տեղում): Այդ ցուցանիշներն օգտագործվելու են Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի մասնակից պետությունների կողմից՝ կոնվենցիայի կատարման առաջընթացը մշտադիտարկելու և դրա վերաբերյալ հաշվետվություններ ներկայացնելու համար:

Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրանց դեմ պայքարի մասին Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիան («Ստամբուլյան կոնվենցիա») ուժի մեջ է մտել 2014 թվականի օգոստոսի 1-ին: Կոնվենցիայով նախատեսվում են մշտադիտարկման ընթացակարգեր, որոնցով գնահատվում է կոնվենցիայով նախատեսված իրավունքների իրականացման և կոնվենցիայի դրույթների կատարման ուղղությամբ մասնակից պետությունների առաջընթացը: Այդ նպատակով ստեղծվել է անկախ փորձագետներից կազմված մարմին՝ Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի հարցերով փորձագիտական խումբը («ԳՐԵՎԻՌ»): Կոնվենցիայով մասնակից պետությունների համար սահմանվում են հետազոտություններ կատարելու և տվյալներ հավաքելու պարտավորություններ: Մասնավորապես, 11-րդ հոդվածով մասնակից պետություններից պահանջվում է «կանոնավոր պարբերականությամբ դասակարգված վերաբերելի վիճակագրական տվյալներ հավաքել սույն Կոնվենցիայի առարկա հանդիսացող բռնության բոլոր ձևերի դեպքերի

մասին » և «կանոնավոր պարբերականությամբ անցկացնել բնակչությունն ընդգրկող հարցումներ՝ սույն Կոնվենցիայի առարկա հանդիսացող բռնության բոլոր ձևերի տարածվածությունն ու զարգացման տենդենցները գնահատելու համար: » (Council of Europe, 2016): Բացի դրանից, պետությունները պարտավոր են պարբերական հաշվետվություններ ներկայացնել ԳՐԵՎԻՌ-ին իրենց կողմից կոնվենցիայի կատարման առաջընթացի մասին, ինչպես նաև տրամադրել կոնվենցիայի առարկա հանդիսացող ոլորտների վերաբերյալ հավաքված տվյալներ:⁸

1.3. Չեկույցի նպատակը և կառուցվածքը

Հաշվի առնելով վերը շարադրված նախապատմությունը՝ սույն Չեկույցում փորձ է արվում աջակցել արդարադատության հասանելիության ցուցանիշների վերաբերյալ ընթացիկ քննարկումներին՝ քարտեզագրելով տվյալների հավաքման առկա ջանքերը և չափման գործիքները և առաջարկելով որոշակի ցուցանիշներ, որոնք կառավարությունները, քաղաքացիական հասարակությունը և միջազգային կազմակերպությունները կարող են կիրառել՝ գնահատելու համար, թե որքանով են արդարադատության համակարգերը հասանելի բոլոր անձանց համար՝ առանձնակի ուշադրություն դարձնելով արդարադատության հասանելիության ճանապարհին կանանց առջև ծառայող խոչընդոտներին:

Չեկույցի մնացած մասը բաժանված է երկու լրացուցիչ մասերի: II մասը նվիրված է արդարադատության հասանելիության չափման համար ներկայումս գոյություն ունեցող ցուցանիշների քարտեզագրմանը և վերլուծությանը: Առաջին բաժնում բացատրվում է քարտեզագրման և ցուցանիշների հավաքագրման համար կիրառված մեթոդաբանությունը: 2-րդ բաժինը ներառում է աղյուսակներ, որոնք պարունակում են արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ՝ վերցված տարաբնույթ աղբյուրներից: 3-րդ բաժնում վերլուծվում են գոյություն ունեցող ցուցանիշների բացերը՝ ընդգծելով արդարադատության հասանելիության այն ոլորտները, որոնք լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունեն: 4-րդ բաժինը վերաբերում է այն մոտեցումներին, որոնց օգնությամբ կարելի է ավելի համարժեքորեն բացահայտել հասանելիության ճանապարհին կանանց առջև ծառայող խոչընդոտները և արձագանքել նրանց կարիքներին:

Եվ վերջապես, III մասում ներկայացվում է ցուցանիշների «զամբյուղին» վերաբերող առաջարկ, որը կարող է ընդգրկել արդարադատության հասանելիության այն բաղադրիչները, որոնք ազդում են հատկապես կանանց վրա, ինչպես նաև արդարադատության հասանելիության գենդերային խզվածքը և արդարադատությունն ստանալու ճանապարհին կանանց առջև ծառայող խոչընդոտները: Այս մասի 1-ին բաժնում բացատրվում է ցուցանիշների ընտրության և ներկայացման համար կիրառված մեթոդաբանությունը, իսկ 2-րդ բաժնում ներկայացվում է առաջարկվող ցուցանիշների ցուցակը և դրանք ընտրելու պատճառաբանական հիմնավորումը:

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ԱՌԿԱ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ. ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

2.1. Մեթոդաբանությունը

2.1.1 Աղբյուրները

Արդարադատության հասանելիության գնահատման առկա ցուցանիշների քարտեզագրումն իրականացվել է՝ նպատակ ունենալով տալ արդարադատության հասանելիության չափման ներկայիս վիճակի նկարագիրը՝ տեղեկանալով, թե ներկայումս ինչ ցուցանիշներ են օգտագործվում միջազգային կազմակերպությունների, քաղաքացիական հասարակության և կառավարությունների կողմից:

Իրականացվել է արդարադատության հասանելիության ցուցանիշների գոյություն ունեցող աղբյուրների վերլուծական ակնարկ: Վերջինս ընդգրկել է տարաբնույթ աղբյուրներ՝ ներառյալ իրավունքի գերակայության, բիզնեսի մրցունակության, գենդերային հավասարության և կանանց հզորացման սկզբունքների պետությունների հավատարմության գնահատման համար կիրառվող գլոբալ ցուցանիշները, տնային տնտեսությունների և հասարակական կարծիքի ազգային հետազոտությունները, ազգային վիճակագրական ծառայությունների և դատական վիճակագրական ծառայությունների և միջազգային կոնվենցիաների կողմից կիրառվող ցուցանիշները:

Հաշվի առնելով, որ արդարադատության հասանելիության գոյություն ունեցող ցուցանիշները շատ մեծաթիվ են և գործնականում հնարավոր չէ հաշվառել բոլորը, այս գործընթացի շրջանակում նպատակ է դրվել կազմել գոյություն ունեցող ցուցանիշների ընտրանի, այլ ոչ՝ ամբողջական ցանկ: Վերոհիշյալ աղբյուրներն ընտրվել են այնպես, որպեսզի կազմվի բազմակողմ (համաշխարհային և տարածաշրջանային) կազմակերպությունների կողմից, քաղաքացիական

հասարակության կազմակերպությունների և ազգային կառավարությունների կողմից օգտագործվող՝ արդարադատության հասանելիության ցուցանիշների հավասարակշռված ընտրանի: Ընտրանին՝ ներառյալ ազգային կառավարությունների կողմից օգտագործվող և/կամ մշակված (կամ երկրի վիճակագրական ծառայության միջոցով, կամ այլ կարգով մշակված) ցուցանիշները պետք է արտահայտեն տարածաշրջանային բազմազանությունը: Հաշվի առնելով սույն զեկուլյցի նպատակը, որի բովանդակության վերաբերյալ կարող են ներակայացվել կարծիքներ և դիտարկումներ գործընկերների կողմից, քարտեզագրմանը հետագայում կարող են ավելացվել լրացուցիչ աղբյուրներ, և այդ իմաստով ողջունելի են գործընկերների և շահագրգիռ սուբյեկտների վերաբերելի առաջարկությունները:⁹

Քարտեզագրումն իրականացնելու համար օգտագործվել են հետևյալ աղբյուրները.

- Աֆրոբարոմետրը (Afrobarometer),
- Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի մասին Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիան,
- Ժողովրդագրության և առողջության հարցերով հետազոտությունները (ԺԱՀՀ),
- Լատինական Ամերիկայի և Կարիբյան ավազանի տնտեսական հանձնաժողովը (ԼԱԿՏՀ) և նրա տվյալների շտեմարանների և վիճակագրական հրապարակումների բաժինը (CEPALSTAT),
- Արդարադատության արդյունավետության եվրոպական հանձնաժողովը (ԱԵԵՅ, Եվրոպայի խորհուրդ),
- Հանցավորության կանխարգելման և վերահսկման եվրոպական ինստիտուտը, որը կապված է ՄԱԿ-ի հետ (HEUNI).
Հանցավորության և քրեական

արդարադատության վիճակագրության
Եվրոպական տեղեկագիրը, 5-րդ
հրատարակություն,

- Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի վերահսկման մեխանիզմ (ՄԵՍԵԿԿԻ)։ Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի (Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման, պատժի և վերացման մասին միջամերիկյան կոնվենցիայի) կատարումը գնահատելու առաջընթացի ցուցանիշները՝ ընդունված Փորձագետների կոմիտեի (ՅՄՓԿ) կողմից 2013 թվականի մայիսի 21-ին,
- Եվրոպական միության Հիմնարար իրավունքների գործակալություն (ՀԻԳ)։ «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»,
- «Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց»։ Համաշխարհային բարեվարքություն ,
- Մոնդոլիայի կառավարություն։ «Հազարամյակի զարգացման նպատակների իրագործումը. առաջընթացի հինգերորդ ազգային զեկույց» (2013 թ.),
- Կամերունի վիճակագրության ազգային ինստիտուտ։ «Annuaire statistique du Cameroun» (2013 թ.),
- Արդարադատության հասանելիության ազգային կենտրոն (National Center for Access to Justice)։ Արդարադատության համաթիվը,
- Զենիայի վիճակագրության ազգային բյուրո. «Kenya Facts and Figures 2014»,
- Համաշխարհային բանկ. Կենսամակարդակի չափումների հետազոտությունը,
- Եթովպիայի կենտրոնական վիճակագրական գործակալություն. Գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն,
- Գանայի վիճակագրական ծառայություն. Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն, 6-րդ շրջափուլ (2014 թ.),
- Գվատեմալայի վիճակագրության ազգային ինստիտուտ. Կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.),
- Թիմոր-Լեստեի ազգային վիճակագրական վարչություն. Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի հետազոտությունը (2007 թ.) և Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտությունը (2008 թ.),
- Պետական վիճակագրական գործակալություն, Մերքիայի Հանրապետության վիճակագրության ինստիտուտ, Բոնիայի և Հերցոգովինայի դաշնության վիճակագրության ինստիտուտ. Կենսամակարդակի չափման հետազոտություն, 2004 թ. («Wave 4 Panel»),
- Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն (ՏՀԶԿ)։ Սոցիալական ինստիտուտների և գենդերի համաթիվ (ՍԻԳՀ),

- Միավորված ազգերի իրավունքի գերակայության ցուցանիշներ (ՄԱԻԳՑ),
- ՄԱԿ-ի գենդերային վիճակագրություն,
- Համաշխարհային բանկի գենդերային ցուցանիշներ,
- Համաշխարհային արդարադատության ծրագրի (ՀԱԾ) ցուցանիշները,
- Կանայք, բիզնեսը և իրավունքը (ԿԲԻ)։

2.1.2. **Ցուցանիշների առանձնացումը և դասակարգումը**

Ընտրանուլ մեջ ներառված աղբյուրների ուսումնասիրությունը կատարվել է՝ նպատակ ունենալով առանձնացնել արդարադատության հասանելիությանը վերաբերող ցուցանիշները, այդ թվում՝ գենդերին առնչվող խնդիրների և կանանց համար արդարադատության հասանելիության ճանապարհին ծառայող խոչընդոտների վերաբերյալ ցուցանիշները։ Այդպիսի առանձնացված ցուցանիշները գետնովել են 2.1-ից 2.5 աղյուսակներում։

2.1 աղյուսակում ներկայացված են արդարադատության հասանելիության ցուցանիշները՝ խմբավորված ըստ 15 թեմատիկ ուղղությունների, որոնք արտացոլում են արդարադատության գործընթացի փուլերը և արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ սույն աշխատանքում որդեգրված ընդհանուր ընկալումը, որը բխում է գոյություն ունեցող նյութական իրավունքներից և դատարանների ֆիզիկական, տնտեսական և մտավոր հասանելիության հնարավորությունից, արդար և արդյունավետ գործընթացներ ստանալու և հաշվետու, թափանցիկ և կոռուպցիայից զերծ դատական կառույցներ ունենալու հնարավորությունից։

Թեմատիկ ուղղություններն են.

- Իրավունքներ և հնարավորություններ,
- Իրավաբանական օգնություն և ներկայացուցչություն,
- Իրավական իրազեկվածություն և գրագիտություն/ իրավունքի և արդարադատության համակարգերի մասին կարծիքներ և պատկերացումներ,
- Դատական կարգով լուծման ենթակա հիմնական խնդիրներ, որոնց առնչվում են քաղաքացիները/ ձեռնարկված քայլեր/վերջնարդյունքներ/ առնչությունը քրեական արդարադատության հետ,
- Արդարադատության ինստիտուտների նկատմամբ վստահություն/գոհունակություն,
- Արդարադատության ինստիտուտների հասանելիություն,
- Ընթացակարգեր,
- Բողոքարկման մեխանիզմներ,

- Դատական իշխանության անկախություն,
- Կոռուպցիա,
- Թափանցիկություն և հաշվետվողականություն,
- Դատական որոշումների կատարում,
- Արդարադատության համակարգի կարողություններ,
- Հատուկ դատարաններ և ընթացակարգեր, վեճերի լուծման այլընտրանքային մեխանիզմներ:

Աղյուսակները ցուցանիշների վերաբերյալ տալիս են հետևյալ տեղեկությունները.

- Ցուցանիշը մշակող/օգտագործող սուբյեկտը. այն կազմակերպությունը կամ կառավարությունը, որը մշակել է ցուցանիշը և/կամ օգտագործում է այն արդարադատության համակարգի հասանելիությունը գնահատելու նպատակով,
- Տվյալների աղբյուրները. յուրաքանչյուր ցուցանիշի հիմքում ընկած տվյալները՝ ներառյալ օբյեկտիվ տվյալները (օրինակ՝ վարչական և ոլորտային տվյալները և փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը) և սուբյեկտիվ տվյալները (օրինակ՝ տնային տնտեսությունների և հանրային կարծիքի հետազոտությունները, փորձագետների հարցազրույցները և հետազոտությունները),
- Արդարադատության որ ոլորտին է վերաբերում ցուցանիշը. արդյո՞ք ցուցանիշը վերաբերում է քաղաքացիական, քրեական, վարչական և սահմանադրական դատարաններին և օրենքներին, թե՞ արդարադատության ողջ համակարգին,
- Արդյո՞ք ցուցանիշը նկարագրում և/կամ գնահատում է արդարադատության համակարգի ներդրումները, արդյունքները կամ վերջնարդյունքները, որտեղ «ներդրումներն» այն տարրերն են, որոնք արդարադատության համակարգին հնարավորություն են տալիս գործել և ծառայություններ մատուցել (օրինակ՝ մարդկային և նյութական ռեսուրսներ,

օրենքներ, կարգավորումներ, ընթացակարգեր, մեխանիզմներ և ինստիտուտներ), «արդյունքներն» արդարադատության համակարգի անմիջական արդյունքներն են և մատուցված ծառայությունները (օրինակ՝ դատարանների կողմից քննված գործերի թիվ կամ իրավաբանական օգնության ծառայությունների կողմից սպասարկված հաճախորդների թիվը), իսկ վերջնարդյունքներն արդարադատության ծառայությունների վերջնական արդյունքներն են, որոնք ազդում են համակարգի օգտվողների վերաբերմունքի և համակարգից օգտվելու կարողության վրա (օրինակ՝ հանրային վստահությունն արդարադատության համակարգի նկատմամբ և դատական վարույթների ընդհանուր ծախսերը): Ընդ որում, նշվում է նաև, թե արդյոք կոնկրետ ցուցանիշը նկարագրում և/կամ գնահատում է արդարադատության համակարգի գործունեության առաջարկը կամ պահանջարկը, որտեղ «պահանջարկը» վերաբերում է արդարադատության ծառայությունների ենթադրյալ շահառուներին կամ, իրավունքահեն մոտեցման պարագայում՝ «արդարադատության հասանելիության» սկզբունքին և «իրավունքը կրողների» (այսինքն՝ բոլոր քաղաքացիներին՝ անկախ արդարադատության համակարգի հետ նրանց առնչություն ունենալու փաստից), իսկ արդարադատության «առաջարկը» վերաբերում է օրենքներին և կարգավորումներին, արդարադատության ապարատի մեջ մտնող մեխանիզմներին և ինստիտուտներին:

2.2 աղյուսակը ներառում է արդարադատության հասանելիության ցուցանիշները՝ կապված գենդերով պայմանավորված բռնության հետ: 2.3 աղյուսակը վերաբերում է ոստիկանությանը, 2.4 աղյուսակը՝ պետական ծառայություններին: Եվ վերջապես՝ 2.5 աղյուսակում թվարկվում են նախորդ աղյուսակներում ընդգրկված այն ցուցանիշները, որոնք հիմնված են վարչական տվյալների հավաքման վրա:

2.2.

Արդարադատության հասանելիության չափման առկա ցուցանիշների քարտեզագրումը

Գունային պայմանական նշան.

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեղերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ցուցանիշներ

ԱՐՅՈՒՄԱԿ 2.1.

Արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ					
Միջազգային պայմանագրերն ազգային իրավական համակարգի մաս են:					
Ներպետական օրենքների և կարգավորումների համապատասխանությունը մարդու իրավունքների միջազգային պայմանագրերին և կոնվենցիաներին	Մոնոլիայի կառավարություն. «Հազարամյակի զարգացման նպատակների իրագործումը. առաջընթացի հինգերորդ ազգային զեկույց» (2013 թ.) Տվյալների վերլուծություն Ազգային վիճակագրական ծառայության և Տնտեսական զարգացման նախարարության կողմից: – Աղքատության և ՀՁՆ-ների մշտադիտարկման և գնահատման ազգային համակարգ և Ազգային վիճակագրական ծառայություն (Մոնոլիայի կառավարություն, ՀՁՆ առաջընթացի զեկույց)	Փորձագիտական գնահատում	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Այս կատեգորիայի լրացուցիչ ցուցանիշների համար տե՛ս Աղյուսակ 2.2 (գեղերահեն բռնության ցուցանիշները)					
Սահմանադրական իրավունքներ					
Արդյո՞ք Սահմանադրության մեջ առկա է խտրականությունն արգելող դրույթ:	Կանայք, բիզնեսը և իրավունքը (ԿԲԻ)	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք Սահմանադրության մեջ առկա է խտրականությունն արգելող դրույթ, և դրանում բառացի նշվում է գեղերը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք Սահմանադրությունը երաշխավորում է օրենքի առջև հավասարությունը:	ԿԲԻ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/քրեական/քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Արդյո՞ք սովորության իրավունքը սահմանադրության համաձայն ճանաչվում է որպես իրավունքի վավեր աղբյուր:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Եթե սովորության իրավունքը ճանաչվում է որպես իրավունքի վավեր աղբյուր, ապա այն համարվո՞ւմ է անվավեր, եթե խախտում է խտրականության արգելքի կամ հավասարության մասին սահմանադրական նորմերը:	ԿԲԻ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք ձեռնական իրավունքը սահմանադրության համաձայն ճանաչվում է որպես իրավունքի վավեր աղբյուր:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Եթե անձնական իրավունքը ճանաչվում է որպես իրավունքի վավեր աղբյուր, ապա այն համարվո՞ւմ է անվավեր, եթե խախտում է խտրականության արգելքի կամ հավասարության մասին սահմանադրական նորմերը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ազգային օրենքներ և կարգավորումներ					
<i>Իրավունակություն/քաղաքացիություն</i>					
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք նույնականացման ազգային քարտ ստանալու համար դիմել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք անձնագիր ստանալու համար դիմել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք իր երեխաներին փոխանցել քաղաքացիություն՝ նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական/քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք իր ամուսնուն, ով այլ երկրի քաղաքացի է, փոխանցել քաղաքացիություն՝ նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական/քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք «տնային տնտեսության գլուխը» կամ «ընտանիքի գլուխը» լինել՝ նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական/քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
<i>Ամուսնություն. ըստ օրենսդրության</i>					
Ամուսնանալու օրինական տարիքը. արդյո՞ք ամուսնության նվազագույն օրինական տարիքը նույնն է կանանց և տղամարդկանց համար:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	Երկրի բնութագիր ¹⁰	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ծնողական իրավունքներն ամուսնության մեջ. արդյո՞ք ամուսնության ընթացքում կանայք և տղամարդիկ ունեն երեխայի օրինական խնամակալ լինելու միևնույն իրավունքը:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	Երկրի բնութագիր	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ծնողական իրավունքներն ամուսնալուծության դեպքում. արդյո՞ք ամուսնալուծությունից հետո կանայք և տղամարդիկ ունեն երեխայի օրինական խնամակալ լինելու և խնամակալության միևնույն իրավունքը:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	Երկրի բնութագիր	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/ օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Ամուսնացած կանայք օրենքի համաձայն արդյոք պարտավոր են ենթարկվել իրենց ամուսիններին:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք ամուսնացած զույգերը կրում են համապարտ իրավական պատասխանատվություն ընտանիքի ֆինանսական ծախսեր հոգալու համար:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ինչպիսի՞ն է գույքի սովորական կարգավիճակն ամուսնության դեպքում:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնության ընթացքում ո՞վ է գույքի օրինական տնօրինողը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Եթե ամուսինն է ամուսնության ընթացքում գույքի օրինական տնօրինողը, ապա էական գործարքների համար նրան անհրաժե՛շտ է արդյոք կնոջ համաձայնությունը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք ամուսինների բնակատեղիի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող (գործարքների մասով) հատուկ իրավանորմեր:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Օրենքով նախատեսվո՞ւմ է արդյոք ամուսնության ընթացքում կատարված ոչ դրամական ներդրումների արժեքի որոշման մեխանիզմ:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
<i>Ամուսնություն. պրակտիկայում</i>					
Վաղ ամուսնություն Կանանց քանի՞ տոկոսն է ամուսանում 15-ից 19 տարեկանում:	ՏՅՁԿ ՍԻԳՅ	Ջանակական տվյալների երկրորդային աղբյուրներ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	-
<i>Գույք. ըստ օրենսդրության</i>					
Հողի նկատմամբ իրավունքների երաշխավորվածություն. արդյո՞ք օրենքները կանանց և տղամարդկանց համար երաշխավորում են հողերի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման հավասար և երաշխավորված հասանելիություն:	ՏՅՁԿ ՍԻԳՅ	ՍԻԳՅ երկրի բնութագիրը	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ոչ հողային գույքի նկատմամբ իրավունքների երաշխավորվածություն. արդյո՞ք օրենքները կանանց և տղամարդկանց համար երաշխավորում են ոչ հողային գույքի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման հավասար և ապահովված հասանելիություն:	ՏՅՁԿ ՍԻԳՅ	ՍԻԳՅ երկրի բնութագիրը	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած տղամարդիկ և կանայք ունե՞ն արդյոք գույքի նկատմամբ սեփականության հավասար իրավունքներ:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
<i>Գույք. պրակտիկայում</i>					
Բնակարանի կամ այլ տան/ գյուղատնտեսական կամ ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք՝ միանձնյա կամ այլ անձի հետ համատեղ:	ԺԱՀՀ	Տնային տնտեսությունների հետազոտություններ/ զեկդերային բացվածքով տվյալներ	Քաղաքացիական	-	Պահանջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գենդերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/քրեական/քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Սեփականություն հանդիսացող ցանկացած տան/գյուղատնտեսական կամ ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողի համար սեփականության վկայականի առկայություն:	ԺԱՀՀ	Տնային տնտեսությունների հետազոտություններ/գենդերային բացվածքով տվյալներ	Քաղաքացիական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք սեփականության վկայականի վրա նշվում է հարցվողի անունը:	ԺԱՀՀ	Տնային տնտեսությունների հետազոտություններ/գենդերային բացվածքով տվյալներ	Քաղաքացիական	-	
<i>Ժառանգություն</i>					
Այրիների ժառանգության իրավունքներ. արդյո՞ք այրիացած տղամարդիկ և կանայք ունեն ժառանգության հավասար իրավունքներ:	ՏՀԶԿ ՍԻԳԻ	ՍԻԳՅ երկրի բնութագիր	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դուստրերի ժառանգության իրավունքներ. արդյո՞ք դուստրերը և որդիները ունեն ժառանգության հավասար իրավունքներ:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՅ	ՍԻԳՅ երկրի բնութագիր	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք դուստրերը և որդիները ունեն ժառանգության հավասար իրավունքներ գույքի նկատմամբ:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Այրիացած տղամարդիկ և կանայք արդյո՞ք ունեն գույքի նկատմամբ ժառանգության հավասար իրավունքներ:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
<i>Վարկերի հասանելիություն</i>					
Ֆինանսական ծառայությունների հասանելիություն. արդյո՞ք կանայք և տղամարդիկ հավասար չափով կարող են օգտվել ֆինանսական ծառայություններից:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՅ	ՍԻԳՅ երկրի բնութագիր	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք բանկային հաշիվ բացել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
<i>Ամուսնային օրենսդրություն</i>					
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք պայմանագիր ստորագրել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարո՞ղ է արդյոք կազմակերպություն գրանցել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
<i>Տեղաշարժի ազատություն</i>					
Հասարակական վայրերի հասանելիություն. արդյո՞ք օրենքներով նախատեսվում են կանանց տեղաշարժի ազատության և հասարակական վայրեր այցելելու սահմանափակումներ, օրինակ՝ բնակության վայրն ընտրելու հնարավորության, ընտանիքի անդամներին կամ ընկերներին այցելելու կամ անձնագրի համար դիմելու սահմանափակումներ:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՅ	ՍԻԳՅ երկրի բնութագիր	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարող է արդյոք տանից դուրս գալ և ճանապարհորդել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարող է արդյոք երկրից դուրս ճանապարհորդել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարող է արդյոք ընտրել իր բնակության վայրը նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Աշխատելու իրավունք և հարակից իրավունքները					
Ամուսնացած/չամուսնացած կինը կարող է արդյոք աշխատանք ստանալ կամ որոշակի ոլորտի կամ մասնագիտության մեջ առաջնադաս մեծ ձգտել նույն կերպ, ինչ՝ տղամարդը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ծնողական արտոնություններ: 11 Կենսաթոշակի անցելը և կենսաթոշակ: Աշխատանքային ժամեր և ոլորտային սահմանափակումներ: Պաշտպանություն աշխատավայրում:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ընդդատություն և դատավարական կանոններ					
Օրենքով ճանաչվում են արդյոք սովորության ղատարանները:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական/ քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Օրենքով ճանաչվում են արդյոք անձնական դատարանները:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Սահմանադրական/ քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կնոջ ցուցմունքը դատարանում արդյոք ունի՞ ապացուցողական միևնույն կշիռը, ինչ՝ տղամարդունը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Հանցագործությունից տուժած անձանց համար գոյություն ունի՞ արդյոք փոխհատուցում: Ո՞ր տեսակի հանցագործությունների համար: Ի՞նչ է ներառում փոխհատուցումը:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնության/ներկայացուցչության/ իրավաբանական օգնության առկայություն					
Որքան հավանական է, որ աղքատ անձն իրավաբանական խորհրդատվություն կստանա իրավաբանի, իրավաբանի օգնականի կամ իրավաբանական օգնության կենտրոնի կողմից:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական/ վարչական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Որքան հավանական է, որ կալանավորված կասկածյալը, ով դիմում է իրավաբանական խորհրդատվության փաստաբանի օգնությանը, ստանում է համարժեք իրավաբանական խորհրդատվություն հանրային պաշտպանի կողմից ուստիկանությունում որպես ձերբակալված պահվելու /միևնույն կերպ կալանքի/դատական քննության ընթացքում:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Որքանով լուրջ է քրեական գործերով անցնող աղքատ մեղադրյալների պետության կողմից տրամադրվող կամ անվճար հիմունքներով (պրո բոնո) ծառայություններ մատուցող փաստաբանների թվի անբավարարության խնդիրը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Անվճար իրավաբանական օգնության առկայություն անվճարումակ մեղադրյալների համար:	ՄԱԻԳՏ (կենտրոնական/քրեական արդարադատության ուղղությամբ)	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Իրավաբանական օգնության առկայություն օրենքի հետ խնդիր ունեցող երեխաների համար:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Օրենքի համաձայն՝ պետությունը տրամադրում է իրավաբանական օգնություն քրեական գործերով այն մեղադրյալներին, ում համար դա մատչելի չէ:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում պետությունը տրամադրում է համարժեք իրավաբանական օգնություն քրեական գործերով այն մեղադրյալներին, ում համար դա մատչելի չէ:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները (ովքեր նախորդ հինգ տարիներին օգտվել են դատարաններից) չեն կարողացել ստանալ իրավաբանական օգնություն կամ խորհրդատվություն:	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Զանի՞ փաստաբան է ծառայություններ մատուցում այն քաղաքացիներին, ովքեր չեն կարող իրենց վճարել դրանց դիմաց:	Մոնդոլիայի կառավարություն, ՀՀ առաջընթացի զեկույց	Վարչական տվյալներ	Սահմանադրական/ քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
10,000 աղքատ բնակչի հաշվով իրավաբանների թիվը (չափվում է ԱՄՆ-ի յուրաքանչյուր նահանգում և համեմատվում է 10,000 ոչ աղքատ բնակչին բաժին ընկնող իրավաբանների թվի հետ):	Արդարադատության համաթիվ	Վերլուծական ակնարկ/ փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնությունը կիրառելի՞ է արդյոք հետևյալի նկատմամբ. <ul style="list-style-type: none"> • Դատարանում ներկայացուցչություն • Իրավաբանական խորհրդատվություն Հետևյալ տեսակի գործերով. <ul style="list-style-type: none"> • Քրեական գործեր • Ոչ քրեական գործեր 	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնությունը ներառո՞ւմ է արդյոք դատական վճարներից ազատումը կամ այդ վճարների փոխհատուցումը:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնությունը կարո՞ղ է արդյոք երաշխավորվել այն վճարների մասով, որոնք կապված են դատական որոշումների կատարման հետ (օրինակ՝ հարկադիր կատարողի վճարները):	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնությունը կարո՞ղ է արդյոք տրամադրվել այլ ծախսերի մասով (օրինակ՝ տեխնիկական խորհրդատուների կամ փորձագետների վճարներ, իրավաբանական այլ մասնագետների (տոտարների) ծախսեր կամ ճանապարհածախսեր):	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Զանի՞ գործ է ներկայացվել դատարան, որոնցով տրամադրվել է իրավաբանական օգնություն:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Զանի՞ գործ չի ներկայացվել դատարան (առանց վեճի գործեր կամ գործեր, որոնք չեն ներկայացվել դատարան, քանի որ լուծվել են իրավաբանական խորհրդատվության կամ վեճերի լուծման այլընտրանքային մեխանիզմների միջոցով), որոնցով տրամադրվել է իրավաբանական օգնություն:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Քրեական գործերով մեղադրյալը/տուժողը, ով բավարար ֆինանսական միջոցներ չունի, կարող է արդյոք ստանալ անվճար (կամ պետական բյուջեից ֆինանսավորվող) իրավաբանի օգնությունը, և արդյո՞ք անձն ազատորեն կարող է ընտրել իրավաբանին անվճար իրավաբանական օգնության համակարգի ներսում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դիմողին անվճար իրավաբանական օգնություն տրամադրելու համար իրականացվո՞ւմ է արդյոք եկամուտների և գույքի գնահատում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ոչ քրեական գործերով հնարավոր է մերժել անվճար իրավաբանական օգնության տրամադրումը գործի հիմնավորված չլինելու պատճառով (օրինակ՝ ակնհայտորեն անհիմն պահանջների դեպքում, կամ եթե հաջողության հասնելու հավանականություն չկա), և ո՞վ է կայացնում անվճար իրավաբանական օգնություն տրամադրելու կամ մերժելու մասին որոշումը:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Երկրում գործող ընդհանուր իրավաբանների թիվը՝ ներառյալ այն իրավախորհրդատուների, ովքեր դատարանում իրավունք չունեն ներկայացնել իրենց հաճախորդներին:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Փաստաբաններին վերապահվա՞ծ է արդյոք իրավաբանական ներկայացուցչության մենաշնորհ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ինչպե՞ս է կազմակերպված իրավաբանի մասնագիտությունը (օրինակ՝ փաստաբանների միության տեսքով):	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանի մասնագիտության շարքերը մուտք գործելու համար կա՞ արդյոք նախնական ուսուցում և/կամ քննություն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ընթացիկ մասնագիտական վերապատրաստման կարիք ունեցող իրավաբանների համար կա՞ արդյոք պարտադիր ընդհանուր համակարգ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական որոշ ոլորտների մասնագիտացումը արդյոք կապվա՞ծ է հատուկ ուսուցում, որակավորման մակարդակ, հատուկ դիպլոմ կամ հատուկ թույլտվություններ ունենալու հետ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանների վճարների կարգավորում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրենց շահերն ինքնուրույն ներկայացնող դատավարության կողմերին ցուցաբերվող օժանդակություն:	Վրդարադատության համաթիվ	Վերլուծական ակնարկ/ փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանների հաշվետվողականություն					
Որակի ստանդարտների կարգավորում	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կարգապահական ընթացակարգեր	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Իրավաբանական օգնության/ներկայացուցչության որակ					
Քրեական վարույթով անցնող մեղադրյալին ընդհանուր կարգով հասանելի իրավաբանական ներկայացուցչության որակ	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Որքան լուրջ խնդիր է քրեական գործերով անցնող անվճարունակ մեղադրյալներին պետության կողմից տրամադրվող անվճար իրավաբանական ծառայությունների կամ մասնավոր փաստաբանների պրո-բոնո ծառայությունների ցածր մասնագիտական որակը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնության/ներկայացուցչության արժեք					
Իրավաբանը սովորաբար որքան գումար է պահանջում հաճախորդին ներկայացնելու դիմաց:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գործընթացը թանկ է:	ՀԱԾ	Բնակչության ընդհանուր հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԻՐԱՉԵԿՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ/ԻՐԱՎՈՒՆԶԻ ԵՎ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ ԵՎ ԸՆԿԱՆՈՒՄՆԵՐ					
Մարդիկ տեղյակ են արդյոք առկա մեխանիզմների մասին:	ՀԱԾ	Զի չափվում	Քաղաքացիական	-	Պահանջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք պաշտոնական ինտերնետային կայքեր/հարթակներ (օրինակ՝ արդարադատության նախարարությունը), որոնց միջոցով ընդհանուր հանրությունը կարող է անվճար ստանալ իրավաբանական տեքստեր (օրենսգրքեր, օրենքներ, իրավական այլ ակտեր), բարձր դատարանի/ ներքին նախադեպային որոշումներ և այլ փաստաթղթեր (օրինակ՝ ներբեռնելի ձևաթղթեր, առցանց գրանցում):	ԱԱԵԶ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իմացություն վեճերի լուծման որևէ մեխանիզմի մասին՝ ըստ տարածաշրջանի և գտնվելու վայրի:	Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք հողի նկատմամբ սեփականության պաշտոնական վկայականի հիմքով ներկայացվող հայցն ամենափիմավորված հայցն է դատական համակարգում հողի վերաբերյալ հայց ներկայացնելիս:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկում հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական	-	
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք Սահմանադրության համաձայն <i>աղայթների</i> գործընթացը (վեճերի լուծման ավանդական գործընթաց) պետք է իրականացվի որոշակի ուղենիշների համաձայն, կամ՝ դրա նկատմամբ կիրառելի չեն ազգային չափանիշները, քանի որ այն հիմնված է տեղի սովորույթների վրա:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկում հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ոչ պետական համակարգ (<i>աղայթ</i>)	-	Պահանջարկի գործոն
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք ազգային օրենսդրության համաձայն տնային տնտեսության ողջ զույլը գտնվում է տնային տնտեսության գլխավորի վերահսկողության ներքո, թե՛ նախքան ամուսնությունը տղամարդկանց կամ կանանց ձեռք բերած զույլն ամուսնության ընթացքում մտում է նրանց անձնական վերահսկողության ներքո:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկում հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական	-	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք որոշակի իրավիճակներում կինը կարող է ամուսնայուն լինել առանց տղամարդու համաձայնության:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական	-	Պահանջարկի գործոն
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք տղամարդիկ և կանայք հավասար օրական աշխատավարձ ստանալու իրավունք ունեն, եթե կատարում են միևնույն գործառնությունները:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական	-	Պահանջարկի գործոն
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք հաղորդում ներկայացնել կարող են միայն ֆիզիկական բռնության ենթարկված կանայք, թե՛ նույնը կարող են անել նաև ճնշումների և սպառնալիքների ենթարկված կանայք:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Իմացություն/պատկերացում այն մասին, թե արդյոք ծնողները պարտավոր են երեխային տարրական դպրոց ընդունելիս ներկայացնել ծննդյան կամ մկրտության վկայականը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ վարչական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողներն ընդունելի են համարում, որ պետական պաշտոնյաները պատշաճ ծառայությունների դիմաց օրենքով սահմանված վճարից բացի լրացուցիչ վճարներ պահանջեն :	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Կարծիք այն մասին, թե արդյոք օրենքը և կարգուկանոնը պահպանելու հիմնական պատասխանատուն համայնքում ոստիկանությունն է, թե՛ <i>chefe de suco</i> -ն (ավանդական առաջնորդը) և համայնքը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	-	-	Պահանջարկի գործոն
Կարծիք այն մասին, թե արդյոք կինը պետք է <i>արդաթ</i> գործընթացում (վեճերի լուծման ավանդական մեխանիզմ) սեփական անունից խոսելու իրավունք ունենա:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	-	-	Պահանջարկի գործոն
Կարծիք այն մասին, թե արդյոք հողի վկայականների գրանցման գործընթացը կօգներ նվազեցնել վեճերը համայնքում, կամ հակառակը՝ սրելով անցյալի խնդիրները և հնարավոր կրթարժեք կեղծ պահանջների հիման վրա հողեր գողանալը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ վարչական	-	Պահանջարկի գործոն
Հանրության իմացությունն ինստիտուտների (ներառյալ դատական համակարգի, դատախազության և ոստիկանության) մասին:	Ecuador – Instituto Nacional de Estadísticas y Censos – INEC Gobernabilidad, Pobreza subjective y participacion ciudadana	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (SSUՀՀ՝ Տնային տնտեսությունների միասնական հետազոտություն), 3-րդ շրջափուլ, 2004 թ. մարտ	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ ՀԱՆԴԻՊԱԾ ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԼՈՒԾՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱԾ ԳԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ/ԱՈՆՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԵՆԱԿԱՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԵՏ/ՁԵՆՆԱՐԿՎԱԾ ՔԱՅԼԵՐ/ՍՏԱՑՎԱԾ ՎԵՐՁՆԱՐԳՅՈՒՆՔՆԵՐ					
Վեճերի հիմնական պատճառները համայնքում կամ շրջանում՝ ըստ տարածաշրջանի և տեղանքի	Գանալի կենսամակարդակի հետազոտություն	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Զարգացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Համայնքի առջև ծառայած հիմնական խնդիրներ (օրինակ՝ հանցախմբեր, թմրադեղերի չարաշահում, ակոհոլ, մարմնավաճառություն, հողային վեճեր, ջրային վեճեր, սահմանների հետ կապված վեճեր)	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Զարգացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Համայնքում կատարված հանցագործություններ	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Համայնքում կատարված հանցագործություններ և հանցանք կատարողներ	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները հարողորմներ ներկայացնում են հանցագործության մասին:	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Ի՞նչ արդյունք է ունեցել հանցագործությունների մասին հարողորմ ներկայացնելը:	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Հանցագործությունների մասին հարողորմ չներկայացնելու պատճառներ	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները կամ հարցվողի տնային տնտեսության որևէ անդամ ունեցել է վեճ՝ կապված ռեսուրսների, ընտանիքի, ֆինանսների, հանցագործության, անհատների միջև վեճերի, կառուցապատման ծրագրերի, կառավարության կայացրած որոշումների և այլ խնդիրների հետ: Ծանոթագրություն. ունեցած յուրաքանչյուր վեճի դեպքում հարցվողին տալիս են հետևյալ լրացուցիչ հարցերը. • Խնդիրը պատճառել է արդյոք գույքային վնաս • Խնդիրը պատճառել է արդյոք մարմնական վնասվածք որևէ մեկին • Խնդիրն հանգեցրել է արդյոք որևէ մեկի մահվան • Ունեցած վեճերից որո՞նք են ամենածանր ազդեցություն ունեցել տնային տնտեսության վրա • Ո՞ր հիմնական սուբյեկտի հետ է եղել վեճը • Վեճի/վեճերի համառոտ նկարագրություն:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Զարգացիական/ վարչական/քրեական	-	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Որտե՞ղ են հարցվողներն առաջին անգամ փորձել լուծել վեճը (այդ թվում՝ ընտանիքի անդամ/հարևան/ընկեր, քահանա, իրավաբանական օգնության խումբ/ հասարակական կազմակերպություն, chefe de aldeia/chefe de suco, ադաթ գործընթաց, ոստիկանություն, ՏԻՄ պաշտոնատար անձ, մարզի/պետական կառավարման մարմնի պաշտոնատար անձ, դատական պաշտոնատար անձ, այլ սուբյեկտ): Ծանոթագրություն. հարցվողին տալիս են լրացուցիչ հարց՝ պարզելու համար, թե արդյոք նա օգնության համար դիմել է որևէ այլ անհատի/խմբի:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ինչո՞ւ է հարցվողն ընտրել այդ անձին/խումբը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Հարցման ժամանակ վեճն արդեն լուծվա՞ծ էր:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ո՞վ էր կարողացել լուծել վեճը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք վեճը լուծված էր հարցվողի օգտին:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողի օգտին նշանակվել էր փոխհատուցում:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողը հարցման ժամանակ փաստացի ստացել է փոխհատուցումը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Ընդհանուր բնակչության թվից քանի՞ հարցվող է առկայություն ունեցել դատարանների/տրիբունալների հետ (որպես հայցվոր, պատասխանող, վկա կամ այլ կարգավիճակով):	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Ոստիկանության արձանագրած հանցագործությունները՝ ըստ տեսակի (Ներառյալ՝ սեռական ոտնձգություն, որը ներառում է բռնաբարությունը և երեխայի նկատմամբ սեռական բռնությունը):	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
2010 թվականին հանցագործության մեջ կասկածվողների ընդհանուր թվում կանանց, անչափահասների և օտարերկրացիների թիվը	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	-	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Զանի՞ քրեական գործ են քննել քրեական հետապնդման մարմինները (ներառյալ՝ մուտք արվող, ընթացքի մեջ գտնվող և ավարտվող գործերը)	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Ներդրում/ արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Անչափահասներին առնչվող քանի՞ քրեական գործ են քննել քրեական հետապնդման մարմինները	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Ներդրում/ արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
2010 թվականի քրեական գործերի ընդհանուր թվի մեջ կանանց և օտարերկրացիներին առնչվող քանի՞ քրեական գործ են քննել քրեական հետապնդման մարմինները (ըստ կարգավիճակի՝ մուտք արվող, ընթացքի մեջ գտնվող և ավարտվող գործերը)	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Ներդրում/ արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Զերբակաված անձանց քանակ	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Նախնական կայանքի տակ գտնվող անձանց քանակ	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Ընդհանուր թվով քանի՞ անձի նկատմամբ է կայացվել մեղադրական դատավճիռ՝ ըստ հանցագործության տեսակի և ըստ նշանակված (որոնց դեպքում պայմանական չկիրառում չի եղել) ազատազրկման պատիժների և կիրառված միջոցների տևողության	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Մեղավոր ճանաչված անձանց թվում քանի՞ն են կանայք, անչափահասները և օտարերկրացիները՝ ըստ հանցագործության տեսակի	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Մեղավոր ճանաչված անձանց թվում քանի՞ն են պահվել նախնական կալանքի տակ (առնվազն՝ ժամանակավորապես)	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Բանտերում պահվողների թիվը (ներառյալ նախնական կալանքի տակ պահվողները). ընդհանուր ընթացիկ թիվը (առանձին հաշվառված՝ կանայք, օտարերկրացիներ, նախնական կալանքի տակ պահվողներ, անչափահասներ)	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ՆԿԱՏԱՄԲ ՎԱՏԱԳՈՒԹՅՈՒՆ/ԳՈՅՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ					
Վեճերի լուծման մեխանիզմի նկատմամբ վստահության մակարդակ՝ ըստ տարածաշրջանի և տեղանքի	Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Քաղաքացիների կարծիքն առ այն, թե որոնք են պետական դատարան չլինելու հիմնական պատճառները	Աֆրոբարոմետր (տվյալներն ըստ գեոլոգիայի բացվածքի են)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Քաղաքացիների վստահությունը դատարանների նկատմամբ	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Քաղաքացիների վստահությունն ավանդական առաջնորդների նկատմամբ	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Քաղաքացիների վստահությունը կրոնական առաջնորդների նկատմամբ	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Պետական կառույցների և իրավակիրառ մարմինների գործունեության մասին հանրության պատկերացումները	Մոնդոլիայի կառավարություն, ՀՁՆ առաջընթացի զեկույց	Հանրային ընկալումների հետազոտություն	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ձեր պետությունն ունի՞ հետազոտություններ՝ ուղղված իրավաբաններին և դատարանից օգտվողներին, որոնցով չափվում է նրանց վստահությունը և/կամ գոհունակությունը դատական համակարգի մատուցած ծառայությունների նկատմամբ (հնարավոր են մի քանի տարբերակներ): ¹²	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Արդյո՞ք հարցվողները համարում են, որ ավելի լավ է, եթե ոչ բռնի վեճերը լուծվեն համայնքի ներսում, թե որֆորմալ դատական համակարգն այնպես է կազմակերպված, որ արդար է բոլոր քաղաքացիների նկատմամբ և լավագույն վայրն է ոչ բռնի վեճերի լուծման համար:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Հարցվողների գոհունակությունը տեղական ինստիտուտներից (ներառյալ ադաթ գործընթաց/ավանդական առաջնորդներ, <i>chefe de aldeia/chefe de suco</i> , օմբուդսմենի գրասենյակի վեճերի լուծման մեխանիզմ, ազգային ոստիկանություն, միջազգային ոստիկանություն, իրավաբան, իրավաբանական օգնություն մատուցող ՀԿ-ներ, դատարաններ/դատավորներ, ենթաշրջանային մակարդակի պետական պաշտոնատար անձինք):	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Վեճերի լուծման մեխանիզմի ընտրություն (հիպոթետիկ տարածայնությունների դեպքում)	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական – Պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Հարցվողի գոհունակությունը վեճերի լուծման գործընթացից (հարց է տրվում այն հարցվողներին, ովքեր ունեցել են վեճի փորձ)	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական – Պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Վստահություն ինստիտուտների (ներառյալ՝ դատական ինստիտուտների) նկատմամբ	Ecuador INEC	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (SSURՀ՝ Տնային տնտեսությունների միասնական հետազոտություն), 3-րդ շրջափուլ, 2004 թ. մարտ	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ					
Ընդհանուր					
Արդյո՞ք վերջին հինգ տարիների ընթացքում համայնքի անդամները Նշել են իրավապահ գործունեություն նախաձեռնելու/բարելավելու անհրաժեշտության մասին:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրագրված անձանց հետազոտություն)	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք վերջին հինգ տարիների ընթացքում համայնքի առաջնորդները համայնքում կազմակերպել են իրավապահ գործունեություն նախաձեռնելու/բարելավելու անհրաժեշտության մասին քննարկումներ:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրագրված անձանց հետազոտություն)	Քաղաքացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք վերջին հինգ տարիների ընթացքում համայնքի անդամները հանդիպել և քննարկել են իրավապահ գործունեություն նախաձեռնելու/բարելավելու անհրաժեշտությունը:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրագրված անձանց հետազոտություն)	Քաղաքացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Ի՞նչ է համայնքն արել իրավապահ գործունեություն նախաձեռնելու/բարելավելու անհրաժեշտության արձագանքելու ուղղությամբ:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրագրված անձանց հետազոտություն)	Քաղաքացիական/ քրեական	-	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Աշխարհագրական/Ֆիզիկական հասանելիություն					
Դատարանների շենքերի գտնվելու վայրը	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաշար	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բոլոր քաղաքացիների համար պրակտիկայում հասանելի է դատարանը՝ անկախ նրանց աշխարհագրական գտնվելու վայրից	Համաշխարհային բարելավության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Քննի դատարան է համարվում իրավաբանական անձ (վարչական կառույց), և նրանց աշխարհագրական գտնվելու վայրը:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Աջակցություն հաշմանդամություն ունեցող անձանց	Արդարադատության համաթիվ	Վերլուծական ակնարկ	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արժեք					
Վարույթի ակնկալվող արժեք՝ հայցի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ, սովորական քաղաքացիական կամ առևտրային դատական հայցերի պարագայում, և փոքր հայցերի կամ մագիստրոսական դատարանի դեպքում	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք վարույթներն համարվում են չափազանց թանկ:	ՀԱԾ	Բնակչության ընդհանուր հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Դատարաններից օգտվելու համար պահանջվող վճարները	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Միջին տարեկան եկամուտ վատակող քաղաքացիների համար պրակտիկայում դատական հայց ներկայացնելը մատչելի է	Համաշխարհային բարելավության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Փոքր տիպիկ մանրածախ բիզնեսի համար պրակտիկայում դատական հայց ներկայացնելը մատչելի է	Համաշխարհային բարելավության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Փոքր հայցագին ունեցող հայցեր քննող դատարանում փոքր հայցագին ունեցող հայցեր ներկայացնելու/արագացված կարգով փոքր հայցագին ունեցող հայց ներկայացնելու նվազագույն արժեք (մեկ շնչին բաժին ընկնող եկամտի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ)	Կանայք, բիզնեսը և իրավունքը	Փորձագետի հարցազրույց/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները (ովքեր նախորդ հինգ տարիների ընթացքում օգտվել են դատարաններից) անկարող են եղել վճարել անհրաժեշտ ծախսերը և վճարները:	Աֆորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Դրամական արտահայտությամբ որքա՞ն է արժեքել վեճերի լուծման գործընթացը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկում հետազոտություն (2008 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Լեզու					
Լեզվական խոչընդոտների կարևորությունը՝ որպես վեճը լուծելու համար դատարան դիմելու մասին անձի որոշման վրա ազդող գործոն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաշար	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Թարգմանիչների հասանելիությունը կալանավորված կասկածյալների համար	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաշար	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/քրեական/քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Թարգմանիչների առկայություն Որքան հասանելի են թարգմանիչների ծառայությունները՝ հանցագործության մեջ մեղադրվող և հանցագործությունից տուժած անձանց օգնելու համար:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
«Հավաստագրված» թարգմանիչների ներգրավումը և դատական ձևաթղթերի տրամադրումը՝ անգլերենից զատ այլ լեզուներով: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար տե՛ս: www.justiceindex.org/methodology/#sthash.oryhxcDm.dpuf	Արդարադատության համաթիվ	Վերլուծական ակնարկ/փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/քրեական/վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք դատարանի թարգմանիչի տիտղոսը պաշտպանված է:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույցներ	Քաղաքացիական/քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանի թարգմանիչի գործառնությունները կարգավորվո՞ւմ են արդյոք իրավական նորմերով:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Հավատարմագրված կամ գրանցված դատական թարգմանիչների թիվ	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պարտադիր նորմեր կա՞ն արդյոք կապված դատական վարույթում դատական թարգմանության որակի հետ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ո՞վ է դատարանի թարգմանիչի ընտրության պատասխանատուն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Դատական վարույթների ժամկետների պահպանում					
Քաղաքացիական արդարադատության մեջ չկան անհարկի ձգձգումներ. որքան ժամանակ կպահանջվի պրակտիկայում քաղաքացիական կամ առևտրային հարցերով սովորական դատարանում/փոքր հայցագին ունեցող հայցեր քննող մագիստրոսական դատարանում/տեղական դատարանում որոշում/դատավճիռ ստանալու համար:	ՀԱԾ	Որակավորված հարցվողների հետազոտություն	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Որքան է տևել գործի լուծումը:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հետազոտություն	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Քրեական գործերն առանց անհարկի ձգձգման քննելու և լուծելու՝ դատական համակարգի կարողություն	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Որքան ժամանակ է պահանջվել վեճերի լուծման գործընթացի համար:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկումն հետազոտություն (2008 թ.)				
Անհարկի ձգձգումների մասին հանրային ընկալում					
Գործի տևողությունը, որպես գործոն, ինչպիսի՞ ազդեցություն ունի մարդկանց՝ վեճը լուծելու նպատակով դատարան դիմելու վերաբերյալ որոշումների վրա:	ՀԱԾ	Որակավորված հարցվողների հետազոտություն	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Որքան լուրջ է քաղաքացիական և առևտրային հարցերով դատարաններում գործի տևողության խնդիրը:	ՀԱԾ	Որակավորված հարցվողների հետազոտություն	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Վարույթները համարվում են արդյոք չափազանց դանդաղ:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հետազոտություն	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Հանրության ընկալմամբ՝ արդյո՞ք դատարանները քրեական վարույթներն ավարտում են առանց անհարկի ձգձգման:	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Հարցվողների (ովքեր նախորդ հինգ տարիների ընթացքում օգտվել են դատարաններից) հայտնած տվյալներով՝ եղե՞լ են արդյոք գործի լուծման կամ ընթացքի տևական ձգձգումներ:	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ					
Տեղեկատվության բարդություն և առկայություն					
Ընթացակարգերի բարդությունը և ծանրությունը՝ որպես մարդկանց՝ վեճը լուծելու նպատակով դատարան դիմելու մասին որոշումների վրա ազդող գործոն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Դատական ընթացակարգերի մասին տեղեկատվության պակասը՝ որպես վեճը լուծելու նպատակով դատարան դիմելու մասին մարդկանց որոշումների վրա ազդող գործոն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Հարցվողները (ովքեր նախորդ հինգ տարիների ընթացքում օգտվել են դատարաններից) կարողացե՞լ են արդյոք հասկանալ իրավական գործընթացները և ընթացակարգերը	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք տեղեկատվության հանրային և անվճար համակարգ, որի ինտիրն է օգնել և տեղեկացնել հանցագործությունից տուժած անձանց:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյոք սահմանվա՞ծ է պարտավորություն վարույթի կանխատեսվող տևողության մասին կողմերին տեղեկացնելու վերաբերյալ :	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանների արձագանքելու կարողություն					
Դատարաններից օգնություն ստանալու դժվարություն	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատավարական իրավունակություն					
Խմբային հայց ներկայացնելու հնարավորություն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Էֆեկտիվություն և գործերի հոսքի կառավարում					
Ոչ քրեական քանի գործ է եղել առաջին, երկրորդ և ամենաբարձր ատյանների դատարաններում. Ընթացիկ գործեր, հունվարի 1-ի դրությամբ Ստացվող գործեր Լուծված գործեր Ընթացիկ գործեր, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ զենդերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Վարույթները համարվում են արդյոք չափազանց դանդաղ:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հետազոտություն	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Հանրության ընկալմամբ՝ արդյո՞ք դատարանները քրեական վարույթներն ավարտում են առանց անհարկի ձգձգման:	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Հարցվողների (ովքեր նախորդ հինգ տարիների ընթացքում օգտվել են դատարաններից) հայտնած տվյալներով՝ եղե՞լ են արդյոք գործի լուծման կամ ընթացքի տևական ձգձգումներ:	ԱՖրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ					
Տեղեկատվության բարդություն և առկայություն					
Ընթացակարգերի բարդությունը և ծանրությունը՝ որպես մարդկանց՝ վեճը լուծելու նպատակով դատարան դիմելու մասին որոշումների վրա ազդող գործոն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Դատական ընթացակարգերի մասին տեղեկատվության պակասը՝ որպես վեճը լուծելու նպատակով դատարան դիմելու մասին մարդկանց որոշումների վրա ազդող գործոն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի գործոն
Հարցվողները (ովքեր նախորդ հինգ տարիների ընթացքում օգտվել են դատարաններից) կարողացե՞լ են արդյոք հասկանալ իրավական գործընթացները և ընթացակարգերը	ԱՖրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք տեղեկատվության հանրային և անվճար համակարգ, որի խնդիրն է օգնել և տեղեկացնել հանցագործությունից տուժած անձանց:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյոք սահմանվա՞ծ է պարտավորություն վարույթի կանխատեսվող տևողության մասին կողմերին տեղեկացնելու վերաբերյալ :	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանների արձագանքի կարողություն					
Դատարաններից օգնություն ստանալու դժվարություն	ԱՖրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատավարական իրավունակություն					
Խմբային հայց ներկայացնելու հնարավորություն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Էֆեկտիվություն և գործերի հոսքի կառավարում					
Ոչ քրեական քանի գործ է եղել առաջին, երկրորդ և ամենաբարձր ատյանների դատարաններում. Ընթացիկ գործեր, հունվարի 1-ի դրությամբ Ստացվող գործեր Լուծված գործեր Ընթացիկ գործեր, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Օրացուցային տարվա ընթացքում ուղարկված բողոքների թիվը. տարեկան փոփոխություն Ստացված բողոքների թիվ Բեկանված կամ մեղմացված մեղադրական դատավճիռներ Վերանայված պայմանական դատապարտումներ	Վիճակագրության ազգային ինստիտուտ. Annuaire Statistique du Cameroun 2013	Կամերունում մարդու իրավունքների վիճակի մասին զեկույց, Արդարադատության Նախարարություն, 2011 թ.	Քրեական	Ներդրում/ արդյունք	Պահանջարկ/ առաջարկի գործոն
Արդարություն/խտրականության բացակայություն					
Քաղաքացիական արդարադատությունը գերծ է խտրականությունից՝ այնպիսի հիմքերով, ինչպիսիք են եկամուտը, սեռը, էթնիկ ծագումը, կրոնը, ազգությունը, սեռական կողմնորոշումը և սոցիալական և տնտեսական կարգավիճակը (մարզիկապետություն):	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Ղատարանների անկողմնակալություն. արդյո՞ք ղատարանները բնակչության կողմից ընկալվում են որպես արդար և անկողմնակալ կառույցներ՝ անկախ նրանց եկամտից, ռասայից, ազգային կամ սոցիալական ծագումից, սեռից և կրոնից:	ՄԱԻԳՏ	Հանրային ընկալումների հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք հանրությունը համարում է, որ քրեական հետապնդման մասին որոշումները կայացվում են արդար, արդյունավետ և էֆեկտիվ կերպով:	ՄԱԻԳՏ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Օրենքի միատեսակ կիրառությունը դատավորների կողմից. արդյո՞ք դատավորները միևնույն տեսակի հանցագործության համար տարբեր պատիժներ են նշանակում՝ ելնելով ամբաստանյալի կամ տուժողի անձնական կամ էթնիկ հատկանիշներից:	ՄԱԻԳՏ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում քրեական համակարգում կայացվող դատական ակտերը համահունչ են գրված օրենքների:	Համաշխարհային բարեկարգության զեկույց	Փորձագետի հարցազույց	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում դատական որոշումների վրա չի ազդում ռասայական կամ էթնիկ կողմնակալություն:	Համաշխարհային բարեկարգության զեկույց	Փորձագետի հարցազույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում կանանց համար լիովին հասանելի է դատական համակարգը:	Համաշխարհային բարեկարգության զեկույց	Փորձագետի հարցազույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները (ովքեր նախկին հինգ տարիների ընթացքում օգտվել են դատարաններից) հայտնում են, որ դատավորը կամ մագիստրոսը չի լսել պատմության իր կողմը:	Աֆրոբարոմետր	Տեսչի տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք նպաստավոր հատուկ պայմաններ, որոնք դատական վարույթի ընթացքում կարող են կիրառվել խոցելի անձանց հետևյալ խմբերի նկատմամբ. Սեռական բռնությունից/բռնաբարությունից տուժածներ, Ահաբեկչությունից տուժածներ, Անչափահասներ (վկաներ կամ տուժողներ), Ընտանեկան բռնությունից տուժածներ, Էթնիկ փոքրամասնություններ, Հաշմանդամություն ունեցող անձինք, Անչափահաս իրավախախտներ:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեների հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Դատարանների վերաբերմունքը երեխաների նկատմամբ					
Արդյո՞ք անչափահաս ամբաստանյալների մասնակցությամբ ընթացող գործերը լուծող դատավորները կիրառում են հատուկ երեխաների համար նախատեսված ընթացակարգեր:	ՅԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Հատուկ ընթացակարգեր հանցագործությունից տուժած կամ հանցագործության վկա անչափահասների համար. արդյո՞ք դատարանները և դատախազությունը կիրառել են երեխայնական միջոցառումներ հանցագործությունից տուժած կամ հանցագործության վկա անչափահասների հետ կապված գործերի քննելիս:	ՅԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պատշաճ ընթացակարգ					
Ամենողության կանխավարկած	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ձերբակալություն և նախնական կալանք	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Խոշտանգում և կասկածյալների պահման ընթացքում տեղի ունեցող չարաշահումներ	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հարցում			
Որքա՞ն հավանական է, որ կալանավորված կասկածյալների գործը կքննվի և մեղադրական դատավճիռը կկայացվի գաղտնի դատավարության միջոցով:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կասկածյալների համար լիովին հասանելի են ապացույցները:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կասկածյալները կարող են վիճարկել ապացույցները:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Մեղադրյալի և տուժողի իրավունքների պաշտպանություն. արդյո՞ք տուժողների և մեղադրյալների իրավունքները բավարար չափով պաշտպանված են քրեական դատարանի վարույթի ընթացքում:	ՅԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Մեղադրյալի և տուժողի իրավունքների նկատմամբ դատական համակարգի հարգանք. հանրության ընկալումն առ այն, թե որքան հարգալից են դատավորները և դատախազները մեղադրյալի և տուժողի իրավունքների նկատմամբ:	ՅԱԻԳՑ	Հանրային ընկալումների հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Առաջին ատյանում քրեական գործերով դատավճիռների քակի՞ տոկոսն է կայացվում ամբաստանյալի բացակայությամբ:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԲՈՂՈՋԱՐԿԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ					
Արդյո՞ք օրենքով նախատեսված է քրեական գործերով կայացվող դատական ակտերը վիճարկելու համար անհրաժեշտ բողոքարկման մեխանիզմ:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում բողոքները լուծվում են ողջամիտ ժամկետում:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում քաղաքացիները կարող են բողոքարկման մեխանիզմից օգտվել ողջամիտ արժեքով:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԱՆԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ					
Քաղաքացիական/քրեական արդարադատությունն ազատ է կառավարության անհարկի ազդեցությունից. կառավարությանն առնչվող գործերի քանի %-ի դեպքում է կառավարությունը գործադրել անհարկի ազդեցություն:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Կառավարությունը միշտ ենթարկվում է բարձր դատարանների որոշումներին:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում ազգային և տեղական դատարաններն ազատ են քաղաքական ազդեցությունից:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Որքա՞ն հավանական է, որ ընդդեմ կառավարության դատական հայց ներկայացնող՝ տների սեփականատերերը դատարանում կստանան արդար փոխհատուցում:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հետազոտություն	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Կարծիք առ այն, թե արդյո՞ք դատավորների մեծ մասը գործերը լուծում են կառավարության ցուցումներին համապատասխան:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հետազոտություն	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Քրեական արդարադատության համակարգը զերծ է կառավարության անհարկի ազդեցությունից:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հետազոտություն	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Դատական համակարգի անկախություն (պաշտոնավարման երաշխիքներ և կարգապահական վարույթներ):	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն/ փորձագետների հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատական անկախության վերաբերյալ հակրային ընկալում	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատական համակարգի անկախություն	Գլոբալ մրցակցության զեկույց	Ղեկավարների կարծիքի հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում/ գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Օրենքով երաշխավորված է դատական համակարգի անկախությունը:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում ներպետական դատավորները պաշտպանված են քաղաքական միջամտությունից:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում/ գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Օրենքի համաձայն նեպետական դատավորները պաշտպանված են առանց պատշաճ հիմնավորման պաշտոնից ազատումից:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ զենդերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Դատավորները/դատախազները նշանակվում են արդյոք անորոշ ժամկետով (օրինակ՝ «ցմահ») կամ մինչև թոշակի անցնելու պաշտոնական տարիքը): Եթե այո, ապա կա՞ն արդյոք բացառություններ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կարո՞ղ է դատավորը/դատախազն առանց իր համաձայնության տեղափոխվել այլ դատարան. Կարգապահական պատճառներով Կազմակերպչական պատճառներով Այլ պատճառներով	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների/դատախազների համար կա՞ր արդյոք փորձաշրջան, և եթե այո, ապա որքա՞ն է այն տևում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Եթե դատավորների պաշտոնավարումն անորոշ ժամկետով չէ (տե՛ս ԱԱԵՅ-ի հետազոտության 121-րդ հարցը), ապա որքա՞ն է պաշտոնավարման տևողությունը (քանի՞ տարի): Այն կարո՞ղ է արդյոք երկարացվել:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությունն իր կարգավիճակով, Անկա՞խ է, Ենթակա՞ է արդարադատության նախարարին:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԿՈՈՌԴԻՑԻԱ					
Կաշառակերություն					
Դատավորներին, դատական ծառայողներին, առևտրային հաշտարարներին և աշխատանքային տեսուչներին տրվող կաշառքներ	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Որքա՞ն հավանական է, որ դատավորները, դատական ծառայողները, առևտրային հաշտարարները և աշխատանքային տեսուչները կպահանջեն կաշառք:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Որքա՞ն տարածված է դատավորների և դատական ծառայողների կոռուպցիան քաղաքացիական և առևտրային դատարաններում:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Որքա՞ն հաճախ են մարդիկ ստիպված կաշառք տալ, ոչ ֆորմալ վճարում կատարել կամ շահագրգռող այլ գործողություն կատարել՝ դատական գործընթացն արագացնելու համար:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
	Աֆորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Կոռուպցիայի ընկալումը					
Արդյո՞ք բնակչությունը համարում է, որ մարդիկ կարող են խուսափել վերադրական դատավճռից կամ ստանալ ավելի մեղմ պատիժ՝ կաշառք վճարելով դատավորին, դատախազին կամ դատական այլ պաշտոնատար անձի:	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Որքան կարևոր է դատավորների և դատական պաշտոնատար անձանց կոռուպցիան՝ որպես վեճը լուծելու նպատակով դատարան դիմելու մասին մարդկանց որոշումների վրա ազդող գործոն:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ազդեցություն	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Կարծիքն առ այն, թե արդյո՞ք դատավորների մեծ մասը գործերը լուծում է ազդեցիկ մասնավոր սեկտորի շահերին համապատասխան:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հարցումներ	Քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք քաղաքացիները կարծում են, որ դատավորները և մագիստրոսները ներքաշված են կոռուպցիայի մեջ:	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք քաղաքացիները կարծում են, որ ոստիկանները ներքաշված են կոռուպցիայի մեջ:	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Քաղաքական կազմակերպություններում և դատական և իրավապահ կառույցներում կոռուպցիայի մասին ընկալում	Մոնդոլիայի կառավարություն, ՀՀՆ առաջընթացի զեկույց	Հանրային կարծիքի հետազոտություն	Սահմանադրական/ քաղաքացիական/ քրեական/վարչական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Կոռուպցիայի հանրային ընկալում	Ecuador INEC	Sistema Integrado de Encuestas de Hogares (SSUՀՀ՝ Տնային տնտեսությունների միասնական հետազոտություն), 3-րդ շրջափուլ, 2004 թ. մարտ	Համակարգային	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Մասնավոր շահերի անհարկի ազդեցություն					
Անհարկի ազդեցություն ազդեցիկ մասնավոր շահերի կողմից Նախորդ տարվա ընթացքում գործերի քանի %-ի դեպքում է նկատելի դատավորների կողմից ապացույցների և կիրառելի օրենքի ազնիվ գնահատումը: Նախորդ տարվա ընթացքում գործերի քանի %-ի դեպքում է վերջնական որոշման վրա ազդել կողմերից մեկի անհարկի ճշումը կամ կոռուպցիան:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանները, բանակը, դատախազները և քրեական գործեր քննող դատավորները զերծ են անհարկի ազդեցությունից:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ/ ընդհանուր բնակչության հարցում	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Նախորդ տարվա ընթացքում պրակտիկայում որևէ դատավոր չի ստացել ֆիզիկական վնասվածք/սպանվել կոռուպցիոն գործերով դատական որոշում կայացնելու պատճառով:	Համաշխարհային բարեվարքության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ					
Ջրեական գործերով դատավարությունների հասանելիություն հանրության համար	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների դեմ ներկայացված բողոքների վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակային առկայություն	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանների ծախսերի վերաբերյալ հրապարակային տեղեկատվության առկայություն	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազների վարքագծի նորմերի ենթադրյալ խախտումների վերաբերյալ գործերի քննություն	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների վարքագծի նորմերի ենթադրյալ խախտումների վերաբերյալ գործերի քննություն	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորները հեռացվում են պաշտոնից կամ կարգապահական այլ տույժի են ենթարկվում վարքագծի նորմերի լուրջ խախտումների համար	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազները հեռացվում են պաշտոնից կամ կարգապահական այլ տույժի են ենթարկվում վարքագծի նորմերի լուրջ խախտումների համար	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունի դատախազների կատարողականի մշտադիտարկման համակարգ	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունի դատավորների կատարողականի մշտադիտարկման համակարգ	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդարադատության սիստիմի դեպքում հասանելի է իրավունքի վերականգնման հնարավորությունը	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կոռուպցիայի դեպքերի մասին հաղորդումների ներկայացման հաճախականություն	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ջրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք իշխանությունները քայլեր ձեռնարկել են, երբ ստացել են կոռուպցիայի մասին հաղորդումներ:	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ջրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք կոռուպցիայի մասին հաղորդում ներկայացրած քաղաքացիները հանդիպել են վրեժխնդրության կամ կրել են այլ բացասական հետևանքներ:	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ջրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Դատական պաշտոնատար անձանց կոռուպցիայի մասին հաղորդումներ չներկայացնելու հիմնական պատճառները	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ջրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Օրենքով նախատեսված է թափանցիկ և օբյեկտիվ համակարգ ներպետական դատավորների միջև գործերի բաշխման համար:	Համաշխարհային բարեկարգության զեկույց	Փորձագետի հարցազրույց	Ջաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունի՞ արդյոք մեխանիզմ օգտվողներին հետևյալ հանգամանքներում փոխհատուցելու համակարգ. Չափազանց երկար տևող վարույթներ, Դատական որոշումների չկատարում, Անհիմն ձեռքբերում, Անհիմն մեղադրական դատավճիռ:	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Ջաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Գոյություն ունի՞ ազգային կամ տեղական ընթացակարգ դատական համակարգի գործունեության վերաբերյալ բողոքներ ներկայացնելու համար, և ո՞ր մարմինն է այդ ընթացակարգի պատասխանատուն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Քանի՞ բողոք է բավարարվել և ի՞նչ փոխհատուցման գումար է վճարվել համակարգից օգտվողներին (12-ամսյա ժամանակահատվածում) դատական համակարգի գործունեության վերաբերյալ ներկայացված բողոքների հիման վրա:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Կա՞ արդյոք մասնագիտացած կառույց, որը պատասխանատու է դատարանների և դատական համակարգի գործունեության վերաբերյալ վիճակագրական տվյալներ հավաքելու համար:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք այդ կառույցն ինտերնետում հրապարակում է վիճակագրական տվյալներ յուրաքանչյուր դատարանի գործունեության վերաբերյալ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Առանձին դատարանները արդյոք պարտավոր են հրապարակել տարեկան զեկույց իրենց գործունեության մասին:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանների ներսում արդյոք կա՞ն դատարանների գործունեության կանոնավոր մոնիթորինգի համակարգ՝ հետևյալի առկայությամբ. Ստացվող գործերի թիվ, Կայացվող որոշումների թիվ, Հետաձգված գործերի թիվ, Վարույթների տևողություն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք դատարանների գործունեության կատարողականի և որակի ցուցանիշներ, և եթե այո, ապա որո՞նք են հիմնական չորս ցուցանիշները:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք կատարողական քանակական թիրախներ (օրինակ՝ ամսական քննվելիք գործերի թիվ)՝ սահմանված յուրաքանչյուր դատավորի համար, և ո՞վ է սահմանում այդ թիրախները:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կատարողականի թիրախներ սահմանված են արդյոք դատարանի մակարդակով, և ո՞վ է սահմանում այդ թիրախները:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ո՞վ է դատարանների կատարողականի գնահատման պատասխանատուն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Որակի չափանիշներ սահմանված են արդյոք ողջ դատական համակարգի համար (կա՞ն արդյոք որակի համակարգեր դատական համակարգի համար և/կամ դատական համակարգի որակին վերաբերող քաղաքականություններ):	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կան արդյո՞ք դատական մասնագիտացված աշխատողներ, ովքեր զբաղվում են հենց որակի չափանիշներով:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեղերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Գործերի կուտակումների և ողջամիտ ժամկետում չքննվող գործերի մոնիթորինգ իրականացնում էք արդյոք հետևյալի գործերով. Քաղաքացիական գործեր, Քրեական գործեր, Վարչական գործեր:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրականացնում էք արդյոք դատական վարույթների ընթացքում գործերի քննությանը սպասելու ժամկետի մշտադիտարկում :	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք դատարանների ընդհանուր (սահուն) գործունեությունը գնահատելու համակարգ՝ հիմնվելով գնահատման ծրագրի (սախապես համաձայնեցված՝ այցելությունների ծրագրի) վրա:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք դատախազության գործունեության մշտադիտարկման և գնահատման համար:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք ընթացակարգ դատավորին արդյունավետորեն բացարկ հայտնելու համար, եթե կողմը նրան համարում է ոչ անկողմնակալ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բացարկներից քանի՞սն է տարվա ընթացքում բավարարվում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածին առնչվող գործերի թիվ՝ վարույթի տևողության և չկատարման խնդիրների մասով:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ո՞վ իրավունք ունի կարգապահական վարույթ հարուցել դատավորների/ դատախազների նկատմամբ (օրինակ՝ քաղաքացիները, օմբուդսմենը, գործադիր իշխանությունը):	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ո՞ր մարմինն ունի կարգապահական լիազորություններ դատավորների/ դատախազների նկատմամբ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կարգապահական քանի՞ վարույթ է հարուցվել դատավորների/դատախազների/ հարկադիր կատարողների նկատմամբ (ընդհանուր թիվը, և թիվն ըստ վարքագծի նորմի խախտման տեսակի) և կիրառված տույժերի թիվը (ընդհանուր թիվը և թիվն ըստ պատժատեսակի):	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏ ԿԱՏԱՐՈՒՄ					
Որքա՞ն լուրջ է արդյունավետ կատարման խնդիրը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Որքա՞ն է տևում որոշումը կատարելը և վճարումը կամ փոխհատուցումը ստանալը սովորական քաղաքացիական/առևտրային հարցերով դատարանի կամ փոքր հայցագին ունեցող հայցեր քննող դատարանի կամ մագիստրոսական դատարանի միջոցով:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Որքան է տևել կոնկրետ գործով որոշման կատարումը:	ՀԱԾ	Ընդհանուր բնակչության հարցում	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատական որոշումները պրակտիկայում կատարվում են պետության կողմից:	Համաշխարհային բարեվարչության զեկույց	Փորձագետի հարցազույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Կատարման ընթացակարգերի գործառնականությունը	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կատարման ընթացակարգերի արդյունավորությունը	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կատարման ծառայությունների որակ և հաշվետվողականություն	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Մարդկային ռեսուրսներ					
Դատավորների քանի՞ տոկոսն է կին:	ՄԱԻԳՑ	Վարչական տվյալներ	Քրեական/ քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
	ՄԱԹՀՊԳ		Քրեական/ քաղաքացիական	Ներդրում	
	Համաշխարհային բանկի գենդերային վիճակագրություն	Տվյալներ առկա չեն	Քրեական/ քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Սահմանադրական դատարանի դատավորների թիվը և Սահմանադրական դատարանի կին դատավորների թիվը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ վարչական տվյալներ	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք Սահմանադրական դատարանի նախագահը կին է:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ վարչական տվյալներ	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ամենաբարձր դատարանում կամ գերագույն դատարանում կին դատավորների տոկոսը	ԱԱԿԵՀ	Վարչական տվյալներ/ դատական վիճակագրություն	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների բանխմացություն (հմտություններ և գիտելիք)	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազների բանխմացություն (հմտություններ և գիտելիք)	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Փաստաբանների բանխմացություն (հմտություններ և գիտելիք)	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պրոֆեսիոնալ դատավորների թիվը, ըստ սեռի, հետևյալ դատարաններում. Առաջին ատյանի դատարաններ Երկրորդ ատյանի դատարաններ Գերագույն դատարաններ	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Դատարանի նախագահների (պրոֆեսիոնալ դատավորների) թիվ՝ ըստ սեռի	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առանձին դեպքերում դատարանի կազմում հանդես եկող և որպես այդպիսին վճարվող պրոֆեսիոնալ դատավորների թիվ	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Այն ոչ պրոֆեսիոնալ դատավորների թիվը, ովքեր չեն վարձատրվում, սակայն կարող են ստանալ ծախսերի փոքր չափի փոխհատուցում	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարաններում դատավորների համար աշխատող աշխատակիցների աշխատողների թիվը, , ըստ սեռի	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազների թիվը, ըստ սեռի. Առաջին ատյանում Երկրորդ ատյանում Գերագույն դատարանում	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությունների ղեկավարների թիվը, ըստ սեռի	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությանը կցված աշխատողների (ոչ դատախազ աշխատողների) թիվ	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազության հաստիքների թիվ (առանց բացվածքի)	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Մագիստրոսների և դատավորների բաշխվածությունն ըստ դատարանների, ըստ հաստիքների	Զեկիա, Փաստեր և թվեր, 2014թ	Վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական/ սահմանադրական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Աշխատանքի ընդունում					
Ինչպե՞ս են աշխատանքի ընդունվում դատավորները/դատախազները:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների/դատախազների աշխատանքի ընդունման ընթացակարգի շրջանակում կա՞ն արդյոք գենդերային հավասարության ապահովմանը նպաստող հատուկ նորմեր	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ո՞ր մարմինն է իրավասու աշխատանքի ընդունել և նշանակել դատավորներին/ դատախազներին, և արդյո՞ք այդ մարմինը. Կազմված է միայն դատավորներից, Կազմված է միայն ոչ դատավոր անձանցից, Կազմված է դատավորներից և ոչ դատավոր անձանցից:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Ո՞ր մարմինն է իրավասու որոշումներ կայացնել դատավորների/դատախազների առաջխաղացման վերաբերյալ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույցներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների/դատախազների առաջխաղացման ընթացակարգի շրջանակում կա՞ն արդյոք կոնկրետ նորմեր գենդերային հավասարությունն ապահովելու համար:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ի՞նչ ընթացակարգեր և չափորոշիչներ են կիրառվում դատավորների/դատախազների առաջխաղացման համար:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ արդյոք դատավորների/դատախազների գործունեության անհատական որակական գնահատման համակարգ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վերապատրաստում					
Կազմակերպվո՞ւմ է դատավորների/ դատախազների պարտադիր/ընտրովի վերապատրաստում, ինչպիսիք են՝ Նախնական ուսուցում (օրինակ՝ հաճախել դատական դպրոց, ստաժավորվել դատարանում) Ընդհանուր վերապատրաստում աշխատելու ընթացքում Աշխատելու ընթացքում վերապատրաստում ըստ մասնագիտացված գործառնությունների (օրինակ՝ տնտեսական կամ վարչական դատավորների կամ կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի գծով մասնագիտացած դատախազների համար) Աշխատելու ընթացքում վերապատրաստում դատարանի կառավարման գործառնությունների մասով (օրինակ՝ դատարանի նախագահի/ դատախազության ղեկավարի, կառավարիչի համար), Աշխատելու ընթացքում վերապատրաստում դատարաններում համակարգչային հնարավորությունների օգտագործման վերաբերյալ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վերապատրաստման հաճախականություն	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք դատավորների և/կամ դատախազների վերապատրաստման պետական ինստիտուտներ: Եթե այո, ապա որքա՞ն է դրա/դրանց բյուջեն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Եթե դատավորների և/կամ դատախազների համար նման կառույցներում չի կազմակերպվում սկզբնական ուսուցում, ապա ինչպե՞ս են նրանք աշխատանքի ընդունվում և վերապատրաստվում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վարձատրություն					
Դատավորների/դատախազների աշխատավարձեր և արտոնություններ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորները/դատախազները կարո՞ղ են իրենց աշխատանքը համադրել այլ գործառնությունների հետ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արտադրողականության հավելվածները. դատավորներն ստանո՞ւմ են արդյոք հավելվածներ՝ ելնելով դատական ակտերի կայացման քանակական նպատակային ցուցանիշների կատարումից (օրինակ՝ որոշակի ժամանակահատվածում կայացված դատական ակտերի թիվ):	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Նյութական ռեսուրսներ					
Արդարադատության ոլորտի բյուջեն. տարեկան փոփոխություն	Վիճակագրության ազգային ինստիտուտ. Annuaire Statistique du Cameroun 2013	Կամերունում մարդու իրավունքների վիճակի մասին զեկույց, Արդարադատության նախարարություն, 2011 թ.	Համակարգային	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք դատարանին հասանելի նյութական ռեսուրսները բավարար են:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք դատախազներն ունեն նյութական ռեսուրսներ, որպեսզի տեսագրեն ցուցմունքը, պահեն և պահպանեն ապացույցները, և հետևեն ընթացիկ գործերին և դատական նիստերի ամսաթվերին:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատական փաստաթղթերի որակ	ՄԱԻԳՑ	Ոլորտային տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազական փաստաթղթերի որակ	ՄԱԻԳՑ	Ոլորտային տվյալներ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարաններում կիրառվող համակարգային ծառայություններ և հեռահանդիպումների ծառայություններ	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վարչական և կառավարչական կարողություններ					
Դատարանների ռազմավարական պլանավորման և բյուջետավորման կարողություններ	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազների ռազմավարական պլանավորման և բյուջետավորման կարողություններ	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանների վարչարարական համակարգեր	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազության վարչարարական համակարգեր	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐ/ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ					
Կա՞րողք փոքր հայցագին ունեցող հայցերի դատարան կամ արագացված ընթացակարգ փոքր հայցագին ունեցող հայցերի քննության համար, և ո՞րն է փոքր հայցագին ունեցող հայցի առավելագույն գումարը (մեկ շնչին բաժին ընկնող եկամտի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ):	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առաջին ատյանի մասնագիտացած դատարանների (կամ դատական որոշումների) թիվ (ըստ իրավաբանական անձանց)	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առաջին ատյանի դատարանների (ըստ նստավայրերի) թիվը, որոնց լիազորությունները վերաբերում են հետևյալ տեսակի գործերին. Պարտքի գանձում փոքր հայցագին ունեցող հայցերի մասով Աշխատանքից հեռացում Ավագակային հարձակում * հարցվողներին խնդրում են տալ «փոքր հայցագին ունեցող հայց» հասկացության սահմանումը	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Որոշակի ընթացակարգեր կա՞ն արդյոք հետևյալ գործերին առնչվող հրատապ խնդիրների համար. Քաղաքացիական գործեր, Քրեական գործեր, Վարչական գործեր:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պարզեցված ընթացակարգեր կա՞ն արդյոք հետևյալ գործերի համար. Քաղաքացիական գործեր (փոքր վեճեր), Քրեական գործեր, (ոչ ծանր իրավախախտումներով) վարչական գործեր:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Այդ պարզեցված ընթացակարգերի դեպքում դատավորը կարո՞ղ է արդյոք բանավոր դատական ակտ կայացնել՝ արձակելով գրավոր կարգադրություն և դատական ակտ՝ պատճառաբանված լիարժեք դատական ակտի տեսքով:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանները և փաստաբաններն ունե՞ն արդյոք գործերի քննության ընթացքի (այսինքն՝ նյութերի ներկայացման, փաստաբանների պատասխանների ներկայացման ժամկետները սահմանող որոշումների և դատական նիստերի ամսաթվերի) վերաբերյալ պայմանավորվածություն կնքելու հնարավորություն:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ՎԵՃԵՐԻ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄ					
Մատչելիություն (արժեք)					
Առևտրային արբիտրաժի մեխանիզմների ակնկալվող արժեքը (հայցի նկատմամբ %-ային արտահայտությամբ):	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Անկողմնակալություն					
ՎԱԼ-ն անկողմնակալ է:	ՀԱԾ	Չի չափվում	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ՎԱԼ-ը գերծ է ոչ պատշաճ ազդեցությունից					
Առևտրային արբիտրների կողմից կաշառք պահանջելու հավանականություն	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ՎԱԼ-ն արդյունավետ է և անհիմն ձգձգումների ենթակա չէ					
Պրակտիկայում որքա՞ն է տևում արտիբրաժային որոշման կատարումը (այսինքն՝ վճարում ստանալը) տեղական դատարանների միջոցով, եթե որոշումը կայացրել է արբիտրաժի ներպետական մարմինը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում որքա՞ն է տևում արտիբրաժային որոշումը կատարելը (այսինքն՝ վճարում ստանալը) տեղական դատարանների միջոցով, եթե որոշումը կայացրել է արբիտրաժի միջազգային մարմինը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Քաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեղերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուր	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Պրակտիկայում որքա՞ն է տևում որոշում ստանալը՝ օգտագործելով ամևտրային արբիտրաժի մեխանիզմը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Զաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պրակտիկայում որոշման կամ համաձայնության հասնելուց հետո որքա՞ն է տևում դրա կատարումը՝ օգտագործելով ամևտրային արբիտրաժի մեխանիզմը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Զաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Դատական համակարգը տրամադրո՞ւմ է արդյոք դատական հաշտարարության ընթացակարգեր:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Զաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ո՞ր դեպքերում է հաշտարարությունը պարտադիր:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Զաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Հնարավո՞ր է անվճար իրավաբանական օգնություն ստանալ դատական հաշտարարության ընթացակարգերի շրջանակում:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Զաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Հավատարմագրված կամ գրանցված հաշտարարների թիվը, ովքեր պրակտիկայում զբաղվում են դատական հաշտարարությամբ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Զաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատական հաշտարարության ընթացակարգերի թիվը՝ ըստ գործի տեսակի	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց/ վարչական տվյալներ	Զաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Իրավական համակարգում նախատեսված է հետևյալ ՎԱԼ-ը: Ոչ դատական հաշտարարություն, Արբիտրաժ, Հաշտեցում, Այլ ՎԱԼ:	ԱԱԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Զաղաքացիական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Արդյունավետ կատարում					
Պետական մարմնի դեմ կայացված արբիտրաժային որոշումը կատարելու հավանականությունը, եթե որոշումը կայացրել է արբիտրաժի ներպետական մարմինը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Զաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Պետական մարմնի դեմ կայացված արբիտրաժային որոշումը կատարելու հավանականությունը, եթե որոշումը կայացրել է արբիտրաժի միջազգային մարմինը:	ՀԱԾ	Որակավորված պատասխանողի հարցաթերթիկ	Զաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն

ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.2.

Գեներացիայի բնութային. արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ					
Կա՞ր արդյոք օրենսդրություն, որն ուղղակիորեն վերաբերում է ընտանեկան բնութայինը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն/ փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ընտանեկան բնութայինը վերաբերող օրենսդրությամբ պաշտպանվո՞ւմ են արդյոք այն չամուսնացած կանայք, ովքեր ինտիմ հարաբերությունների մեջ են:	ԿԲԻ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ընտանեկան բնութայինը վերաբերող օրենսդրությունը ներառո՞ւմ է հոգեբանական, ֆիզիկական, ֆինանսական և սեռական բնութայինը:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ընտանեկան բնութայինը վերաբերող օրենքները. իրավական դաշտը կանանց համար նախատեսո՞ւմ է արդյոք իրավական պաշտպանություն ընտանեկան բնութայինից:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	ՍԻԳՀ երկրի բնութագիրը	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բռնաբարությանը վերաբերող օրենքները. իրավական դաշտը կանանց համար նախատեսո՞ւմ է արդյոք իրավական պաշտպանություն բռնաբարությունից:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	ՍԻԳՀ երկրի բնութագիրը	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Սեռական ոտնձգությանը վերաբերող օրենքները. իրավական դաշտը կանանց համար նախատեսո՞ւմ է արդյոք իրավական պաշտպանություն սեռական ոտնձգությունից:	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	ՍԻԳՀ երկրի բնութագիրը	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք օրենքներ, որոնք քրեականացնում են հետևյալը. հոգեբանական և քրեական բնութայինը, հետամտումը, սեռական բնութայինը՝ ներառյալ բռնաբարությունը (ներառյալ՝ զուգընկերոջ/ամուսնու կողմից կատարվելու դեպքում), հարկադիր ամուսնությունը, կնոջ սեռական օրգանների խեղդումը, հարկադիր աբորտը և հարկադիր ամուսնությունը, սեռական ոտնձգությունը, ներառյալ՝ թվարկված հանցագործությունների փորձը, օգնելը և օժանդակելը:	Եվրոպայի խորհրդի Կանանց նկատմամբ բնութային և ընտանեկան բնութային դեմ պայքարի կոնվենցիա (Ստամբուլյան կոնվենցիա) Զոդվածներ 33-41	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք օրենքներ, որոնք քրեականացնում են կանանց նկատմամբ բնութային վերը թվարկված բոլոր ձևերը՝ անկախ տուժողի և բռնաբարի ունեցած հարաբերությունների բնույթից:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 43	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԿԱՆԱՆՑ ԿԿԱՏՄԱՄԲ ԲՈՒՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՆՈՐՄԵՐ					
Սույն Կոնվենցիայի շրջանակի մեջ տեղավորվող բնութային բոլոր ձևերին առնչվող քննությունները և դատական վարույթները կատարվում են առանց անհարկի ձգձգման և քրեական վարույթի բոլոր փուլերում հաշվի առնելով տուժողի իրավունքները:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 48	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն օրենքներ և այլ միջոցներ՝ ապահովելու համար Ստամբուլյան կոնվենցիայի համաձայն նախատեսված հանցագործությունների արդյունավետ քննությունը և քրեական հետապնդումը:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 48	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Գոյություն ունեն օրենքներ և այլ միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ պատասխանատու իրավապահ մարմիններն անհապաղ և պատշաճ կերպով կարծազանքեն Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված բռնության բոլոր ձևերին՝ տուժողներին ընձեռելով համարժեք և հրատապ պաշտպանություն:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 50	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն դատական ընթացակարգեր, որոնք ապահովում են պաշտպանության միջոցների կատարման մեխանիզմներ և երաշխավորում են բռնությունից տուժած կանանց, նրանց երեխաների և վկաների անվտանգությունը: Այդ մեխանիզմները ներառում են. ֆինանսավորում բնակության վայրը փոխելու համար, Կանանց փրկելու մեխանիզմներ, Ինքնության փոփոխություն, Վկաների պաշտպանություն, Երկրից հեռանալու ապահով կազմակերպում, Ուղղորդման ապահով ցանցեր, Վհազանգի կոճակներ:	Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի վերահսկման մեխանիզմի (ՄԵՍԵԿՎԻ) փորձագիտական հանձնաժողով (ՎՄՓՀ)	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Նախարարությունների կամ վերահսկող կառույցների իրավասություն՝ ստանալու բողոքներ առողջապահական համակարգից օգտվողներից	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Արդարադատության համակարգից օգտվողներից բողոքներ ստանալու հատուկ մեխանիզմի գոյություն	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Սահմանադրական պաշտպանության (amparos, պաշտպանական գործողություններ, ինսամակալություն) մեխանիզմի գոյություն	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն օրենքներ և այլ միջոցներ՝ պաշտպանելու համար տուժողների իրավունքները և շահերը՝ ներառյալ նրանց՝ որպես վկաների հատուկ կարիքները, ընդ որում՝ դրանք գոյություն ունեն քննության և դատական վարույթների բոլոր փուլերում:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 56	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավասու մարմիններին վերապահված Է արգելող որոշումներ կայացնելու իրավասություն:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 52	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն օրենքներ և այլ միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ քաղաքացիական կամ քրեական ցանկացած վարույթում տուժողի սեռական անցյալին և վարքին առնչվող ապացույցները թույլատրվի ներկայացնել միայն այն դեպքում, երբ այդ ապացույցները վերաբերելի են և անհրաժեշտ:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 54	-	Քրեական և քաղաքացիական	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 53	-
Գոյություն ունեն ընթացակարգեր՝ ապահովելու համար, որ իրավասու մարմինները քննության և վարույթի ընթացքում հաշվի են առնում մահացության ռիսկը, բռնության կրկնության ռիսկը և հրազենի տիրապետման կամ հասանելիության հանգամանքը, և ապահովում են կազմակերպված անվտանգություն և աջակցություն:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 51	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Բռնության առևտրի դատական վարույթներում առկա են դատավարական երաշխիքներ, մասնավորապես. <ul style="list-style-type: none"> • Դատարանի անկախություն և անկողմնակալություն, • Ողջամիտ ժամկետ, • Կողմերի հավասարություն, • Res judicata • Դատական ակտերի բողոքարկում ավելի բարձր ատյանի դատարաններում: 	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության, կնասպանության և բռնության հանգամանքներում կնոջ մահվան հանցագործությունների համար գոյություն ունեն քրեական գործի քննության արձանագրություններ, որոնք ներառում են գենդերային տեսանկյունը:	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն օրենքներ և ընթացակարգեր՝ ապահովելու համար, որ Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված հանցագործություններին առևտրի վարույթները շարունակվեն, անգամ եթե տուժողը հետ վերցնի իր հայտարարությունը կամ բողոքը:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 55	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունի օրենսդրություն, որով ուղղակիորեն արգելվում է այնպիսի մեթոդների կիրառումը, ինչպիսիք են հաշտեցումը, հաշտարարությունը, պատժի կասեցումը, փորձաշրջանը, հայեցողական քրեական հետապնդումը, պատժի կրճատումը և այլք, որոնք նպատակն է կանանց նկատմամբ բռնության գործերը լուծել արտադատական կարգով:	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն նորմեր, որոնցով արգելվում է վեճերի լուծման այլընտրանքային մեխանիզմներին (ներառյալ՝ հաշտարարության և միջնորդության) պարտադիր դիմելու պահանջը Ստամբուլյան կոնվենցիայի շրջանակի մեջ տեղավորվող՝ բռնության բոլոր ձևերի կապակցությամբ:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 48	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վարչական և/կամ դատական վարույթների ընթացքում և դրանցից առաջ ի պաշտոնե և սեփական հայեցողությամբ կամ տուժողի կամ երրորդ անձի միջնորդությամբ կիրառվող պաշտպանության միջոցների վերաբերյալ օրենսդրության առկայություն:	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունի օրենսդրություն և արագորեն հասանելի մեխանիզմներ՝ բռնությունից տուժած բնիկ, գյուղաբնակ աղքիկներին և դեռահասներին, չափահաս կանանց և տարեց կանանց պաշտպանելու համար՝ առանձնակի ուշադրություն դարձնելով միջմշակութային առանձնահատկություններին:	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն քաղաքացիական իրավական պաշտպանության համարժեք միջոցներ, որոնք կարող են գործադրվել կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության բռնարարների դեմ:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 29	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն ընթացակարգեր, որոնք ապահովում են, որ տուգանքի վճարման մասին որոշում կայացնելու դեպքում հավուր պատշաճի հաշվի առնվի տուժողի նկատմամբ իր ֆինանսական պարտավորությունները կատարելու՝ բռնարարի կարողությունը:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 48	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/քրեական/քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Նախատեսված է փոխհատուցման իրավունք կանանց նկատմամբ բռնությունից և ընտանեկան բռնությունից տուժած անձանց համար:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 30	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն օրենքներ և այլ միջոցներ, որոնք ապահովում են, որ կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության (Ստամբուլյան կոնվենցիայով սահմանված իմաստով) միջադեպերի մասնակից երեխաների խնամակալության և տեսակցության իրավունքները որոշելիս այդ հանգամանքները հաշվի առնվեն:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 31	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն դրույթներ, որոնք ապահովում են, որ հարկադրաբար կնքված ամուսնությունները անվավեր ճանաչվեն, չեղարկվեն կամ լուծվեն՝ տուժողի համար չառաջացնելով անհարկի ֆինանսական կամ վարչարարական բեռ:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 32	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն դրույթներ, որոնք ապահովում են ներպետական լայն իրավագործություն (տարածքային և անձնային) Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված հանցագործությունների նկատմամբ:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 44	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն դրույթներ, որոնք ապահովում են, որ Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված հանցագործությունների համար դատապարտված անձանց հանձնումը (էքստրադիցիան) չբավարարվի բացառապես քաղաքացիության հիմքով:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 44	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն արդյունավետ, համաչափ և կանխող պատժամիջոցներ Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված հանցագործությունները պատժելու համար:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 44	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն դրույթներ, որոնք ապահովում են անչափահաս վկաների պաշտպանությունը և աջակցությունը:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 26	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն միջոցներ, որոնք քաջալերում են Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված բռնի գործողությունների մասին հաղորդումներ ներկայացնելն իրավասու մարմիններին կամ կառույցներին:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 27	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գոյություն ունեն միջոցներ, որոնք ապահովում են, որ որոշակի մասնագետների համար ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված գաղտնիության կանոնները խոչընդոտ չդառնան Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված բռնի գործողությունների մասին հաղորդումներն իրավասու մարմիններին կամ կառույցներին ներկայացնելու ճանապարհին:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 28	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԿԱՆԱՆՑ ԵՎ ԱՆՍՏԱՄԱՐԲ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԵՎ ԿԱՆԱՆԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆԴՐԱԺԵՇ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՑՈՒԹՅՈՒՆ					
Կա՞ մասնագիտացված դատարան կամ ընթացակարգ ընտանեկան բռնության գործերի համար:	ԿԲԻ	Փորձագիտական հետազոտություն	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բողոքներ ստացող կառույցների թիվը և գտնվելու վայրը	ՄԵՍԵԿՎԻՎՍՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Բռնությունից զերծ կյանք վարելու իրավունքին առնչվող պարտավորությունը չկատարելու մասին բողոք ներկայացնելու համար վարչական մարմինների գոյություն	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական ներկայացուցչության պետական կամ պետության կողմից օժանդակվող ծառայության գոյություն, որը մասնագիտացած է բռնությունից տուժած կանանց խնդիրներով	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բռնությունից տուժած կանանց համար համապետական անվճար հեռախոսային թեժ գծի գոյություն	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Համապետական շուրջօրյա (24/7) հեռախոսային թեժ գծեր, որոնք զանգահարողներին անվճար խորհուրդներ են տրամադրում Ստամբուլյան կոնվենցիայի շրջանակի մեջ տեղավորվող բռնության բոլոր ձևերի առնչությամբ	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 24	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Պատշաճ և ոլորամատչելի ապաստարաններ, որոնք ապահով կացարան են տալիս և նախաձեռնողաբար աշխատում են տուժողների, հատկապես՝ կանանց և նրանց երեխաների հետ	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 23	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Անվճար և համապարփակ իրավաբանական ծառայությունների գոյություն՝ բռնությունից զերծ կյանք վարելու իրավունքը պաշտպանելու համար	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Անվճար և համապարփակ իրավաբանական ծառայությունների գոյություն՝ նախատեսված բնիկ, գյուղաբնակ աղքիկների և դեռահասների, չափահաս կանանց և տարեց կանանց համար՝ առանձնակի ուշադրություն դարձնելով միջմշակութային առանձնահատկություններին, գործող օրենսդրությանը համապատասխան	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ծառայության, հատուկ զեկուցողի կամ այլ հատուկ տեսակի կառույցի գոյություն՝ առաջին ատյանի և վերաքննիչ դատարաններում և զերագույն դատարանում	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանական օգնության իրավունքի և անվճար իրավաբանական օգնության իրավունքի ապահովումը տուժողներին՝ պետության ներքին օրենսդրությամբ սահմանված պայմաններով	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 57	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բռնությունից տուժած անձանց վերականգնումն ապահովող ծառայությունների գոյություն, որն անհրաժեշտության դեպքում պետք է ներառի այնպիսի ծառայություններ, ինչպիսիք են իրավաբանական և հոգեբանական խորհրդատվությունը, ֆինանսական աջակցությունը, կացարանը, կրթությունը, վերապատրաստումը և աշխատանք գտնելու հարցում աջակցությունը	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 20	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առողջապահական և սոցիալական այնպիսի ծառայությունների հասանելիությունը տուժողներին, որոնք ապահովված են համարժեք ռեսուրսներով և արհեստավարժ կադրերով, ովքեր հատուկ վերապատրաստվել են տուժողներին աջակցելու և նրանց համապատասխան ծառայություններ ուղղորդելու գծով	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 20	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/քրեական/քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Ջրատապ, կարճաժամկետ և երկարաժամկետ մասնագիտական աջակցության ծառայությունների ամկայություն տուժողների համար՝ ներառյալ կանանց աջակցության մասնագիտական ծառայություններ բռնությունից տուժած բոլոր կանանց և նրանց երեխաների համար	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 22	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Բռնաբարությունից կամ սեռական բռնությունից տուժած անձանց ուղղորդման և ճգնաժամային կենտրոնների ամկայություն և մատչելիություն և նրանց կողմից բժշկական և փորձագիտական զննությունների կազմակերպում, հոգեբանական տրավմայի կապակցությամբ աջակցության և խորհրդատվության ցուցաբերում տուժողներին	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 25	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱԶԵԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ					
Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման և դրա դեմ պայքարով զբաղվող կազմակերպությունների/ծառայությունների մասին կանանց իրազեկվածություն	Հիմնական իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության դեմ ուղղված գովազդային քարոզարշավների մասին կանանց իրազեկվածություն	Հիմնական իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման և ընտանեկան բռնության դեպքում կանանց պաշտպանության համար տվյալ պետությունում գոյություն ունեցող օրենքների և քաղաքական նախաձեռնությունների մասին կանանց իրազեկվածություն	Հիմնական իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Որքան հաճախ են իրազեկվածության բարձրացման քարոզարշավներ կամ ծրագրեր իրականացվում՝ նպատակ ունենալով բարձրացնել լայն հանրության իրազեկվածությունը և ընկալումները Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված բռնության տարբեր ձևերի տարբեր դրսևորումների, երեխաների համար դրանց ունեցած հետևանքների և այդ բռնությունը կանխելու անհրաժեշտության մասին	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 13	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված բռնության գործողությունները կանխելու համար անկա միջոցների վերաբերյալ տեղեկատվության տարածում հանրության շրջանում	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 13	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Ուսուցման բոլոր մակարդակներում ուսումնական ծրագրերը պարունակում են պատշաճ մոդուլներ, որոնք նվիրված են գեներային հավասարությանը, գեներային ոչ կարծրատիպային դերերին, փոխադարձ հարգանքին, միջանձնային հարաբերություններում վեճերի ոչ բռնի լուծմանը, կանանց նկատմամբ գեներահեն բռնությանը և անձի անձեռնմխելիության իրավունքին, և այդ սկզբունքները տարածվում են ոչ ֆորմալ կրթության միջոցով, ինչպես նաև՝ սպորտում, մշակութային և ժամանցային ծրագրերում և լրատվամիջոցներում:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 14	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Տուժողներն իրենց հասանելի լեզով ստանում են բավարար և յուրաժամ տեղեկատվություն աջակցության անկա ծառայությունների և իրավաբանական միջոցների մասին:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 13	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Տուժողներն ունեն տեղեկատվություն անհատական/կոլեկտիվ բողոքների տարածաշրջանային և միջազգային առկա մեխանիզմների մասին, և վերջիններս նրանց համար հասանելի են:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 21	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	-	Պահանջարկի գործոն
ՔԱՂԱՔԱՑԻՎԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ/ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՂ, ՀՍԿՈՂ ԵՎ ԱՁԱԿՑՈՂ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒՄ					
Քաղաքացիական հասարակության քանի՞ և ինչպիսի՞ կազմակերպություններ են մասնակցում մշտադիտարկմանը և վերահսկողությանը, այդ թվում՝ կոնկրետ կազմակերպությունները, որոնք աշխատում են աղջիկների և դեռահասների, չափահաս կանանց և տարեց կանանց հետ, ովքեր ունեն տարաբնույթ ազգային ծագում, աֆրիկյան ծագում, գյուղաբնակ են, ունեն հաշմանդամություն, ունեն սեռական տարբեր նախընտրություններ կամ սեռական ինքնություն, միգրանտներ են կամ փախստականներ կամ տեղահանվածներ կամ զրկված են իրենց ազատությունից:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	-	Ներդրում	-
Քաղաքացիական հասարակության քանի՞ և ինչպիսի՞ կազմակերպություններ են խորհրդատուի կամ բողոքաբերի կարգավիճակով մասնակցում կանանց նկատմամբ բռնության և կնասպանության գործերով քրեական վարույթներին:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	-	Ներդրում	-
Կառավարական և ոչ կառավարական կազմակերպությունները և ընտանեկան բռնության խորհրդատուներն ինչ հնարավորություն ունեն՝ Ստամբուլյան կոնվենցիայով նախատեսված հանցագործությունների ընկալության և դատական վարույթների ընթացքում աջակցելու և/կամ օժանդակելու տուժողներին՝ վերջիններիս պահանջով:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 55	-	Զրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՐԳԻ ՀԱՍՏՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ					
Չհաղորդվող/չարձանագրվող բռնության ցուցանիշ. քանի՞ աղջիկ և դեռահաս, չափահաս կին և տարեց կին է բռնության տարբեր ձևերի ենթարկվել վերջին 12 ամիսներին, սակայն հաղորդում չի ներկայացրել բռնության այդ գործողությունների մասին՝ բաժանած տվյալ տարիքային խմբի կանանց ընդհանուր թվով:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Զրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Քանի՞ կին է բռնության մասին բողոք ներկայացրել ոստիկանություն:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդարադատության համակարգից օգտվող քանի՞ անձ է սպասարկվել հեռախոսային թեժ գծի կողմից:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	-	-	Պահանջարկի գործոն
Բռնությանը վերաբերող քանի՞ բողոք է ստացվել, քննվել և լուծվել մարդու իրավունքների իրավասու ազգային կառույցների կողմից:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Զրեական	Արդյունք/ վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Անվճար իրավաբանական ներկայացուցչության պետական կամ մասնավոր ծառայություններից օգտվողների թիվը՝ պետական դոտացիաներով կամ առանց դրանց:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Զրեական	Արդյունք	Պահանջարկի գործոն
Աղջիկների և դեռահասների, չափահաս և տարեց կանանց քանի՞ տոկոսին և քանի՞ սին են համապատասխան կառույցներում հասանելի արտակարգ իրավիճակների համար նախատեսված արկղիկները:	ՄԵՍԵԿՎԻ/ՎՄՓՀ	-	Զրեական	Արդյունք/ վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Արդյո՞ք սեռական ոտնձգություններից տուժած կանայք բարձրաձայնել են միջադեպի մասին կամ հաղորդել են այդ մասին որևէ մեկին (ներառյալ, ի թիվս այլոց, ոստիկանությանը, տուժողներին աջակցող կազմակերպություններին և փաստաբաններին):	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Սեռական ոտնձգության մասին կանանց կողմից բողոքներ ստացած անհատների/ կառույցների ներկայացրած պատասխանից գոհունակություն	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Սեռական ոտնձգության դեպքերի մասին չխոսելու/որևէ մեկին չհայտնելու պատճառները	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք ոստիկանությանը հայտնի դարձել է հարցվածների հետ տեղի ունեցած սեռական բռնության միջադեպերի 13 մասին:	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ինչո՞ւ հարցվողները չեն դիմել ոստիկանությանը՝ իրենց հետ տեղի ունեցած սեռական բռնության միջադեպերի ամենջամբ:	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Տեղեկատվությունը, խորհրդատվությունը և աջակցությունը, որը հարցվածների կարծիքով իրենց անհրաժեշտ է եղել սեռական բռնության ենթարկվելուց հետո:	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք սեռական բռնության ենթարկված հարցվողները դրա մասին խոսել են որևէ մեկի հետ և/կամ դիմել են որոշակի կազմակերպությունների՝ ներառյալ հիվանդանոցներ, բժիշկներ/բուժփիմսարկներ, սոցիալական ծառայություններ, կանանց ապաստարաններ, տուժողներին աջակցող կազմակերպություններ, եկեղեցի/կրոնական կազմակերպություններ կամ իրավաբանական ծառայություններ/փաստաբաններ:	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Այդպիսի կազմակերպությունների օգնությանը չդիմելու պատճառները	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք դատարան մեղադրանք ներկայացնելը կամ մեղադրական դատավճիռ ստանալն օգնել է սեռական բռնությունից տուժած անձանց, որպեսզի նրանք հաղթահարեն բռնության հետևանքները:	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Զրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք գեներահեն բռնության որևէ տեսակի ենթարկված հարցվողները երբևէ փորձել են օգնության դիմել:	ԺԱԳԳ	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն/ ըստ սեռի տվյալներ	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Եթե գեներահեն բռնության որևէ տեսակի ենթարկված հարցվողները փորձել են օգնության դիմել, ապա ո՞ր են նրանք դիմել:	ԺԱԳԳ	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Զրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Տուժողներն ունեն տեղեկատվություն անհատական/կոլեկտիվ բողոքների տարածաշրջանային և միջազգային առկա մեխանիզմների մասին, և վերջիններս նրանց համար հասանելի են:	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 21	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱԿՐԳԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔԸ ԳԵՆԴԵՐԱՅԵՆ ԲՈՆՈՒԹՅԱՆԸ					
Բռնությանը վերաբերող քսի՞ բողոք է ստացվել, քննվել և լուծվել մարդու իրավունքներով զբաղվող իրավասու ներպետական կառույցների կողմից:	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Արդյունք/ վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության գործերով կայացված պաշտպանական որոշումների տոկոսը՝ պաշտպանական որոշում կայացնելու մասին ստացված միջնորդությունների թվի նկատմամբ, ներառյալ՝ բացված ըստ հաղորդման մեջ նշված հանցագործության տեսակի և/կամ բռնության տեսակի	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատավճիռները և վճիռները, որոնցում ներառվում և կիրառվում է Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիան	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ընտանեկան բռնության կամ բռնության որևէ այլ ձևի (ֆիզիկական, սեռական, հոգեբանական, ժառանգական, տնտեսական, ինստիտուցիոնալ, քաղաքական, աշխատանքի վայրի, սեռական ոտնձգության, քաղաքական ոտնձգության, մանկաբարձական և այլն) վերաբերյալ դատական որոշումների կամ նշանակված պատիժների թիվը՝ ներառյալ բացված ըստ սեռի, տարիքի, ռասայի, էթնիկ ծագման և սոցիալ-տնտեսական կարգավիճակի	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Տուժողներին փոխհատուցելու վերաբերյալ դատավճիռների կամ որոշումների թիվը և փոխհատուցման տեսակը	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության տարբեր դրանորումների և բռնության իրավիճակում կանանց մահվան դեպքերի վերաբերյալ հետաքննության մարմնին ներկայացված հաղորդումների թիվը և տոկոսաբաժինը՝ ըստ գործընթացում ունեցած կարգավիճակի. <ul style="list-style-type: none"> • Զննություն, • Մեղադրանք, • Դատական որոշում, • մերժված գործեր, • Արխիվացում 	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Տարբեր հանցագործությունների (կանանց նկատմամբ բռնություն, կնասպանություն, կնասպանության փորձ) վերաբերյալ քրեական դատարանների (սովորական և մասնագիտացած դատարանների) քննած գործերի թիվը և տոկոսաբաժինը՝ դատարանների (սովորական և մասնագիտացած դատարանների) կայացրած դատավճիռների (մեղադրական և/կամ արդարացման դատավճիռների) թվի և տոկոսաբաժնի համեմատությամբ	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Բռնության ենթարկված կանանց կամ կնոջ մահվան դեպքում՝ նրա հետ տուժող այլ անձանց փոխհատուցում տրամադրելու վերաբերյալ արդարադատության համակարգում դատավարական մարմիններին հայտնի գործերի թիվը և տոկոսաբաժինը	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Պահանջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ զենդերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Կանանց նկատմամբ բռնության համար կայացված մեղադրական դատավճիռների թիվը՝ ստացված հաղորդումների ընդհանուր թվի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ	ՄԵՍԵԿՎԻՎՄՓՅ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Կնասպանության գոհերի թիվը վերջին 12 ամիսներին՝ ըստ տարիքի, ամուսնական կարգավիճակի, մահվան պատճառի և աշխարհագրական վայրի	ՄԵՍԵԿՎԻՎՄՓՅ	-	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Վերջին 12 ամիսներին կնասպանության համար իրականացված քրեական հետապնդումների թիվը, որոնցով նշանակվել են պատիժներ, հաղորդված գործերի ընդհանուր թվի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ	ՄԵՍԵԿՎԻՎՄՓՅ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Բացահայտված այն գործերի թիվը, որոնցով բռնությունից տուժող անձինք են բնիկ և գյուղաբնակ աղջիկները և կանայք, չափահաս կանայք և տարեց կանայք	ՄԵՍԵԿՎԻՎՄՓՅ	-	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք սեռական ոտնձգության միջադեպերի մասին հաղորդումներին/ բողոքներին հաջորդել են պաշտոնական գործողություններ:	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Հարցվողների ընդհանուր բավարարվածությունը կամ դժգոհությունը՝ իրենց նկատմամբ տեղի ունեցած սեռական բռնության միջադեպերի կապակցությամբ ոստիկանության հետ ունեցած շփումների առումով	Հիմնարար իրավունքների գործակալություն. «Եվրոպայում կանանց բարօրության և ապահովության վերաբերյալ հետազոտություն»	Կանանց հանրային հետազոտություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Կանխարգելիչ միջամտության և բուժման ծրագրերի նախատեսում կամ աջակցում	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 16	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՐԱԳԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ					
Կանանց նկատմամբ բռնության տարբեր դրսևորումների և/կամ կնասպանության քրեական գործերի դատական քննության սկզբնական փուլից մինչև դատավճիռի (մեղադրական կամ արդարացման դատավճիռի) կայացումն ընկած ժամանակի միջին տևողություն	ՄԵՍԵԿՎԻՎՄՓՅ	-	Քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Մարդկային ռեսուրսներ/վերապատրաստում					
Դատախազության բոլոր գրասենյակներում կա՞ն արդյոք ընտանեկան և սեռական բռնության թեմայով հատուկ վերապատրաստված դատախազներ:	ԱՎԵՅ	Պետության մասին զեկույց	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ն արդյոք բարենպաստ հատուկ ընթացակարգեր, որոնք պետք է դատական վարույթի ընթացքում կիրառվեն խոցելի անձանց հետևյալ խմբերի նկատմամբ. Սեռական բռնությունից/բռնաբարությունից տուժածներ [...] Ընտանեկան բռնությունից տուժածներ [...]	ԱՎԵՅ	Պետության մասին զեկույցներ	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Բռնության թեմայով դատավորների, դատախազների, փաստաբանների, իրավաբանների և արդարադատության ոլորտում աշխատողների վերապատրաստման քաղաքականությունը, թեմատիկ ընդգրկումը և շրջանակը, և դրանց ներառումն իրավաբանական ֆակուլտետների ծրագրերում	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդարադատության ոլորտում աշխատողների համար գեների և միջմշակութային հարաբերությունների թեմաներով վերապատրաստման ծրագրերի առկայություն՝	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գեների և միջմշակութային հարաբերությունների թեմաներով վերապատրաստված աշխատողների թիվն արդարադատության համակարգում	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Բնիկ և գյուղացի քանի՞ կին է վեճերի լուծմանն առնչվող որոշումներ կայացնող պաշտոն զբաղեցնում բնիկ/գյուղական համայնքներում	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությունում, դատարաններում և արդարադատության այլ վարչական մարմիններում որոշումներ կայացնող պաշտոններ զբաղեցնող կանանց թիվ	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ջանի՞ քաղաքացիական ծառայող և հանրային պաշտոնյա է օգտվել կանանց նկատմամբ բռնության խնդրին նվիրված վերապատրաստման դասընթացներից, իրազեկման և վերապատրաստման ծրագրերից:	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
<p>Ջանի՞ հանրային ծառայող է աշխատում այնպիսի պաշտոններում, որոնք ուղղակի առնչություն ունեն կանանց նկատմամբ բռնության տարբեր դրսևորումներից տուժած կանանց հետ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Կին ծառայողների թիվը և տոկոսաբաժինը՝ կառուցված գործերի թվի նկատմամբ • Կին հոգեբանների և հոգեբույժների թիվը և տոկոսաբաժինը՝ արդարադատության իրականացման համար պատասխանատու կառույցներին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Սոցիալական աշխատողների թիվը և տոկոսաբաժինը՝ արդարադատության իրականացման համար պատասխանատու կառույցներին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Կին իրավաբանների թիվը և տոկոսաբաժինը՝ քրեական վարույթում կանանց (բողոքաբերի կամ մեղադրյալի կարգավիճակով) խորհուրդներ տալու համար պատասխանատու կառույցներին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Կանանց իրավունքներին վերաբերող գիտելիք ունեցող թարգմանիչների թիվը 	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՅ	-	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգ	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/courts	Ներդրում/ արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
	ՄԱԻԳՑ	Հանրային ընկալումների հետազոտություն Ծանոթագրություն. այս հարցին տրված պատասխանների վերլուծությունը ներառում է պատասխանների գերդեմահեն համեմատություն	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ստամբուլյան կոնվենցիայի շրջանակի մեջ ներառված բռնության բոլոր արարքները կատարողների կամ դրանցից տուժողների հետ աշխատող համապատասխան մասնագետների համար վերապատրաստման ծրագրերի առկայությունը՝ նվիրված այդ բռնության կանխարգելմանը և հայտնաբերմանը, կանանց և տղամարդկանց հավասարությանը, տուժողների կարիքներին և իրավունքներին, և կրկնակի զոհայնացման կանխարգելման ձևերին	Ստամբուլյան կոնվենցիա, հոդված 15	-	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ					
Տվյալների բազաների գրառումներ՝ կանանց նկատմամբ բռնության վերաբերյալ դաշնային և նահանգային բարձր դատարանների վերաբերյալ նախադեպերի վերաբերյալ՝ ներառյալ խորհրդանշական գործերի փաստաթղթավորում	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական/ քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Կայացված դատավճիռների և վճիռների վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակում և հասանելիություն	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	Քրեական/ քաղաքացիական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Բռնությունից տուժած աղջիկների և դեռահասների, չափահաս կանանց և տարեց կանանց համար տեղեկատվության հրապարակում և հասանելիություն՝ երկրում խոսվող տարբեր լեզուներով	ՄԵՍԵԿԿԻ/ՎՄՓՀ	-	-	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ ԳԵՆԴԵՐԱԳԵՆ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏԱՄԱԲ					
Վերաբերմունք բռնության նկատմամբ. կանանց քանի՞ տոկոսն է համաձայն, որ որոշակի հանգամանքներում արդարացված է ամուսնու/զուգընկերոջ կողմից իր կնոջը/զուգընկերուհուն ծեծելը	ՏՀԶԿ ՍԻԳՀ	ԺԱՀՀ MICS Արժեքների համաշխարհային հետազոտություն	-	-	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողը կարծում է, որ հետևյալ իրավիճակներում արդարացված է ամուսնու կողմից իր կնոջը հարվածելը կամ ծեծելը. <ul style="list-style-type: none"> • Եթե կինը տնից դուրս է գալիս՝ առանց իրեն ասելու, • Եթե կինն անուշադրության է մատնում երեխաներին, • Եթե կինը վիճում է իր հետ, • Եթե կինը հրաժարվում է իր հետ սեքսով զբաղվել, • Եթե կինն այրել է կերակուրը 	ԺԱՀՀ	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն, Տղամարդկանց մոդուլ և կանանց մոդուլ	-	-	Պահանջարկի գործոն

ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.3. Ոստիկանություն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
ՀԱՍՏԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ/ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ				
Հարցվողներից քանի՞սն են օգնության համար դիմել ոստիկանության	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները կամ տնային տնտեսության որևէ անդամ սովորաբար օգտվում են ոստիկանության բաժնի ծառայություններից	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի հետազոտություն (2007 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Որքա՞ն է հեռավորությունը հարցվողի տնից մինչև ոստիկանության այն բաժինը, ուր սովորաբար դիմում են կրա տնային տնտեսության անդամները:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի հետազոտություն (2007 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ինչպե՞ս է հարցվողը սովորաբար հասնում ոստիկանության այդ բաժին:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի հետազոտություն (2007 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Որքա՞ն է տևում հարցվողի տնից մինչև ոստիկանության այդ բաժին հասնելը:	Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի հետազոտություն (2007 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանության բաժանմունքի գոյություն համայնքում Ծանոթագրություն. համայնքային հարցաթերթիկը ներառում է նաև հետևյալ հարցերը, որոնք կարող են վերաբերել ոստիկանությանը. • Համայնքն ունի՞ արդյոք պաշտպանական որևէ համակարգ (ազգային ոստիկանություն, մասնավոր ոստիկանություն, համայնքի սեփական համակարգը), • Որո՞նք են պաշտպանական առկա ծառայության խնդիրները/օգուտները	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանության աջակցությունը ստանալու դժվարություններ	Աֆրոբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Համայնքում հանցավորության վերահսկման գործում ոստիկանության դերի մասին բնակչության պատկերացումներ	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Հանցագործության մասին հաղորդումների ոստիկանության տված արձագանքի կապակցությամբ բավարարվածություն	ՄԱԻԳՑ	Հանրային հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանության արձագանքն աջակցության մասին դիմումներին («որքա՞նով էք համաձայն, որ ոստիկանությունն անհապաղ արձագանքում է հանրությունից ստացված՝ աջակցության մասին դիմումներին»):	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Արձագանքն ընտանեկան բռնության միջադեպերին («որքա՞նով էք համաձայն, որ ոստիկանությունը լուրջ և բանիմաց կերպով է արձագանքում ընտանեկան բռնության միջադեպերին»):	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանության արձագանքը կանանց և երեխաների նկատմամբ կատարված սեռական հանցագործություններին («որքա՞նով էք համաձայն, որ ոստիկանությունը լուրջ և բանիմաց կերպով է արձագանքում կանանց և երեխաների նկատմամբ կատարված սեռական հանցագործությունների միջադեպերին»):	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Ինքնիրավության վերահսկողություն. որքանով է ոստիկանությունն ի վիճակի կանխել մարդկանց կողմից օրենքն իրենց ձեռքը վերցնելը (օրինակ՝ ինքնիրավությունը, խմբային բռնությունը)	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Դիտավորյալ սպանության գործերից քանի՞սն է ոստիկանությունը բացահայտել	ՄԱԻԳՑ	Վարչական տվյալներ	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք վերջին հինգ տարիների ընթացքում համայնքի անդամները նշել են իրավապահ գործունեությունն նախաձեռնելու/բարելավելու կարիքի մասին:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք վերջին հինգ տարիների ընթացքում համայնքի առաջնորդները համայնքում կազմակերպել են իրավապահ գործունեությունն նախաձեռնելու/բարելավելու կարիքի քննարկումներ:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	-	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք վերջին հինգ տարիների ընթացքում համայնքի անդամները հավաքվել և քննարկել են իրավապահ գործունեությունն նախաձեռնելու/բարելավելու կարիքը:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ի՞նչ է համայնքն արել իրավապահ գործունեությունն նախաձեռնելու/բարելավելու կարիքի բավարարման ուղղությամբ:	Եթովպիայի գյուղական բնակավայրերի 2011/12 թվականների սոցիալ-տնտեսական հետազոտություն	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
ՀԱՆՏԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ ԵՎ ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՊ				
Ոստիկանության արձանագրած հանցագործությունները՝ ըստ տեսակի (ներառյալ սեռական ոտնձգությունը, որը ներառում է երեխայի բռնաբարությունը և երեխայի նկատմամբ սեռական բռնությունը)	Հանցավորության և ջրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Հանցագործությունների մասին ոստիկանությունն ներկայացված հաղորդումներ. տուժողների քանի՞ տոկոսն է իրենց տուժելու մասին հաղորդում ներկայացրել ոստիկանություն վերջին 12 ամիսների ընթացքում (եթե հարցվողը նշում է, որ նա ներկայացրել է հանցագործության մասին հաղորդում, ապա նրան տրվում են հարցեր կոնկրետ այն մասին, թե որ մարմնին է ներկայացվել հանցագործության մասին հաղորդումը, և արդյոք բավարարված է):	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	Ներդրում	Պահանջարկի գործոն
Հանցագործությունների մասին հաղորդումներ կանանց կողմից. տուժած կանանց քանի՞ տոկոսն է իր տուժելու մասին հաղորդում ներկայացրել ոստիկանություն վերջին 12 ամիսների ընթացքում (յրացուցիչ հարց է տրվում այն հարցվողներին, ովքեր հանցագործության մասին հաղորդում ոստիկանություն չեն ներկայացրել. «Դուք այդ մասին հաղորդում ներկայացրել էք այլ մարմիններ»):	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն
Ոստիկանության ծառայություններ համայնքին. արդյո՞ք ոստիկանությունը բնակչության կարծիքով անում է այն ամենը, ինչ կարող էր անել համայնքին օգտակար ծառայություն մատուցած լինելու համար:	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Գեղերը և ոստիկանության նկատմամբ վստահությունը, հանրային հետազոտության շրջանակում հարցվող կանանց և տղամարդկանց քանի՞ տոկոսն է ասում, որ վստահում է ոստիկանությանը:	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն
Ոստիկանության վարքագծի հանրային ընկալում. արդյո՞ք հանրության ընկալմամբ՝ ոստիկանությունը չարաշահումներ է թույլ տալիս հանրության հետ իր շփումներում:	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն
Հանրության վստահություն ոստիկանության առաջնորդների նկատմամբ	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն
Ոստիկանության աշխատանքից բավարարվածություն	Բոսնիայի և Հերցեգովինայի կենսամակարդակի հետազոտություն (2004 թ.)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Վերջին հինգ տարիների ընթացքում գողության կամ գողության փորձի ենթարկված տնային տնտեսություններ՝ ըստ մասնակից անդամի, տարածաշրջանի և տեղանքի և Տնային տնտեսություններ, որոնք վերաբերյալ գողության դեպքի հաղորդում է ներկայացվել ոստիկանություն՝ ըստ տարածաշրջանի և տեղանքի	Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Տնային տնտեսության անդամներ, ովքեր ենթարկվել են սեռական հանցագործությունների՝ ըստ տարածաշրջանի և տեղանքի և Տնային տնտեսություններ, որոնք սեռական հանցագործությունների մասին հաղորդում են ներկայացրել ոստիկանություն՝ ըստ տարածաշրջանի և տեղանքի	Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Սեռական բռնության դեպքերի մասին հաղորդումը ոստիկանություն չներկայացնելու պատճառներ՝ ըստ տարածաշրջանի	Գանայի կենսամակարդակի հետազոտություն	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Համայնքում կատարված հանցագործություններ, հանցանքը կատարողներ	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	-	Պահանջարկի գործոն
Վրդյո՞ք հարցվողները ներկայացրել են հաղորդում հանցագործության մասին	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ո՞րն է եղել հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնելու արդյունք:	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Հանցագործության մասին հաղորդում չներկայացնելու պատճառներ	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Համայնքային հարցաթերթիկ (իրազեկված անձանց հետազոտություն)	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Ոստիկանության ծառայություններից բավարարվածություն	Կենսամակարդակը Բոսնիայում և Հերցեգովինայում. Wave 4 հարցաթերթիկ 2004	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեների հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
ԲԱՐԵՎԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆ, ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ				
Կոռուպցիա				
ՀաճախակաՆություն. որքան հաճախ են հարցվողները ստիպված եղել կաշառք տալ, նվեր տալ կամ լավություն անել ոստիկանին՝ անհրաժեշտ աջակցություն ստանալու համար կամ որոշակի խնդրից խուսափելու, օրինակ՝ անցակետ անցնելու համար, կամ՝ տուգանքի վճարումից կամ ձերբակալությունից խուսափելու համար:	ԱՖորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	-	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
Հանրային ընկալում առ այն, թե արդյոք հնարավոր է խուսափել ձերբակալությունից՝ կաշառք առաջարկելով ոստիկաններին	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն
Կոռուպցիայի դեպքերի մասին հաղորդում ներկայացնելու հաճախակաՆություն	ԱՖորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք իշխանությունները ձեռնարկել են քայլեր, երբ ստացել են հաղորդումներ կոռուպցիայի մասին:	ԱՖորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք կոռուպցիայի մասին հաղորդում ներկայացրած քաղաքացիները հանդիպել են վրեժխնդրության կամ կրել են այլ բացասական հետևանքներ:	ԱՖորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
Ոստիկանների կոռուպցիայի մասին հաղորդում չներկայացնելու հիմնական պատճառներ	ԱՖորբարոմետր	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
Բարեվարքություն				
Ոստիկանական լիազորությունների օգտագործում. արդյո՞ք ոստիկաններն իրենց իրավապահ լիազորությունները (օրինակ՝ ձերբակալություն, խուզարկություն, առգրավում և կայանավորում) օգտագործում են օրենքին խստորեն համապատասխան:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Ուժի գործադրումն ինքնախոստովանական ցուցմունք ստանալու նպատակով. արդյո՞ք ոստիկաններն ուժ են գործադրում ինքնախոստովանական ցուցմունք ստանալու նպատակով և ի՞նչ չափով:	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	Գործընթաց	Պահանջարկի գործոն
Հաշվետվողականություն				
Ոստիկանության չարաշահումների քննություն. կարո՞ղ են քաղաքացիները դիմել, որպեսզի ոստիկանի ենթադրյալ չարաշահման վերաբերյալ գործ հարուցվի:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	-	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
Ոստիկանության չարաշահումների քննության կարգ. կա՞ր արդյոք օրենքով նախատեսված պաշտոնական ընթացակարգ ոստիկանության չարաշահման լուրջ միջադեպերի անկախ քննության համար:	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Քանի՞ կարգապահական վարույթ է հարուցվել դատավորների/դատախազների/հարկադիր կատարողների նկատմամբ (ընդհանուր թիվը և քանակն ըստ կարգապահական խախտման տեսակի), և կիրառված պատժամիջոցների թիվը (ընդհանուր թիվը և քանակն ըստ պատժի տեսակի):	ԱԱԵՀ	Պետության մասին զեկույց	Արդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
Ոստիկանական կոռուպցիայի կամ չարաշահումների քրեական հետապնդում. արդյո՞ք ոստիկանական ենթադրյալ չարաշահումների կամ կոռուպցիայի մասին բողոքները լրջորեն քննվում են, և արդյո՞ք օրենքով պահանջվող դեպքերում դրանց առնչությամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում:	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն/վարչական տվյալներ (Վարչական տվյալներ, որոնք առկայության դեպքում պետք է օգտագործվեն հաշվելու համար ոստիկանության կողմից ենթադրյալ այն խախտումների վերաբերյալ իրականացված քննությունների տոկոսը, որոնք տվյալ տարվա ընթացքում հանգեցրել են կարգապահական պատասխանատվության կամ ոստիկանի նկատմամբ քրեական հետապնդման)	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանությունն ունի՞ արդյոք վարույթը կարճելու, պայմանականորեն դադարեցնելու կամ մեղադրական դատավճռին համարժեք քրեական պատիժ սահմանելու առանձին լիազորություններ: Եթե այո, ապա ի՞նչ լիազորություններ ունի ոստիկանությունը:	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Թափանցիկություն				
Ոստիկանության վերաբերյալ բողոքների մասին հաշվետվությունների հասանելիություն հանրությանը	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանության բյուջեների և ծախսերի վերաբերյալ հաշվետվությունների հասանելիություն հանրությանը	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանությունում արգելանքի տակ պահման ընթացքում կամ ոստիկանության գործողությունների հետևանքով տեղի ունեցած մահվան դեպքերի վերաբերյալ հաշվետվությունների հասանելիություն հանրությանը	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՄ ԽՈՑԵԼԻ ԽՄԲԵՐԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱԲ				
Ոստիկանության կողմից կիրառվող խտրականության մասին ընկալում. արդյո՞ք բնակչության ընկալմամբ՝ ոստիկանությունը մարդկանց բոլոր խմբերի նկատմամբ դրսևորում է արդար և խտրականությունից զերծ վերաբերմունք:	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	-	Պահանջարկի գործոն
Երեխայանպաստ քաղաքականությունների և ընթացակարգերի գոյություն և կիրառում	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ներդրում/գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Օրենքի հետ խնդիր ունեցող երեխաների կարիքների արձագանքելու և նրանց իրավունքները պաշտպանելու քաղաքականությունների և ընթացակարգերի գոյություն և կիրառում	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում/գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք գործառնական քաղաքականությունները և ընթացակարգերը պարունակում են բավարար ուղենիշներ հոգեկան խանգարում ունեցող կասկածյալների և իրավախախտների հետ աշխատող ոստիկանների համար:	ՄԱԻԳՑ	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեղերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Տվյալների աղբյուրները	Ներդրում/արդյունք/վերջնարդյունք/ազդեցություն/գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Նյութական ռեսուրսներ				
Ոստիկանական հիմնական պարտականությունների կատարման համար անհրաժեշտ տեխնիկայի առկայություն	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Հանցագործության մասին հարցազրույցները ստանալու համար առանձին տարածքների և պահման խցերի առկայություն	ՄԱԻԳՑ	Ոլորտային տվյալներ	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Փորձաքննություն կատարելու կարողությունների առկայություն	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Մարդկային ռեսուրսներ				
Ոստիկանության աշխատակազմ (առանց տվյալների բացվածքի)	Հանցավորության և քրեական արդարադատության վիճակագրության եվրոպական տեղեկագիր, 5-րդ հրատարակություն	Վարչական և հետազոտական տվյալներ և դատական վիճակագրություն, հիմնականում՝ ըստ ազգային թղթակիցների տրամադրածի	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք աշխատանքի ընդունման կարգը համարվում է արդար և արդյունավետ	ՄԱԻԳՑ	Բնակչության հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վարձատրություն. արդյո՞ք սկսնակ ոստիկանի աշխատավարձը բավարար է որակավորված անձանց աշխատանքի վերցնելու և ծառայությունում պահելու համար	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք ոստիկաններն ունեն անհրաժեշտ հմտություններ իրեղեն ապացույցներ հավաքելու և պահպանելու համար	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք գոյություն ունի վեթինգի պատշաճ և համարժեք գործընթաց	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Վեթինգի գործընթացի արդյունավետության հանրային ընկալում	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Գեներային հավասարակշռություն. ոստիկանների քակի՞ տոկոսն են կանայք:	ՄԱԻԳՑ	Վարչական տվյալներ	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Սպասարկման առաջին գծում աշխատող ոստիկանների մասնագիտական որակներ	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ոստիկանության առաջնորդների կարողություններ. ոստիկանության առաջնորդների կարողությունը և վճռակալությունը՝ բարելավելու ոստիկանության կարողությունները, բարեվարքությունը և աշխատանքը	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Փաստաթղթերը կառավարելու կարողություններ. արգելանքի տակ պահված անձանց վերաբերող ոստիկանական փաստաթղթերի որակ և ճշգրտություն	ՄԱԻԳՑ	Փորձագիտական հետազոտություն/ ոլորտային տվյալներ	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.4.

Պետական ծառայությունները

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/առաջարկ
ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ			
Զաղաքացիական ռեզիստիի առկայություն համայնքում	Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտություն (2000 թ.)	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք հարցվողները վերջին 12 ամիսների ընթացքում փորձել են կառավարությունից ստանալ անձը հաստատող փաստաթուղթ, օրինակ՝ ծննդյան վկայական, վարորդական իրավունքի վկայական, անձնագիր, ընտրողի քարտ կամ թույլտվություն:	Աֆրոբարոմետր	-	Պահանջարկի գործոն
Անձը հաստատող քարտի համար դիմումները ներկայացվել, քննվել և ստացվել են (որոշակի ժամկետում):	Զենյա, Թաստեր և թվեր, 2015թ	Արդյունք	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ			
Անհրաժեշտ փաստաթուղթը ստանալու դժվարություն	Աֆրոբարոմետր	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ԿՈՌՈՒՊՑԻԱ			
Հաճախակա՞նություն. որքա՞ն հաճախ են հարցվողները ստիպված եղել կաշառք վճարել, նվեր տալ կամ լավություն անել պետական պաշտոնատար անձին՝ անհրաժեշտ փաստաթուղթն ստանալու համար:	Աֆրոբարոմետր	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք իշխանությունները ձեռնարկել են քայլեր, երբ ստացել են հաղորդումներ կոռուպցիայի մասին:	Աֆրոբարոմետր	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք կոռուպցիայի մասին հաղորդում ներկայացրած քաղաքացիները հանդիպել են վրեժխնդրության կամ կրել են այլ բացասական հետևանքներ:	Աֆրոբարոմետր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն
Պետական պաշտոնատար անձանց կոռուպցիայի մասին հաղորդում չներկայացնելու հիմնական պատճառներ	Աֆրոբարոմետր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդյո՞ք իշխանությունները ձեռնարկել են քայլեր, երբ ստացել են հաղորդումներ կոռուպցիայի մասին:	Աֆրոբարոմետր	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք կոռուպցիայի մասին հաղորդում ներկայացրած քաղաքացիները հանդիպել են վրեժխնդրության կամ կրել են այլ բացասական հետևանքներ:	Աֆրոբարոմետր	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի/առաջարկի գործոն

ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.5.

Արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ՝ հիմնված վարչական տվյալների վրա

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑՉՈՒԹՅՈՒՆ				
Իրավաբանական օգնության/ներկայացուցչության/անվճար իրավաբանական օգնության առկայություն				
Դատարան ուղարկված գործերից քանի՞սի դեպքում է տրամադրվել անվճար իրավաբանական օգնություն:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատարան չուղարկված գործերից (ոչ վիճահարույց գործեր կամ դատարան չներկայացված գործեր, օրինակ՝ իրավաբանական խորհրդատվություն կամ վեճերի այլընտրանքային լուծում) քանի՞սի դեպքում է տրամադրվել անվճար իրավաբանական օգնություն:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ձեր երկրում աշխատող փաստաբանների ընդհանուր թիվը՝ ներառյալ իրավախորհրդատուները, ովքեր չեն կարող վստահորդների շահերը ներկայացնել դատարանում:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Իրավաբանների հաշվետվողականություն				
Քանի՞ կարգապահական վարույթ է հարուցվել իրավաբանների նկատմամբ. ընդհանուր թիվը և թիվն ըստ կարգապահական խախտման տեսակների	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Պատիժների թիվը. ընդհանուր թիվը և թիվն ըստ կարգապահական խախտման տեսակների	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ				
Բռնության տարածվածություն/հաղորդում ներկայացնելու ցուցանիշ				
Սեռական հանցագործություններից տուժած կանանց թիվ՝ ըստ տարիքի, ռասայական կամ էթնիկ ծագման և սոցիալ-տնտեսական կարգավիճակի	ՄԵՍԵԿԿԻ14	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Չհաղորդված բռնության ցուցանիշ. քանի՞ արջիկ և դեռահաս, չափահաս կին և տարեց կին է ենթարկվել բռնության տարբեր ձևերի վերջին 12 ամիսների ընթացքում, սակայն բռնության այդ արարքների մասին չի ներկայացրել հաղորդում՝ բաժանած համապատասխան տարիքային խմբի կանանց ընդհանուր թվի վրա	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Ոստիկանություն Բռնության վերաբերյալ բողոքներ ներկայացնող կանանց թիվ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Արդարադատության համակարգից օգտվող քանի՞ անձ է սպասարկվել հեռախոսային թեժ գծի կողմից:	ՄԵՍԵԿԿԻ	-	-	Պահանջարկի գործոն
Բռնությանը վերաբերող քանի՞ բողոք է ստացվել, քննվել և լուծվել մարդու իրավունքների իրավասու ազգային կառույցների կողմից:	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք/ վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Անվճար իրավաբանական ներկայացուցչության պետական կամ մասնավոր ծառայություններից օգտվողների թիվը՝ պետական դոտացիաներով կամ առանց դրանց:	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Պահանջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Աղջիկների և դեռահասների, չափահաս և տարեց կանանց քանի՞ տոկոսին և քանի՞սին են համապատասխան կառույցներում հասանելի արտակարգ իրավիճակների համար նախատեսված արկղիկները:	ԱՄԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք/ վերջնարդյունք	Պահանջարկի գործոն
Աշխարհագրական հասանելիություն				
իրավաբանական անձ (վարչական կառույց) համարվող դատարանների քանակը և նրանց աշխարհագրական գտնվելու վայրը:	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Լեզու				
Հավատարմագրված կամ գրանցված դատական թարգմանիչների թիվ	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
ԳՈՐԾՆԹԱՅԻ ԱՐԱԳԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ				
Ոչ քրեական քանի՞ գործ է եղել առաջին, երկրորդ և ամենաբարձր ատյանների դատարաններում. Ընթացիկ գործեր, հունվարի 1-ի դրությամբ Ստացվող գործեր Լուծված գործեր Ընթացիկ գործեր, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Քրեական քանի՞ գործ է եղել առաջին, երկրորդ և ամենաբարձր ատյանների դատարաններում. Ընթացիկ գործեր, հունվարի 1-ի դրությամբ Ստացվող գործեր Լուծված գործեր Ընթացիկ գործեր, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Ամուսնալուծության վեճերի, աշխատանքից ազատման վեճերի, անվճարունակության, ավագակային հարձակման և դիտավորությամբ սպանության վերաբերյալ՝ առաջին ատյանի դատարանների ստացած և քննած գործերի թիվը. Ընթացիկ գործեր, հունվարի 1-ի դրությամբ Ստացվող գործեր Լուծված գործեր Ընթացիկ գործեր, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Վարույթի միջին տևողություն (վերջ նշված գործերի համար) օրերով (դատական քննության համար դիմելու օրվանից սկսած) Որոշումների քանի %-ն է բողոքարկվել Գործերի քանի %-ն է ընթացքի մեջ ավելի քան 3 տարի Առաջին ատյանում միջին տևողությունը (օրերով) Երկրորդ ատյանում միջին տևողությունը (օրերով) Երրորդ ատյանում միջին տևողությունը (օրերով) Ընդհանուր վարույթի միջին տևողությունը (օրերով)	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական/ քրեական	Գործընթաց	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության տարբեր դրսևորումների և/կամ կնասպանության քրեական գործերի դատական քննության սկզբնական փուլից մինչև դատավճռի (մեղադրական կամ արդարացման դատավճռի) կայացումն ընկած ժամանակի միջին տևողություն	ԱՄԵԿԿԻ	Քրեական	Վերջնարդյունք	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեղերի հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ				
Արդարություն/խտրականության բացակայություն				
Դատարանների վերաբերմունքը երեխաների նկատմամբ				
Արդյո՞ք անչափահաս ամբաստանյալների մասնակցությամբ գործեր քննող դատավորները կիրառում են հատուկ երեխաների համար մշակված ընթացակարգեր:	ՄԱԻԳՑ	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Հատուկ ընթացակարգեր հանցագործությունների անչափահաս տուժողների կամ վկաների համար. արդյո՞ք երեխայանպաստ միջոցներ ձեռնարկվել են դատարանների և դատախազության կողմից՝ հանցագործությունների անչափահաս տուժողների կամ վկաների մասնակցությամբ գործերի քննության համար:	ՄԱԻԳՑ	Քրեական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Պատշաճ ընթացակարգ				
Առաջին ատյանում քրեական գործերով դատավճիռների քանի՞ տոկոսն է կայացվում ամբաստանյալի բացակայությամբ:	ԱԱԵՀ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱԿԱՐԳԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔԸ ԿԱՆԱՑ ՆԿԱՏԱՍԲ ԲՈՒՈՒԹՅԱՆԸ				
Բռնությանը վերաբերող քանի՞ բողոք է ստացվել, քննվել և լուծվել մարդու իրավունքներով զբաղվող իրավասու ներպետական կառույցների կողմից:	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք/ վերջնարդյունք	Պահանջարկի/ առաջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության գործերով կայացված պաշտպանական որոշումների տոկոս՝ պաշտպանական որոշում կայացնելու մասին ստացված միջնորդությունների թվի նկատմամբ, ներառյալ՝ բացված ըստ հաղորդման մեջ նշված հանցագործության տեսակի և/կամ բռնության տեսակի	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատավճիռները և վճիռները, որոնցում ներառվում և կիրառվում է Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիան	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Ընտանեկան բռնության կամ բռնության որևէ այլ ձևի (ֆիզիկական, սեռական, հոգեբանական, ժառանգական, տնտեսական, ինստիտուցիոնալ, քաղաքական, աշխատանքի վայրի, սեռական ոտնձգության, քաղաքական ճնշման, մանկաբարձական և այլն) վերաբերյալ դատական որոշումների կամ նշանակված պատիժների թիվը՝ ներառյալ բացված ըստ սեռի, տարիքի, ռասայի, էթնիկ ծագման և սոցիալ-տնտեսական կարգավիճակի	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ վարչական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Տուժողներին փոխհատուցելու վերաբերյալ դատավճիռների կամ որոշումների թիվ և փոխհատուցման տեսակ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Կանանց նկատմամբ բռնության տարբեր դրսևորումների և բռնության իրավիճակում կանանց մահվան դեպքերը քննող մարմինն հաղորդված գործերի թիվը և տոկոսաբաժինը՝ ըստ գործընթացում ունեցած կարգավիճակի. • Զննություն, • Մեղադրանք, • Դատական որոշում, • մերժում, • Արխիվացում	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական/վարչական/ քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Տարբեր հանցագործությունների (կանանց նկատմամբ բռնություն, կնասպանություն, կնասպանության փորձ) վերաբերյալ քրեական դատարանների (սովորական և մասնագիտացած դատարանների) ընկած գործերի թիվը և տոկոսաբաժինը՝ դատարանների (սովորական և մասնագիտացած դատարանների) կայացրած դատավճիռների (մեղադրական և/կամ արդարացման դատավճիռների) թվի և տոկոսաբաժնի համեմատությամբ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Բռնության ենթարկված կանանց կամ կնոջ մահվան դեպքում՝ նրա հետ տուժող այլ անձանց փոխհատուցում տրամադրելու վերաբերյալ արդարադատության համակարգում դատավարական մարմիններին հայտնի գործերի թիվ և տոկոսաբաժին	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Պահանջարկի գործոն
Կանանց նկատմամբ բռնության համար կայացված մեղադրական դատավճիռների թիվ՝ ստացված հաղորդումների ընդհանուր թվի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Կնասպանության գոհերի թիվը վերջին 12 ամիսների ընթացքում՝ ըստ տարիքի, ամուսնական կարգավիճակի, մահվան պատճառի և աշխարհագրական վայրի	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	-	Պահանջարկի գործոն
Վերջին 12 ամիսների ընթացքում կնասպանության համար իրականացված քրեական հետապնդումների թիվը, որոնցով նշանակվել են պատիժներ, հաղորդված գործերի ընդհանուր թվի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Բացահայտված այն գործերի թիվը, որոնցով բռնությունից տուժող անձինք են բնիկ և գյուղաբնակ աղջիկները և կանայք, չափափաս կանայք և տարեց կանայք	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ԹՓՄԱՆՏԻԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ				
Դատական համակարգի գործունեությանը վերաբերող բողոքներից քանի՞նս է բավարարվել և փոխհատուցման ի՞նչ գումար է տրամադրվել համակարգից օգտվող անձանց (12-ամսյա ժամանակահատվածում):	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
16 Դատարանների ներսում կա՞ արդյոք հետևյալ ուղղություններով դատարանների գործունեության կանոնավոր մոնիթորինգի համակարգ. • Ստացվող գործերի թիվ, • Կայացված որոշումների թիվ, • Հետաձգված գործերի թիվ, • Վարույթների տևողություն:	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

- Արդարադատության հասանելիության՝ գեների հետ կապված բաղադրիչներին վերաբերող ցուցանիշներ
- Վարչական տվյալների վրա հիմնված ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
17 Կա՞ր արդյոք մասնագիտացած կառույց, որը պարտավոր է վիճակագրական տվյալներ հավաքել դատարանների և դատական համակարգի գործունեության վերաբերյալ:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Այդ կառույցն ինտեգրետում հրապարակում է արդյոք վիճակագրական տվյալներ յուրաքանչյուր դատարանի գործունեության վերաբերյալ:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առանձին դատարանները պարտավոր են արդյոք կազմել իրենց գործունեության մասին տարեկան հաշվետվություն:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դիտարկում եք արդյոք գործերի կուտակումները և այն գործերը, որոնք չեն քննվում ողջամիտ ժամկետում, մասնավորապես՝ ըստ հետևյալի. Զաղաքացիական գործեր, Զրեական գործեր, Վարչական գործեր:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դիտարկում եք արդյոք գործերի քննությանը սպասելու ժամանակը դատական վարույթներում:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք նախապես համաձայնեցված գնահատման ծրագրի (այցերի ժամանակացույցի) հիման վրա դատարանների ընդհանուր (սահուն) գործունեության գնահատման համակարգ:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական/ վարչական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Կա՞ր արդյոք դատախազության կատարողականի մշտադիտարկման և գնահատման համակարգ:	ԱԱԵՅ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Մեկ տարվա ընթացքում դատավորի դեմ ներկայացված քանի՞ բողոք է բավարարվել, եթե կողմը համարել է, որ դատավորն անկողմնակալ չէ:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածին առնչվող գործեր՝ վարույթի տևողության և որոշման չկատարման մասով	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Դատավորների/դատախազների/հարկադիր կատարողների նկատմամբ հարուցված կարգապահական վարույթների թիվը (ընդհանուր թիվը և թիվն ըստ կարգապահական խախտման տեսակի) և նշանակված պատիժների թիվը (ընդհանուր թիվը և թիվն ըստ պատժի տեսակի):	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ վարչական/ քրեական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ				
Կա՞ր արդյոք կատարման վարույթների տևողության չափման համակարգ. <ul style="list-style-type: none"> • Զաղաքացիական գործերի համար, • Վարչական գործերի համար: 	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ վարչական	Գործընթաց	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Մարդկային ռեսուրսներ				
Դատավորների քանի՞ տոկոսն են կանայք:	ՄԱԻԳՑ	Քրեական/ քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների քանի՞ տոկոսն են կանայք:	ՄԱԹՅՊԳ	Քրեական/ քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատավորների քանի՞ տոկոսն են կանայք:	Համաշխարհային բանկի Գեներալային վիճակագրություն (տվյալներ չկան)	Քրեական/ քաղաքացիական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Սահմանադրական դատարանի դատավորների թիվը և սահմանադրական դատարանի անդամներից քանի՞ն են կանայք:	ԿԲԻ	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք գերագույն դատարանի նախագահը կին է:	ԿԲԻ	Սահմանադրական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արհեստավարժ դատավորների թիվը, ըստ սեռի, հետևյալ առյաններում. Առաջին առյանի դատարաններում, Երկրորդ առյանի դատարաններում, Գերագույն դատարաններում:	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատարանի նախագահների (արհեստավարժ դատավորների) թիվ՝ ըստ սեռի	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առանձին դեպքերում դատարանի կազմում հանդես եկող և որպես այդպիսին վճարվող պրոֆեսիոնալ դատավորների թիվ	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Այն ոչ պրոֆեսիոնալ դատավորների թիվը, ովքեր չեն վարձատրվում, սակայն կարող են ստանալ ծախսերի փոքր չափի փոխհատուցում	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Ոչ դատավոր աշխատողների թիվը, ովքեր դատարաններում աշխատում են դատավորների համար, ըստ սեռի	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազների թիվը, ըստ սեռի՝ • Առաջին առյանում • Երկրորդ առյանում • Գերագույն դատարանում	ԱԱԵՅ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությունների ղեկավարների թիվը՝ ըստ սեռի	ԱԱԵՅ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությանը կցված աշխատողների (ոչ դատախազ աշխատողների) թիվ	ԱԱԵՅ	Քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Առաջին առյանի մասնագիտացած դատարանների (կամ՝ հատուկ դատական ակտերի թիվը)թիվը (իրավաբանական անձանց թիվը)	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
Առաջին ատյանի դատարանների (ըստ նստավայրերի) թիվը, որոնց լիազորությունները վերաբերում են հետևյալ տեսակի գործերին. <ul style="list-style-type: none"> • Պարտքի գանձում փոքր հայցագին ունեցող հայցերի մատվ • Աշխատանքից հեռացում • Ավագակային հարձակում * հարցվողներին խնդրում են տալ «փոքր հայցագին ունեցող հայց» հասկացության սահմանումը	ԱԱԵՅ	Քաղաքացիական/ քրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդյո՞ք բոլոր դատախազություններում կան ընտանեկան և սեռական բռնության թեմայով հատուկ վերապատրաստված դատախազներ:	ԱԱԵՅ	Ջրեական	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Արդարադատության համակարգում գեների և միջմշակութային հարաբերությունների թեմաներով վերապատրաստված աշխատողների թիվ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ քրեական վարչական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Բնիկ և գյուղացի քանի՞ փին է վեճերի լուծմանն առնչվող որոշումներ կայացնող պաշտոն զբաղեցնում բնիկ/գյուղական համայնքներում:	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ քրեական վարչական– Պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Դատախազությունում, դատարաններում և արդարադատության այլ վարչական մարմիններում որոշումներ կայացնող պաշտոններ զբաղեցնող կանանց թիվ	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ քրեական վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Ներդրում	Առաջարկի գործոն
Զանի՞ քաղաքացիական ծառայող և հանրային պաշտոնյա է օգտվել կանանց նկատմամբ բռնության խնդրին նվիրված վերապատրաստման դասընթացներից, իրազեկման և վերապատրաստման ծրագրերից:	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ քրեական վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Զանի՞ հանրային ծառայող է աշխատում այնպիսի պաշտոններում, որոնք ուղղակի առնչություն ունեն կանանց նկատմամբ բռնության տարբեր դրսևորումներից տուժած կանանց հետ. <ul style="list-style-type: none"> • Կին ծառայողների թիվ և տոկոսաբաժին՝ կառույցին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Կին հոգեբանների և հոգեբույժների թիվ և տոկոսաբաժին՝ արդարադատության իրականացման համար պատասխանատու կառույցներին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Սոցիալական աշխատողների թիվ և տոկոսաբաժին՝ արդարադատության իրականացման համար պատասխանատու կառույցներին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Կին իրավաբանների թիվ և տոկոսաբաժին՝ քրեական վարույթում կանանց (բողոքաբերի կամ մեղադրյալի կարգավիճակով) խորհուրդներ տալու համար պատասխանատու կառույցներին հաղորդված գործերի թվի նկատմամբ • Կանանց իրավունքներին վերաբերող գիտելիք ունեցող թարգմանիչների թիվ 	ՄԵՍԵԿԿԻ	Քաղաքացիական/ քրեական վարչական – պետական/ ոչ պետական համակարգեր	Ներդրում	Առաջարկի գործոն

Թիրախ/ցուցանիշ	Մշակող/օգտագործող	Սահմանադրական/ քրեական/ քաղաքացիական իրավունք/ դատարաններ	Ներդրում/արդյունք/ վերջնարդյունք/ ազդեցություն/ գործընթաց	Պահանջարկ/ առաջարկ
ՎԵՃԵՐԻ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄ				
Հավատարմագրված կամ գրանցված հաշտարարների թիվ, ովքեր պրակտիկայում զբաղվում են դատական հաշտարարությամբ:	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական	Առաջարկի գործոն	Առաջարկի գործոն
Դատական հաշտարարության ընթացակարգերի թիվ՝ ըստ գործի տեսակի:	ԱԱԵՀ	Քաղաքացիական	Արդյունք	Առաջարկի գործոն
ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ				
Հասանելիության ցուցանիշներ				
Դիտավորյալ սպանության գործերից քանի՞նս է ոստիկանությունը բացահայտել:	ՄԱԻԳՑ		Արդյունք	Առաջարկի գործոն
Հաշվետվողականություն				
Ոստիկանական կոռուպցիայի կամ չարաշահումների քրեական հետապնդում. արդյո՞ք ոստիկանական չարաշահումների կամ կոռուպցիայի մասին բողոքները լրջորեն քննվում են, և արդյո՞ք օրենքով պահանջվող դեպքերում դրանց առնչությամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում:	ՄԱԻԳՑ		Արդյունք/գործընթաց	Առաջարկի գործոն
Կարողություններ				
Գենդերային հավասարակշռություն. ոստիկանների քանի՞ տոկոսն են կանայք:	ՄԱԻԳՑ		Ներդրում	Առաջարկի գործոն

ԱՂՅՈՒՄԱԿ 2.6.

Անկայուն պետություններում արդարադատության ոլորտի գնահատումների կատարման ցուցանիշների տեսականի՝ մշակված «g7+» կազմակերպության¹⁸ կողմից

Արդարադատության պայմաններ	Արդարադատության կառույցների կարողություններ	Արդարադատության կառույցների կատարողական
<ul style="list-style-type: none"> Սովորույթային արդարադատության համակարգի նկատմամբ վստահության %-ը, ֆորմալ արդարադատության համակարգի նկատմամբ վստահության %-ը Բնակչության քանի %-ն է համարում, որ իրենց հասանելի է արդարադատությունը Բնակչության քանի %-ն է տեղյակ խախտված իրավունքի վերականգնման համար դիմելու կարգի մասին և վստահում է արդարադատության համակարգին 	<ul style="list-style-type: none"> Արդարադատության ոլորտի ընդհանուր բյուջետային հատկացում՝ ընդհանուր պետական բյուջեի նկատմամբ Արդարադատության ոլորտի հատկացում՝ ընդհանուր պետական բյուջեի նկատմամբ %-ային արտահայտությամբ և ծախսեր Պետական բյուջեի քանի %-ն է հատկացվում արդարադատության ոլորտին Արդարադատության ոլորտին հատկացվող բյուջե վերջին 5 տարիների ընթացքում և փաստացի տրամադրում 	<ul style="list-style-type: none"> Արդարադատության համակարգի ընդհանուր կատարողականի վերաբերյալ ընկալում Հանրության քանի %-ն է համարում, որ արդարադատության (դատական) համակարգն անկախ է
<ul style="list-style-type: none"> Դատական համակարգում կոռուպցիայի քանի՞ դեպք է քրեական հետապնդման և քանիստ՞վ է նշանակվել պատիժ Դատական համակարգում արձանագրված կոռուպցիայի քանի՞ դեպքով է օրենքով նախատեսված պատիժ նշանակվել Քանի՞ իրավախախտ է քրեական հետապնդման և պատժի ենթարկվել վերին օղակներում Պետական գործիչների և հանրային գործիչների մասնակցությամբ քանի՞ գործով է քրեական հետապնդում սկսվել և քանի՞սն են քննվել դատարանում Կամայականության քանի՞ դեպք է արձանագրվել վերջին 5 տարիների ընթացքում 	<ul style="list-style-type: none"> Այնպիսի օրենքների գոյություն, ինչպիսիք են * սեռական բռնության մասին օրենք, երեխաների պաշտպանության մասին օրենք Որոշակի օրենքների հասանելիության համար պատասխանատու կառույցի գոյություն (թիրախ) / հասանելի դարձված օրենքների թիվ Ավանդական արդարադատության նորմերի ներառում իրավական կարգավորումներում (թիրախ) Ավանդական իրավունքի քանի՞ խնդիր/գործ է համահունչ օրենսդրությամբ նախատեսված իրավական համակարգին, և գործերի քանի՞ տոկոսն է լուծվել ավանդական/սովորույթային արդարադատության համակարգի կողմից 	<ul style="list-style-type: none"> Բարձրագույն դատական խորհրդի գեկուպցում արդարադատության անկախության մասին հիշատակում Անհատների կամ կազմակերպությունների կողմից քանի՞ դատական հայց է ներկայացվել ընդդեմ պետության՝ կապված միջազգային նորմերի խախտումների հետ Արդարադատության ոլորտի քանի՞ աշխատող է քրեական հետապնդման ենթարկվել և մեղավոր ճանաչվել կոռուպցիայի համար Բարձր օղակներից պատժվածների ցանկ Կատարված կամայական ձերբակալությունների թիվ Ապօրինի կալանքի տակ պահվողների թիվ՝ ըստ շրջանների
<ul style="list-style-type: none"> Բռնաբարությունների և վայրագությունների համար պատասխանատու հանցագործներից քանի՞սն է քրեական հետապնդման և պատժի ենթարկվել Մարդու իրավունքների խախտումների վերաբերյալ գործերից քանի՞սն են բացահայտվել Բնիկներից քանի՞սն են ստանում անվճար իրավաբանական ծառայություններ Մարդու իրավունքների վերաբերյալ քննված և մեղադրական դատավճռով ավարտված գործերի թիվ/%-աբաժին 	<ul style="list-style-type: none"> Բարեփոխումների ծրագրի և պլանի գոյություն, բարեփոխումների բյուջե Բարձրագույն դատական խորհրդի տարեկան գեկուպցի առկայություն Վշխատանքի ընդունման և թշակի անցնելու ծրագրավորման և պլանավորման գոյություն Դատավորների կարգավիճակի և աշխատավարձի սանդղակի բարելավումներ (թիրախ) 	<ul style="list-style-type: none"> Բացահայտված գործերի թիվ՝ տարեկան ստացված հաղորդումների ընդհանուր թիվ համեմատ Կոռուպցիայի վերաբերյալ ստացված և քրեական հետապնդման ենթարկված գործերի թիվ Հողային վեճերի առնչությամբ քրեական հետապնդման ենթարկված գործերի թիվ Փոխհատուցում ստացած տուժողների թիվ Կատարված դատական որոշումների թիվ Հանրային շահերին վերաբերող օրենսդրության շուրջ իրականացված խորհրդատվությունների թիվ և ընդգրկում Սեռական բռնության առնչությամբ քրեական հետապնդման ենթարկված գործերի թիվ Սեռական հանցագործների նկատմամբ նշանակված պատիժների տևողություն Երկրի ողջ տարածքում անչափահասների հարցերով դատարանների գոյություն Անչափահասների հարցերով դատարաններում դատավորների հաստիքների թիվ

Արդարադատության պայմաններ	Արդարադատության կառույցների կարողություններ	Արդարադատության կառույցների կատարողական
<ul style="list-style-type: none"> Արդարադատության համակարգը և քաղաքացիներին իրար մոտեցնելու ուղղությամբ ձեռնարկված քայլերի ցանկ Պրո-բոնո հիմունքներով սպասարկված գործերի թիվ 	<ul style="list-style-type: none"> Դատական կառույցների բաշխվածություն՝ ըստ մարզի, շրջանի և տարածքի (թիրախ) Մագիստրոսական/բարձր դատարանի ներկայացվածություն շրջաններում և տարածքներում Հանրային պաշտպանների թիվ՝ շրջանի ընդհանուր բնակչության համեմատությամբ Փաստաբանների թիվ 100,000 բանտարկյալի հաշվով Դատավորների թիվ 100,000 բնակչի հաշվով Բանտարկյալների թվի և բանտային պահակների թվի հարաբերակցություն, ըստ շրջանի Բանտարկյալների թվի հարաբերակցություն խցի մակերեսին 	<ul style="list-style-type: none"> Միջոցառումներ են իրականացվել, որոնք կօգնեն, որպեսզի Ֆորմալ արդարադատության համակարգը հասանելի լինի աղքատներին (թիրախ) Բնակչության բանի՝ %-ն է տեղյակ իրավական նորմերի և մարդու իրավունքների մասին
<ul style="list-style-type: none"> Ավանդական արդարադատություն իրականացնող անձանց համար վերապատրաստման ծրագրի գոյություն Ֆորմալ արդարադատության համակարգի պաշտոնատար անձանց կողմից ավանդական արդարադատության ինստիտուտներ կատարված այցելությունների թիվ 	<ul style="list-style-type: none"> Արդարադատության ոլորտի լիովին վերապատրաստված և նշանակված աշխատողների թիվ (դատավորներ, մագիստրոսներ, դատախազներ, հանրային պաշտպաններ, ուղղիչ ծառայողներ, փաստաբաններ և աշխատողներ) Դատական համակարգում աշխատանքի ընդունված կանանց թիվ Տարեկան աշխատանքի ընդունվող դատավորների թիվ Տարեկան թռչակի գնացող դատավորների և դատական այլ աշխատողների թիվ Տարեկան վերապատրաստվող դատավորների և դատական այլ աշխատողների թիվ Դատական կառույցի կողմից դատական աշխատողների և դատավորների ներկայությամբ կազմակերպվող բարոյական ելույթների թիվ 	
	<ul style="list-style-type: none"> Վերջին 5 տարիներին կառուցված և վերանորոգված դատական շենքերի թիվ, լիովին կահավորված և տեխնիկայով հագեցած դատարանների թիվ Ստեղծված և աշխատող գինվորական դատարանների թիվ Ստեղծված խաղաղության դատարանների թիվ Բռնաբարության գործեր քննելու նպատակով ստեղծված տեղական դատարանների թիվ 	
	<ul style="list-style-type: none"> Կանանց և երեխաների պահման համար առանձին հիմնարկի առկայություն Բանտարկյալների համար հատուկ հագուստի, մահճակալների և մահճակալային հագուստի գոյություն Բանտարկյալներին մատուցվող սննդաբաժինների բավարար, տարատեսակ և հավասարակշիռ լինելը Ներքին բալկերի/գրադարանների/այցելուների սենյակների/վերապատրաստման սեմինարների առկայություն բանտում 	

ՏԵԶՍԱՑԻՆ ՆԵՐԴԻՐ ԹԻՎ 1.

Արդարադատության հասանելիության ցուցանիշները, որոնք օգտագործվում են կառավարությունների կողմից և/կամ հիմնված են կառավարությունների հավաքած տվյալների վրա

Թեպետ վերոհիշյալ աղյուսակներում ներառված ցուցանիշների մեծ մասը մշակվել և օգտագործվում են միջազգային կազմակերպությունների և քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների կողմից (ինչպիսիք են ՄԱԿ-ը, Համաշխարհային բանկը, ՏՀԶԿ-ը, ԱՊԿ-ը, Եվրոպայի խորհուրդը, Համաշխարհային բարեվարքության գեկույցը և Համաշխարհային արդարադատության ծրագիրը), մի շարք չափումներ օգտագործվում են կառավարությունների կողմից, որոնք ուղղակիորեն հավաքում են այդ ցուցանիշների հիմքում ընկած տվյալները:

1. Արդարադատության արդյունավետության եվրոպական հանձնաժողով: Եվրոպայի խորհրդի Արդարադատության արդյունավետության եվրոպական հանձնաժողովը (ԱԱԵՅ) համապարփակ ցուցանիշներ է մշակել, որոնցով գնահատում է անդամ պետությունների արդարադատության համակարգերը: Անդամ պետություններին խնդրվում է գեկույցներ պատրաստել՝ պատասխանելով ԱԱԵՅ հարցաշարին, հիմք ընդունելով կառավարության կողմից կանոնավոր կերպով հավաքվող վարչական և այլ տվյալները: Ինչպես ցույց են տալիս 2.1-ից մինչև 2.5 աղյուսակները, ԱԱԵՅ-ն կառավարություններից տվյալներ է խնդրում արդարադատության հասանելիության մի շարք բաղադրիչների վերաբերյալ՝ ներառյալ.

- Իրավաբանական օգնություն և ներկայացուցչություն,
- Արդարադատության կառույցների հասանելիություն,
- Գործընթացի արագագործություն,
- Ընթացակարգեր,
- Դատական համակարգի անկախություն,
- Թափանցիկություն և հաշվետվողականություն,
- Հանցագործությունից տուժողների իրավունքներ,
- Կիրառում,
- Կարողություններ,
- Հատուկ դատարաններ և ընթացակարգեր,
- Վեճերի այլընտրանքային լուծում,
- Ընտանեկան բռնություն:

Անդամ պետությունները գրավոր պատասխանում են հարցաշարին, որում տրամադրում են հարցված տվյալները, բացառությամբ երբ այդ տվյալները գոյություն չունեն կամ ցուցանիշի կոնկրետ բաղադրիչները կիրառելի չեն տվյալ պետության արդարադատության համակարգում: Պետությունների հավաքած և տրամադրած տվյալները ներառում են վարչական տվյալներ, մասնավորապես՝ դատավորների և

դատախազների թիվը (ներառյալ՝ դատարանների թիվը և աշխարհագրական գտնվելու վայրը), կին դատավորների և դատախազների թիվը), գործերի հոսքը, գործերի տևողությունը, անվճար իրավաբանական օգնությամբ վարվող գործերի թիվը, և այլ «օբյեկտիվ տվյալներ» օրենսդրության, ինստիտուտների և ընթացակարգերի գոյության մասին:

2. Կենսամակարդակի հետազոտություններ: Կենսամակարդակի չափման հետազոտությունը (ԿՄԶՀ) Համաշխարհային բանկի Չարգացման հետազոտությունների խմբի կողմից իրականացվող ծրագիր է: ԿՄԶՀ-ի թիմն ազգային կառավարությունների խնդրանքով աշխատում է ազգային վիճակագրական ծառայությունների հետ՝ մշակելու և իրագործելու համար տևալի տնտեսությունների հետազոտություններ՝ անդրադառնալով ազգային առաջնահերթություն համարվող խնդիրներին, ինչպիսիք են կրթությունը, առողջապահությունը, գյուղատնտեսությունը, աշխատանքը, ֆինանսների հասանելիությունը և միգրացիան: Կենսամակարդակի սակավաթիվ հետազոտությունների ընտրանք է իրականացվել սույն քարտեզագրման համար: Թեպետ կենսամակարդակի հետազոտություններն այս կամ այն չափով ներառում են արդարադատության առնչվող ցուցանիշներ, դրանցից մի քանիսն ուղղակիորեն վերաբերում են արդարադատության հասանելիության տարրերին:

Այդ ցուցանիշներն ընդհանուր առմամբ նպատակ ունեն ներկայացնել արդարադատության հասանելիության իրավիճակը տվյալ երկրում՝ ներառյալ իրավաբանական կարիքները (այսինքն՝ վեճերի հիմնական պատճառները հասարակությունում), հարցվողների գործողությունները վեճի կամ հակասության դեպքում, վեճի/հակասության մասին հաղորդում չներկայացնելու պատճառները և արդարադատության կառույցների գործունեությամբ բավարարվածության աստիճանը: Ուսումնասիրված հարցաշարերի թվում՝ արդարադատության հասանելիության ցուցանիշների առավել համապարփակ տեսականի պարունակողը Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտությունն է (2008 թ.): Այն ներառում է, մասնավորապես, «արդարադատության վերաբերյալ կարծիքներին» և «արդարադատության վերաբերյալ ընկալումներին» նվիրված բաժիններ, որոնցով փորձ է արվում արձանագրել հարցվողների դիրքորոշումները որոշակի խնդիրների մասին (օրինակ՝ թե արդյո՞ք կինը պետք է իրավունք ունենա «ադաթի» ավանդական գործընթացի շրջանակում խոսել իր անունից) և օրենքի մասին գիտելիքը/պատկերացումները (օրինակ՝ թե արդյո՞ք կինն իրավունք ունի ամուսնալուծվել առանց տղամարդու համաձայնության):

3. Ժողովրդագրության և առողջության հարցերի հետազոտություններ: ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության (ԱՄՄԶԳ) կողմից ֆինանսավորվող ժողովրդագրության և առողջության հարցերի հետազոտությունների (ԺՎՀՀ) նպատակն

Է զարգացող երկրներում տվյալներ հավաքել առողջության և ժողովրդագրության միտումների վերաբերյալ: Հետազոտությունների նախագծումը և տվյալների հավաքումն իրականացնում են պետությունները՝ ԱՄՆՄԶԳ-ի թիմերի տեխնիկական աջակցությամբ: Չնայած դրանց ուղղվածությանը՝ ԺԱՀՀ հետազոտությունները ներառում են արդարադատությանն առնչվող մի քանի հարցեր: Առանձնակի հետաքրքրություն են առաջացնում գենդերահեն բռնության կապակցությամբ հարցվողների ունեցած փորձառության վերաբերյալ հարցերը, ինչպես նաև՝ որոշակի գործողություններ ձեռնարկելու համար տուժողների ընտրած մեխանիզմները: Այլ հարցերից են ընտանեկան բռնության և տան սեփականության վերաբերյալ դիրքորոշումները, ներառյալ սեփականության վկայականի առկայությունը և հարցվողի անվան ներառումն այդ վկայականում, ընդ որում՝ բոլոր այդ տվյալները ներկայացվում են ըստ գենդերային բացվածքի:

4. Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի վերահսկման մեխանիզմ (ՄԵՍԵԿԿԻ). «Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի (Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման, պատժի և վերացման մասին միջամերիկյան կոնվենցիայի) կատարումը գնահատելու առաջընթացի ցուցանիշները՝ ընդունված Փորձագետների հանձնաժողովի (ՀՄՓՀ) կողմից 2013 թվականի մայիսի 21-ին»: Այս ցուցանիշները մշակվել են Ամերիկյան պետությունների կազմակերպության (ԱՊԿ/OEA) անդամ պետությունների միջև խորհրդակցությունների ծավալուն և ներառական գործընթացի արդյունքում, որոնց նկատմամբ կիրառելի է Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիան, ծառայում են որպես ստանդարտացված գործիքներ կոնվենցիայի կատարման ուղղությամբ առաջընթացը չափելու համար: Մեխանիզմը ներառում է բաժին, որը նվիրված է արդարադատության հասանելիությանը, մասնավորապես բռնությունից զերծ կյանք վարելու՝ կանանց իրավունքը ճանաչող օրենսդրության գոյությունը, տուժողների արդար դատաքննության իրավունքը և պաշտպանության միջոցների տրամադրման իրավունքը երաշխավորող օրենսդրության գոյությունը, կանանց նկատմամբ բռնության վերաբերյալ հաղորդում ներկայացնելու, դրանք քննելու, քրեական հետապնդման ենթարկելու և պատժելու համար կառույցների և ընթացակարգերի գոյությունը, կանանց նկատմամբ բռնության տարածվածությունը, հաղորդումներ ներկայացնելու ցուցանիշը և արդարադատության համակարգի արձագանքը կանանց նկատմամբ բռնության դեպքերին՝ ներառյալ մարդկային ռեսուրսները և հատուկ վերապատրաստման կազմակերպումն արդարադատության ոլորտի մասնագետների համար:

Ինչպես ԱՄԵՀ մեխանիզմի պարագայում՝ այս մեխանիզմի շրջանակում ևս կառավարությունները պարտավոր են պատասխանել տվյալների վերաբերյալ ՄԵՍԵԿԿԻ-ի հարցումներին: Թեպետ Բելեմ դո Պարայի կոնվենցիայի կատարման առաջընթացի չափման ցուցանիշները դեռևս վերջնականացված և ներդրված չեն, սակայն դրանք նոր թափ կհաղորդեն համապատասխան տվյալները հավաքելու ուղղությամբ կառավարության ջանքերին:

5. Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրանց դեմ պայքարի մասին Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիա («Ստամբուլյան կոնվենցիա»): Կոնվենցիայով մասնակից պետությունների համար սահմանվում են հետազոտություններ կատարելու և տվյալներ հավաքելու պարտավորություններ: Մասնավորապես, 11-րդ հոդվածով մասնակից պետություններից պահանջվում է «որոշակի պարբերականությամբ համապատասխան բացվածքով վիճակագրական տվյալներ հավաքել բռնության բոլոր ձևերի վերաբերյալ, որոնք համապատասխանում են սույն Կոնվենցիայի շրջանակին» և «փորձել որոշակի պարբերականությամբ բնակչության հետազոտություններ իրականացնել՝ գնահատելու համար սույն Կոնվենցիայով նախատեսված բռնության բոլոր ձևերի տարածվածությունը և միտումները»: Բացի դրանից, պետությունները պարտավոր են պարբերական հաշվետվություններ ներկայացնել Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի գործողությունների փորձագիտական խմբին («ԳՐԵԿԻՕ») իրենց կողմից կոնվենցիայի կատարման առաջընթացի մասին, ինչպես նաև տրամադրել կոնվենցիայի շրջանակի մեջ մտնող ոլորտների վերաբերյալ հավաքված տվյալներ: ^{19 20}

6. Պետական մարմինների և ազգային վիճակագրական ծառայությունների կողմից հավաքվող վարչական տվյալներ: Պետական մարմինները սովորաբար հավաքում և թարմացնում են արդարադատությանը վերաբերող տվյալներ: Արդարադատության նախարարությունները դատական վիճակագրության ծառայությունների միջոցով (եթե դրանք գոյություն ունեն) հաշվառում են վարում արդարադատության ոլորտում աշխատող անձանց և վճարվող աշխատավարձերի վերաբերյալ, և տվյալներ են հավաքում գործերի հոսքի, հանցագործությունների վերաբերյալ հաղորդումների, քննությունների, քրեական հետապնդման և պատիժների նշանակման մասին: Ազգային վիճակագրական ծառայությունները նաև հավաքում և հրապարակում են արդարադատությանը վերաբերող տվյալներ, մասնավորապես՝ դատավորների թվի հարաբերակցությունը բնակչության թվին, կամ՝ իրավաբանական օգնության ծառայություններից օգտվողների թիվը:

Բացի այն ցուցանիշներից, որոնք ներառվում են տվյալների հավաքման այնպիսի գործիքներում, ինչպիսիք են ԱՄԵՀ-ի զեկույցը, ԿՄԶՀ-ը և ԺԱՀՀ-ը, քարտեզագրումն անդարդարձել է նաև Գանայի, Զենիայի, Մոնղոլիայի և Կամբոջիայի ազգային վիճակագրական ծառայությունների կողմից օգտագործվող ցուցանիշներին: Վերջիններս ներառվել են քարտեզագրման մեջ, որպեսզի պարզ դառնա, թե ինչպիսի տվյալներ են կառավարությունները և ազգային վիճակագրական ծառայությունները հավաքում կանոնավոր կերպով: Այդ ընտրությունն արվել է այնպես, որպեսզի ներկայացվեն տարբեր տարածաշրջանների օրինակներ, ընդ որում՝ այն բնավ սպառնիչ չէ:

2.3.

Արդարադատության հասանելիության գոյություն ունեցող չափումների բացերը

2.3.1 Առաջարկի և պահանջարկի ցուցանիշների ընդգծվածությունը

Վերոհիշյալ աղյուսակների ուսումնասիրությունից ակնհայտ է դառնում, որ արդարադատության հասանելիության չափման համար գոյություն ունեցող միջոցների տեսակակից լայն է և բազմազան և ներառում է արդարադատության շղթայի բաղադրիչների մեծ մասը: Ցանկը ներառում է ցուցանիշներ, որոնք տարբերվում են իրենց բնույթով, արտացոլում են արդարադատության հասանելիությունը տարբեր դիտանկյուններից և մանրամասնության տարբեր աստիճաններով: Որոշ չափումներ, օրինակ՝ Համաշխարհային բարեկարգության զեկույցի ցուցանիշները, իրենց ձևակերպմամբ ավելի լայն են և փորձում են ընդգրկել համալիր իրավիճակներ՝ արտացոլելով արդարադատության համակարգերի տարբեր տարրերի և դերակատարների փոխազդեցությունները: Մյուսները, օրինակ՝ ԱՎԵՀ-ում օգտագործվող ցուցանիշները, ավելի որոշակի են և մանրամասնորեն նկարագրում են արդարադատության հասանելիության մեխանիզմը՝ կենտրոնանալով դրա առանձին տարրերի վրա: Չնայած այս բազմազանությանը, գոյություն ունեն արդարադատության հասանելիության ոլորտներ, որոնք մատնվել են անուշադրության և չեն ուսումնասիրվել ու չափվել: Զարտեզագրման արդյունքում ակնհայտ է դարձել արդարադատության հասանելիության «առաջարկի» գործոնների առավել կարևորման միտումը, մինչդեռ «պահանջարկի» գործոնները շատ ավելի քիչ են արձանագրված: Ավելին, ցուցանիշների մեծ մասով չափվում են համակարգում արվող ներդրումները, օրինակ՝ որոշակի ինստիտուտների կամ կարգավորումների գոյությունը, սակայն քչերն են անդրադառնում արդարադատության գործընթացի արդյունքներին և գործընթացից օգտվողների վրա դրա որոշ տարրերի ունեցած ազդեցությանը:

2.3.1 Իրավաբանական կարիքներ և հասանելիության խոչընդոտներ

Տվյալների հավաքման և վերլուծության մի քանի օրինակներ²¹ կան, որոնք ուղղված են արդարադատության պահանջարկի գործոնների վերաբերյալ տեղեկատվական բազա ձևավորելուն. դրանք վերաբերում են, մասնավորապես, արդարադատության ծառայություններից օգտվողների և վերջնական սպառողների կարիքներին և նրանց ճանապարհին առաջացող մարտահրավերներին: Արդարադատության հասանելիության ճանապարհին տղամարդկանց և կանանց առջև ծառայող հիմնական մարտահրավերների վերաբերյալ տվյալներն առավել օգտակար են քաղաքականություններ և միջամտություններ մշակելու և արդարադատության համակարգն ավելի հասանելի դարձնելու ուղղությամբ արձանագրված առաջընթացը չափելու տեսանկյունից: Ավելին, օգտակար կլինեն ավելին իմանալ արդարադատության համակարգում քննվող և լուծվող հիմնական խնդիրների (իրավաբանական

ճանապարհով լուծվող խնդիրների) մասին, որոնք ծառանում են քաղաքացիների առջև: Թեպետ կան ցուցանիշներ և տվյալներ, որոնք վերաբերում են ստացվող գործերին, այդ տվյալների համակարգային վերլուծությունը՝ ըստ սեռի և գործի տեսակների տրվող բացվածքով, կօգնե ավելի լավ հասկանալ այն հիմնական խնդիրները, որոնց համար կանայք և տղամարդիկ դիմում են արդարադատության համակարգին: Թեպետ դրանք ինքնին ցուցանիշներ չեն, այդ տվյալները պետք է ապացուցողական բազա ապահովեն իմաստավորված, իրավիճակին և գեներին ներհատուկ ցուցանիշների մշակման համար:

2.3.3 Իրավունքների, իրավական պաշտպանության միջոցների, ինստիտուտների մասին տեղեկացվածություն և իրավական գրագիտություն

Թեպետ դրանք արդարադատության հասանելիության կարևոր բաղադրիչներ են համարվում,²² իրականում հարուստ տվյալներ չկան այն մասին, թե որքան բան գիտեն կանայք և տղամարդիկ իրենց իրավունքների մասին, և թե որ խնդիրն է ենթակա լուծման արդարադատության համակարգում, կամ թե որոնք են վեճերի և դժգոհությունների լուծման համար իրավասու կառույցները և իրավունքների պաշտպանության և կիրարկման ընթացակարգերը և մեխանիզմները: Իրավաբանական գրագիտության և իրազեկվածության մակարդակի արձանագրումն իրապես բարդ է: Դրա համար անհրաժեշտ է հարցերն այնպես ձևակերպել, որպեսզի հարցվողները հասկանան, թե որն է հարցի իմաստը: Հետազոտությունները պետք է իրականացվեն այնպես, որպեսզի նվազագույնի հասցվի հարցվողներին կոնկրետ պատասխանի ուղղորդելու ռիսկը: Տվյալները պետք է մեկնաբանել և հասկանալ, թե իրականում գիտելիքի պակասն ինչպե՞ս կապ ունի արմատացած դիրքորոշումների, հասարակական արժեքների և արդարադատության համակարգի վերաբերյալ որոշակի պատկերացումների հետ: Դա հեշտ գործ չէ: Այնուհանդերձ, իրավական իրազեկվածության և գրագիտության մակարդակի, ինչպես նաև՝ տղամարդկանց և կանանց իմացության մակարդակի տարբերությունների մասին տեղեկանալը խիստ կարևոր է ապագա միջամտությունները և քաղաքականությունները մշակելիս:²³

2.3.4 Արդարադատության վերջնարդյունքներ

Առկա ցուցանիշներն անդրադառնում են դատական գործընթացի արդյունավորությանը և արդարությանը: Կարևոր է, սակայն, իմանալ նաև գործերի վերջնարդյունքների միտումները և այդ տեղեկատվությունը համադրել վերջնարդյունքների կապակցությամբ մարդկանց ունեցած զգացողությունների հետ: Վերջնարդյունքների տվյալների բացումն ըստ սեռերի (ըստ հայցվորի, պատասխանողի, հանցագործություն կատարած անձի և տուժողի սեռի) և ըստ գործի տեսակի արժեքավոր տեղեկություն կտա դատավորների դիրքորոշումների և կողմնակալության մասին, ինչպես նաև արդարադատության գործառնությունի վերաբերյալ հանրային ընկալումների մասին:

2.3.5 Գենդերի ինտեգրումն արդարադատության հասանելիության ցուցանիշների մեջ. տվյալների բացվածքի և տվյալների գենդերազգայուն վերլուծության բացակայությունը

Գնահատման և չափման առկա գործիքները հազվադեպ են կարողանում վեր հանել արդարադատության հասանելիության ճանապարհին կանանց հանդիպող մարտահրավերները: Թեպետ արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներից շատերը վերաբերում են այնպիսի ոլորտների, որոնցում կանայք տղամարդկանցից պակաս շահեկան վիճակում են, տվյալների բացվածք չունենալու և տվյալների տարբեր համախմբերը միավորել չկարողանալու (օրինակ՝ դատարաններից օգտվողների միջին հեռավորությունը դատարանից և կանանց համար տրանսպորտային միջոցների հասանելիությունը) պատճառով տեսանելի չի դառնում հասանելիության անհավասարության իրողությունը: Արդարադատության հասանելիության որոշ ոլորտներ հատկապես վերաբերում են կանանց և պետք է գենդերազգայուն վերլուծության ենթարկվեն:

2.3.6 Աշխարհագրական և տնտեսական հասանելիություն

Դատարանների աշխարհագրական բաշխվածությունն արդարադատության հասանելիության կարևորագույն բաղադրիչ է, և մի շարք ցուցանիշներ են մշակվել և կիրառվել տարբեր սուբյեկտների²⁴ կողմից այն չափելու համար: Դատարանների հեռավորությունը և դատարան հասնելու համար պահանջվող ժամանակի խնդիրն ակնհայտորեն ազդում են թե՛ տղամարդկանց, թե՛ կանանց վրա, սակայն՝ տարբեր չափով՝ կախված նրանց գյուղական կամ քաղաքային բնակավայրերում ապրելու հանգամանքից, տրանսպորտային միջոցներից օգտվելու կարողությունից և տնտեսական կացությունից: Այնուհանդերձ, կանայք հաճախ ավելի անբարենպաստ վիճակում են, քան՝ տղամարդիկ, և դա գրեթե չի արտացոլվում առկա ցուցանիշների մեջ: Կանանց համար թերևս պակաս հասանելի են տրանսպորտային միջոցները և ճանապարհածախսը վճարելու համար անհրաժեշտ տնտեսական միջոցները: Կանանց պարագայում ավելի հավանական է տեղաշարժվելու սահմանափակ կարողություն ունենալը, և կանանց վրա հատկապես ծանր է ազդում ժամանակի սղությունը: Երեխաների խնամքի ծառայությունների բացակայությունը թե՛ կանանց բնակվելու վայրերում, թե՛ դատարանի շենքերում նույնպես ազդում է կանանց համար արդարադատության հասանելիության վրա: Ավելին, կանանց առնչվող խնդիրներով զբաղվող մասնագիտացած դատարանները, օրինակ՝ ընտանեկան դատարանները կամ փոքր հայցագիև ունեցող հայցերի դատարանները, ինչպես նաև ոստիկանության և դատախազության հատուկ ստորաբաժանումները (օրինակ՝ գենդերահեն և ընտանեկան բռնությանը զբաղվող ստորաբաժանումները) սովորաբար գտնվում են քաղաքային բնակավայրերում, հաճախ՝ շրջկենտրոնում կամ մարզկենտրոնում: Վարույթների ծախսերը նույնպես կարող են հասանելիության ավելի լուրջ խոչընդոտ առաջացնել կանանց, քան՝ տղամարդանց համար, եթե հաշվի է առնվում տնային տնտեսությունների

մետրոսների անհամաչափ բաշխվածությունը և այն փաստը, որ կնոջ կողմից ղեկավարվող տնային տնտեսության միջին եկամուտն ավելի ցածր է, քան՝ տղամարդու կողմից ղեկավարվող տնային տնտեսության միջին եկամուտը:

2.3.7 Իրավաբանական խորհրդատվության, ներկայացուցչության և իրավաբանական օգնության հասանելիություն

Մատչելի խորհրդատվություն և դատական վարույթներում ներկայացուցչություն իրականացնող իրավաբան-մասնագետների առկայությունը նույնպես հիմնարար կշանակություն ունի բոլոր անձանց համար արդարադատության հասանելիությունը երաշխավորելու տեսանկյունից: Այնուհանդերձ, իրավաբանական օգնության առկայությունից օգուտ քաղելու հավանականությունը կանանց պարագայում ավելի մեծ է, սակայն մյուս կողմից՝ կանանց համար անհամամասնորեն ավելի ծանր են դրանց բացակայության հետևանքները: Տղամարդկանց համեմատ՝ կանանց շրջանում գրագիտության ավելի ցածր մակարդակը և պաշտոնական լեզուների ավելի վատ իմացությունը, լրատվամիջոցների, իսկ հաճախ նաև՝ հանրային կյանքի սահմանափակ հասանելիությունը հավանաբար հանգեցնում են նրան, որ կանայք ավելի քիչ են տեղեկացված լինում իրենց իրավունքների, ընթացակարգերի և վեճերի լուծման առկա մեխանիզմների մասին: Թեպետ կան իրավաբանական օգնության և ներկայացուցչության և անվճար իրավաբանական օգնության առկայությունը և որակը չափող ցուցանիշներ, սակայն գոյություն չունեն բավարար ցուցանիշներ և տվյալներ՝ պարզելու համար, թե ինչպես են կանայք և տղամարդիկ օգտվում այդ ծառայություններից, և կոնկրետ ինչպես է դրանց բացակայությունն ազդում կանանց և տղամարդկանց վրա:

2.3.8 Գենդերային վերապատրաստում իրավաբանների և արդարադատության ոլորտի մասնագետների համար

Աշխատող դատավորների և դատախազների ընթացիկ վերապատրաստման չափումը հազվադեպ է ներառվում արդարադատության համակարգի կարողությունները չափող ցուցանիշների համախմբում: Ուսումնասիրված 8 աղբյուրներից միայն ԱՄՆ-Յ գեկույցն էր անդրադառնում այս ոլորտին: Ավելի քիչ ուշադրություն է դարձվում կոնկրետ գենդերի թեմայով վերապատրաստմանը, որը պետք է զարգացվի արդարադատության ոլորտի մասնագետների կարողությունները՝ արդարադատության գործընթացում պարզելու գենդերով պայմանավորված հատուկ կարիքները և մարտահրավերները և պատշաճ կերպով դրանց արձագանքելու համար, ինչպես նաև՝ պետք է բարելավվի գենդերահեն բռնության և ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի համար անհրաժեշտ կոնկրետ օրենքների, կանոնակարգերի և ընթացակարգերի վերաբերյալ նրանց իմացությունը: ԱՄՆ-Յ վերապատրաստման ցուցանիշներից միայն մեկն է վերաբերում արդարադատության այն գործոններին, որոնք առնչվում են գենդերի հետ. այդ ցուցանիշի միջոցով դիտարկվում է, թե արդյոք բոլոր դատախազություններում կան ընտանեկան բռնության և սեռական բռնության թեմաներով հատուկ վերապատրաստված դատախազներ:

2.3.9 Հետագա ընթացք. տվյալների հավաքման և վերլուծության հարացույցի փոփոխությունը

Ինչպես նշվեց՝ բացառությամբ գենդերահեն բռնության և կանանց նկատմամբ բռնության ցուցանիշների, վերոհիշյալ աղյուսակներում թվարկված ցուցանիշների մեջ շատ քչերն են վերաբերում արդարադատության հասանելիության ճանապարհին կանանց առջև ծառայող մարտահրավերներին: Այդ ցուցանիշները խմբավորված են ըստ ոլորտների՝ ներառյալ կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքներ ընձեռող իրավական դաշտի գոյությունը և իրավաբանի ու արդարադատության ոլորտի մասնագիտություններում կանանց և տղամարդկանց հավասար ներկայացվածությունը: Այնուհանդերձ, կանանց և տղամարդկանց համար արդարադատության հասանելիության գնահատման ընդհանուր ցուցանիշները կարող են արժեքավոր տեղեկություն և տրամադրել հասանելիության գենդերային տարբերակումների մասին, եթե դրանց հիմքում ընկած տվյալները համակարգված կերպով բացվում և վերլուծվում են՝ համադրվելով այն ժողովրդագրական տվյալների հետ, որոնք տեսանելի են դարձնում գենդերային բացերը կոնկրետ ոլորտներում:

Իրոք, որպեսզի արդարադատության համակարգն ապահովի հասանելիություն բոլորի համար, համակարգը

պետք է ի վիճակի լինի պարզել համակարգից օգտվող բոլոր անձանց կարիքները և մարտահրավերները և արձագանքի դրանց: Այդ ուղղությամբ կարևորագույն քայլ է չափման այնպիսի գործիքների կիրառությունը, որոնցում հաշվի կառնվի արդարադատության պահանջարկի համալիր բնույթը, արդարադատության ոլորտում կանանց և տղամարդկանց փորձառությունների տարբերությունները և նրանց առջև ծառայող խոչընդոտների միջև առկա տարբերությունները: Օրինակ, խոչընդոտողական և տնտեսական հասանելիության առջնորդների՝ տղամարդկանց և կանանց վրա ունեցած ազդեցության տարբեր մեխանիզմները և չափը պարզելու համար անհրաժեշտ է համակարգված կերպով ունենալ տվյալների բացվածքը, ինչպես նաև՝ տվյալներ հավաքել ընկալումների մասին՝ ի լրումն դատարանների գտնվելու վայրի և վարույթների արժեքի մասին վարչական և ոլորտային տվյալների: Դրանից զատ, տվյալների վերլուծությունը պետք է ներառի տնային տնտեսության ներսում ռեսուրսների բաշխման, տրանսպորտային միջոցների հասանելիության, հասարակությունում և տնային տնտեսությունում գենդերային դերերի, գրագիտության ցուցանիշների և իրավաբանական տեղեկացվածության մակարդակի վերաբերյալ տվյալների բացվածքի հետ փոխադարձ կապը: *see viyayelari ile elaqeli melumatlarla elaqelendirilme daxil edilmelidir.*

ՏԵԼՍԱՑՅԻՆ ՆԵՐԴԻՐ ԹԻՎ 2..

Միտումներ և բացեր. արդարադատության հասանելիության ցուցանիշներ, որոնք օգտագործվում են կառավարությունների կողմից և/կամ հիմնված են կառավարությունների հավաքած տվյալների վրա

Կառավարությունների օգտագործման համար նախատեսված ցուցանիշները և դրանց միջոցով հավաքվող տվյալները տարբերվում են իրենց բնույթով և նպատակային նշանակությամբ: Որոշները, ինչպիսիք են, օրինակ, ԱՎԵՅ-ի ցուցանիշները, արդարադատության ոլորտի ներսում վարչական կամ վիճակագրական ծառայությունների կողմից հավաքվող տվյալները, իսկ որոշ չափով նաև՝ ՄԵՍԵԿԿԻ-ի ցուցանիշները, նպատակառոտորված են արդարադատության համակարգի կառուցվածքային և գործառնությունային ասպեկտներին՝ ներառյալ դրա արձագանքելու ունակության, արդյունավետության, արդյունավետության և հաշվետվողականության գնահատմանը: Մյուսները, օրինակ՝ կենսամակարդակի որոշ հետազոտություններում ներառված ցուցանիշները, ընդգրկում են արդարադատության նկատմամբ պահանջարկի գործոնները՝ ներառյալ դատարաններում լուծման ենթակա հիմնական խնդիրները, լուծման նախընտրելի մեխանիզմը և վստահությունն արդարադատության կառույցների նկատմամբ: Այսպիսով, կառավարությունները բազմաբնույթ մոտեցումներ են որդեգրում իրենց արդարադատության համակարգերի գնահատման և դրանց վերաբերող տեղեկությունների հավաքման գործում: Այստեղ անհրաժեշտ է, սակայն, մի քանի դիտարկումներ անել: Նախ, ԱՎԵՅ-ի ցուցանիշներով, օրինակ, պետություններից հաշվետվություններ են պահանջվում որոշակի խնդիրների վերաբերյալ, սակայն կառավարությունները պարտավոր չեն հավաքել պահանջվող տվյալները և կարող են նշել, որ այդ տվյալները գոյություն չունեն: Երկրորդը, լրացուցիչ հետազոտություններ են անհրաժեշտ՝ գնահատելու համար, թե որքանով են պետությունները տվյալներ հավաքում արդարադատության հասանելիության մասին, և թե արդյոք բոլոր պետություններն են հավաքում որոշ նվազագույն տվյալներ: Ինչ վերաբերում է կառավարությունների կողմից օգտագործվող ցուցանիշների և նրանց կողմից հավաքվող տվյալների բացերին, ապա այդ խնդիրը լուծելու համար յուրաքանչյուր դեպքում անհրաժեշտ է տարբերակված մոտեցում ցուցաբերել: Արդարադատության հասանելիության այս կամ այն բաղադրիչը չափելու՝ կառավարությունների նախընտրությունները կախված կլինեն սահմանված ազգային առաջնահերթություններից, որոնք կարող են համահունչ լինել կամ չլինել համաշխարհային միտումներին: Մյուս կողմից, ցուցանիշների ճկուն զամբյուղը՝ ինչպիսին առաջարկվում է սույն գեկույցում, կարող է օգտակար լինել պետությունների համար՝ որպես չափումների համախումբ, որը կանդրադառնա առաջարկի և պահանջարկի այն հիմնական գործոններին, որոնք պետք է ապահովված լինեն, որպեսզի արդարադատության համակարգը հասանելի լինի բոլորին:

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ

ԿԱՆԱՆՑ ՃԱՆԱԴԱՐՅԻՆ ԱՌԿԱ

ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԻ

ՉԱՓՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

Տվյալ ցուցանիշներն ամփոփ նկարագրում են սոցիալական, տնտեսական կամ որևէ այլ երևույթի ներկայիս վիճակը և առաջընթացը՝ գնահատելով երևույթի բաղադրատարրերը կամ բնութագրիչները: Արդարադատության հասանելիությունը համալիր երևույթ է, որն այս աշխատանքի հիմքում ընկած լայն սահմանման իմաստով ներառում է օրենքներով և այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքների և պարտավորությունների գոյությունը, այդ իրավունքների մասին իրազեկվածությունը և վեճերի լուծման արդար, արդյունավոր և հաշվետու մեխանիզմների միջոցով այդ իրավունքները իրացնելու և պաշտպանելու կարողությունը: *tələb etmək bacarığında ibarətdir.*

Չարագման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումներում նոր հնարավորություն է ծագել՝ անդարդառնալու համար արդարադատության, այդ թվում՝ արդարադատության հասանելիության չափման խնդիրներին: Որքանակապես հնարավորություն է նման իրավիճակում առաջարկվող ցուցանիշները մանրամասնելու և ցուցանիշների ընդգրկումն համախուժելով ձևակերպելու համար, որով կչափվեն արդարադատության հասանելիությունը, առկայությունը, ընդունելիությունը և որակն ու արդարադատության իրականացմանն օժանդակող համակարգերը: Բացի դրանից, կանանց համար արդարադատության հասանելիության և այդ բնագավառում ձևավորվող հաջողված փորձի վերաբերյալ ԿԽՎԿ-ի ընդհանուր հանձնարարականում (տե՛ս Հավելված 1) արժեքավոր ելակետային տվյալներ կան այնպիսի ցուցանիշներ մշակելու և ներդնելու համար, որոնցում հաշվի կառնվեն արդարադատության հասանելիության ճանապարհին կանանց համար ծագող առանձնահատուկ մարտահրավերները: Արդյունքում ձևավորվում է այդ ցուցանիշների համախուժված ձևավորելու համար անհրաժեշտ հայեցակարգը:

3.1. Նպատակը և մեթոդաբանությունը

3.1.1 Նպատակը

Հիմնվելով ցուցանիշների քարտեզագրման և վերլուծության

վրա՝ ստորև ներկայացված է ցուցանիշների ցանկ, որոնք նպատակաուղղված են արդարադատության համակարգի հասանելիության աստիճանի գնահատմանը՝ առանձնակի ուշադրություն դարձնելով հասանելիության ճանապարհին կանանց առջև ծառայող խոչընդոտներին: Այդ ցուցանիշները մշակելու հիմնական նպատակն է կառավարություններին, քաղաքացիական հասարակությանը և միջազգային կազմակերպություններին գործիքներ տրամադրել հետևյալ խնդիրները լուծելու համար.

- Ուղղորդել իրավական բարեփոխումները, մշակվող քաղաքականությունները և միջամտությունները՝ այնպես, որպեսզի կանանց և տղամարդկանց համար բարելավվի արդարադատության հասանելիությունը,
- Գնահատել արդարադատության ծառայությունների առաջարկի և պահանջարկի այն բացերը, որոնք ազդում են կանանց և տղամարդկանց համար արդարադատության հասանելիության վրա,
- Աջակցել կանանց և տղամարդկանց համար արդարադատության հասանելիության բարելավման և կանանց իրավունքների երաշխավորման ուղղությամբ առաջընթացի մշտադիտարկմանը և դրա վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացմանը,
- Հնարավոր դարձնել կանանց և տղամարդկանց համար արդարադատության հասանելիության միտումների համեմատությունը ժամանակի մեջ, մեկ պետության ներսում և տարբեր պետությունների միջև,
- Խթանել գենդերային բացվածքով տվյալների հավաքումն այն ոլորտների վերաբերյալ, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ազդում են կանանց և տղամարդկանց

համար արդարադատության հասանելիության վրա,

- Բարձրացնել իրազեկվածությունը կանանց և տղամարդկանց համար արդարադատության հասանելիության ներկայիս վիճակի և հասանելիության վրա ազդող խոչընդոտների մասին:

3.1.2 Կառուցվածքը

Առաջարկվող ցուցանիշները դասակարգված են ըստ երեք ուղղությունների. 1) նպաստավոր միջավայր, որը ներառում է իրավունքները և հասանելիությունը սահմանող իրավական դաշտը, արդարադատության հասանելիության և արդարադատության վերջնարդյունքների շուրջ քաղաքացիների և պետության միջև բանակցությունների կազմակերպման միջավայրը սահմանող կարգավորումները և երաշխիքները, 2) արդարադատության առաջարկի գործոնները՝ ներառյալ արդարադատության համակարգի մեջ մտնող բաղադրիչները, ինչպիսիք են կառույցները և մարդկային ռեսուրսները, որոնք էական նշանակություն ունեն արդարադատության ծառայությունների մատուցման տեսանկյունից, 3) արդարադատության պահանջարկի գործոնները՝ կենտրոնանալով այն բաղադրիչների վրա, որոնք քաղաքացիներին թույլ են տալիս իրավական պաշտպանության միջոց փնտրել արդարադատության համակարգում:

Թվարկված ուղղություններում ցուցանիշները խմբավորված են ըստ արդարադատության հասանելիության հիմնական տարրերի, որոնք արտացոլում են արդարադատության շղթայի քայլերը՝ ներառյալ. օրենքներով և այլ իրավական ակտերով ամրագրված իրավունքների պաշտպանությունը, բողոքների կամ խախտումների առկայությունը, արդարադատության համակարգից օգտվելու և դրան դիմելու համար անհատներին անհրաժեշտ գործիքները, և մասնակից կողմերի համար ընդունելի գործընթացներ և վերջնարդյունքներ երաշխավորող մեխանիզմները և պայմանները: Այդ տարրերն ընդգրկում են հետևյալը.

- Իրավական դաշտը,
- Արդարադատության կարիքները,
- Իրավական իրազեկվածությունը, իրավաբանական խորհրդատվության և ներկայացուցչության (անվճար իրավաբանական օգնության) հասանելիությունը,
- Դատարանների հասանելիությունը,
- Արդար դատաքննությունը և վերջնարդյունքները,
- Վստահությունն արդարադատության համակարգի նկատմամբ:

Տարրերից յուրաքանչյուրն առավել մանրամասնորեն վերլուծված է ստորև:

Առաջարկվող ցուցանիշների ընտրության համար կիրառվել են հետևյալ չափանիշները.

- Ցուցանիշների չափելիություն,
- Ցուցանիշներն ընկալելու և հանրությանը ներկայացնելու ոլորտները,
- Ցուցանիշներում արդարադատության հասանելիության այնպիսի բաղադրիչների ներառումը, որոնք առանձնակի նշանակություն ունեն կանանց համար:

3.1.3 Ոչ պետական արդարադատության չափում

Արդարադատության ոչ պետական համակարգերը, այսինքն՝ սովորության և կրոնական իրավական համակարգերը, որոնք գոյություն ունեն իրավական և դատական պետական համակարգին զուգահեռ, և որոնց իրավաչափությունը բխում է սովորույթից կամ ավանդույթից կամ ունի կրոնական նրբերանգ, վճեների լուծման մեխանիզմների կարևոր դեր են կատարում բազմաշերտ իրավական համակարգերով բնորոշվող մի շարք պետություններում: Դրանք հաճախ նախընտրելի կամ միակ տարբերակն են արդարադատություն փնտրող կանանց համար: Թեպետ գիտակցում ենք արդարադատության ոչ պետական համակարգերի այդ դերակատարումը, սույն ուսումնասիրությունը հիմնականում վերաբերում է արդարադատության պետական համակարգերին, և մեր մշակած ցուցանիշները ներառում են ընդամենը մի քանի չափումներ, որոնք ուղղակիորեն վերաբերում են արդարադատության ոչ պետական համակարգերին (օրինակ՝ արդարադատության համակարգերի նկատմամբ վստահության և վարույթների տևողության չափմանն ուղղված ցուցանիշները): Մեր ուսումնասիրության շրջանակում մշակված ցուցանիշների մեջ կան նաև այնպիսիք, որոնք կարող են կիրառելի լինել արդարադատության թե՛ պետական, թե՛ ոչ պետական համակարգերի նկատմամբ: Դրանք ներառում են արդարադատության ոչ պետական համակարգերի չափման հնարավոր միջոցների օրինակներ, որոնք հեշտորեն կարող են արտացոլել ստանդարտ ցուցանիշների մեջ: Ոչ պետական արդարադատությունը մեր աշխատանքի շրջանակի մեջ չներառելու մասին որոշումը մասամբ պայմանավորված է այն փաստով, որ ոչ պետական իրավական համակարգերի չափումը քանակական մեթոդներով դժվար է, և ստացվող արդյունքները կարող են խիստ ապակողմնորոշող լինել, եթե հավուր պատշաճի հաշվի չառնվի իրավիճակային համատեքստը: Այնուհանդերձ, հասկանալի է, որ կոնկրետ երկրում կանանց և տղամարդկանց հասանելի նորմատիվային և արդարադատության համակարգերի մասին ամբողջական պատկերացում կազմելու համար պետք է մշակել ոչ պետական համակարգերը թիրախավորող ցուցանիշներ: Հաշվի առնելով սովորության և կրոնական իրավական համակարգերի խիստ յուրահատուկ բնույթը և տեղական առանձնահատկությունները, այդ ցուցանիշների մշակման լավագույն ուղին կոնկրետ պետության մակարդակով կազմակերպվող խորհրդակցային գործընթացն է, որին մասնակից կլինեն արդարադատության թե՛ պետական, թե՛ ոչ պետական համակարգի շահագրգիռ սուբյեկտները:

3.1.4 Ցուցանիշների ընտրություն

Ստորև ներկայացված ցուցանիշներն ընտրվել են՝ նպատակ ունենալով արձագանքել «ՄԱԿ Կանայք»-ի (որը սույն ուսումնասիրության պատվիրատուն է) և Եվրոպայի խորհրդի ինստիտուցիոնալ կարիքներին: Ուստի՝ մեր ընտրությունն այդ մոտեցման ներքո ուղղորդվել է հետևյալ սկզբունքներով: Թեպետ հավատացած ենք, որ ցուցանիշները չպետք է գերբեռնեն կառավարություններին տվյալներ հավաքելու ծանր պահանջներով, համարում ենք, որ ցուցանիշները պետք է որոշակի դեր ունենան տվյալների հավաքման նոր ջանքերի խրախուսման և կարողությունները զարգացնելու առումներով՝ ձգտելով հասնել «տվյալների հեղափոխության»: Այլ կերպ ասած՝ ցուցանիշները պետք է լինեն իրատեսական, սակայն՝ հավակնոտ: Առաջարկվող «գամբյուղում» փորձ է արվում ապահովել այդ հավասարակշռությունը: Ցուրաքանչյուր ուղղության մեջ հնարավորինս ներառված են

օբյեկտիվ/վարչական տվյալների վրա հիմնված ցուցանիշներ և սուբյեկտիվ/ընկալումային տվյալներ, որպեսզի հնարավորինս սպառիչ կերպով կազմվի արդարադատության հասանելիության վիճակի պատկերը: Եվ վերջապես, առաջարկվող չափումներից մի քանիսը վերցված են կից ներկայացված քարտեզագրման մեջ ներառված և արդեն իսկ գոյություն ունեցող ցուցանիշներից: Որոշ ցուցանիշներ փոխառվել են զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների մասնակիցների կողմից կատարված առաջարկներից: Կան նաև ցուցանիշներ, որոնցով փորձ է արվում լրացնել չափման առկա գործիքների մեջ արձանագրված բացերը:

Ստորև ներկայացված ցանկի միջոցով փորձ է արվում ներկայացնել շրջանակ, որով հնարավոր է չափել, թե որքանով է արդարադատության համակարգը հավասարապես հասանելի կանանց և տղամարդկանց համար: Յուրաքանչյուր ուղղության ներքո շահառուները կարող են ընտրություն կատարել կամ մշակել նոր որոշակի ցուցանիշներ՝ ելնելով իրենց կարիքներից և հանգամանքներից: Արդարադատության ողջ շղթայում կանանց համար արդարադատության հասանելիության լիարժեք գնահատումն ապահովելու համար առաջարկվում է համապարփակ մոտեցում որդեգրել՝ յուրաքանչյուր ուղղության ներքո ընտրելով առավելագույն մեկական ցուցանիշ:

3.2.

Արդարադատության հասանելիության, այդ թվում՝ կանանց ճանապարհին առկա առանձնահատուկ մարտահրավերների չափման համար առաջարկվող ցուցանիշների համակցություն

3.2.1 Նպաստավոր միջավայր

i. Իրավական դաշտ

Դատարանները և դատական արդյունավետ գործընթացներն անհիմաստ են դառնում, եթե քաղաքացիների համար երաշխավորված իրավունքները հնարավոր չէ պաշտպանել և իրացնել այդ դատարանների և գործընթացների միջոցով: Իրավական դաշտի միջոցով սահմանվում են այն խնդիրները, որոնք ենթակա են լուծման դատական կարգով և կարող են լուծվել իրավական ճանապարհով: Քաղաքացիներին հավասար իրավունքներ ընձեռող իրավական դաշտի գոյությունը բոլոր անձանց համար հասանելի արդարադատության համակարգի հիմքն է: Անհավասար

օրենքները կամ գենդերային ասպեկտները հաշվի չառնող օրենքները, որոնք ձևական իմաստով նախատեսում են կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքները, սակայն գործնականում անբարենպաստ հետևանքներ են առաջացնում կանանց համար, սահմանափակում են արդարադատությունից արդար վերջնարդյունքներ ստանալու՝ կանանց կարողությունը: Իրավունակությունը և գործունակությունը, գույքային և ժառանգական իրավունքները, ամուսնությունը և ամուսնալուծությունը սահմանող օրենքներն այն օրենքներից են, որոնց պարագայում ավելի մեծ է խտրականությունն առաջացնելու և կանանց հզորացումը խոչընդոտելու հավանականությունը:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Որքանով են ներպետական օրենքները համապատասխանում մարդու իրավունքներին և կանանց իրավունքներին վերաբերող միջազգային պայմանագրերին	Փորձագետի հարցազրույց/ իրավաբանական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	ՄԵՍԵԿՎԻ
Որքանով է մարդու իրավունքների միջազգային և տարածաշրջանային մարմինների նախադեպային իրավունքը համապատասխանում մարդու իրավունքներին և կանանց իրավունքներին վերաբերող միջազգային պարտադիր բնույթ ունեցող պայմանագրերին	Փորձագետի հարցազրույց/ նախադեպային իրավունքի ուսումնասիրություն	Այս ցուցանիշը լրացնում է նախորդ ցուցանիշը՝ մշտադիտարկելով մարդու իրավունքներին վերաբերող դատական որոշումները, որոնք որպես նախադեպային իրավունք, հանդիսանում են իրավունքի լրացուցիչ աղբյուր
Որքանով են ներպետական օրենքները համապատասխանում կանանց նկատմամբ բռնությանը վերաբերող միջազգային պարտադիր բնույթ ունեցող պայմանագրերին	Փորձագետի հարցազրույց/ իրավաբանական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	ՄԵՍԵԿՎԻ
Որքանով է մարդու իրավունքների միջազգային և տարածաշրջանային մարմինների նախադեպային իրավունքը համապատասխանում կանանց նկատմամբ բռնությանը վերաբերող միջազգային պարտադիր բնույթ ունեցող պայմանագրերին	Փորձագետի հարցազրույց/ նախադեպային իրավունքի փաստաթղթային ուսումնասիրություն	Այս ցուցանիշը լրացնում է նախորդ ցուցանիշը՝ մշտադիտարկելով կանանց նկատմամբ բռնությանը վերաբերող միջազգային պարտադիր բնույթ ունեցող պայմանագրերից բխող իրավունքներին և հասանելիությանն առնչվող դատական որոշումների ամբողջությունը
Որքանով են ներպետական օրենքներն արգելում ուղղակի և անուղղակի խտրականությունը հետևյալ ոլորտներում (շահառուներն ընտրում են հետևյալներից մեկը կամ մի քանիսը՝ ելնելով իրենց կարիքներից և առաջնահերթություններից). 1. Գործունակություն/իրավունակություն 2. Գույքային իրավունքներ 3. Ժառանգական իրավունքներ 4. Իրավունքներ ամուսնության շրջանակում 5. Ամուսնալուծվելու և երեխաների խնամքը ստանալու իրավունքներ 6. Բանկային հաշիվ բացելու իրավունք 7. Քաղաքացիություն ստանալու, փոխելու, պահպանելու կամ փոխանցելու իրավունքներ 8. Կրթության իրավունքներ 9. Չբաղվածության իրավունքներ	Փորձագետի հարցազրույց/ իրավաբանական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	ԿԻՎԿ-ի և ԿԲԻ համաթվի միջոցով ուսումնասիրվող ոլորտներ

Յուզանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
<p>Արդյո՞ք ներպետական օրենքներով սահմանվում է կանանց և տղամարդկանց նկատմամբ հավասար վերաբերմունք հետևյալ ոլորտներում (շահառուներն ընտրում են հետևյալներից մեկը կամ մի քանիսը՝ ելնելով իրենց կարիքներից և առաջնահերթություններից):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գործունակություն/իրավունակություն 2. Գույքային իրավունքներ 3. Ժառանգական իրավունքներ 4. Իրավունքներ ամուսնության շրջանակում 5. Ամուսնալուծվելու և երեխաների խնամքը ստանալու իրավունքներ 6. Բանկային հաշիվ բացելու իրավունք 7. Զաղաքացիություն ստանալու, փոխելու, պահպանելու կամ փոխանցելու իրավունքներ 8. Կրթության իրավունքներ 9. Չբաղվածության իրավունքներ 	<p>Փորձագետի հարցազրույց/ իրավաբանական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն</p>	<p>ԿԻՎԿ-ի և ԿԲԻ համաթվի միջոցով ուսումնասիրվող ոլորտներ</p>
<p>Հետևյալը քրեականացնող օրենքների գոյությունը (շահառուներն ընտրում են հետևյալներից մեկը կամ մի քանիսը՝ ելնելով իրենց կարիքներից և առաջնահերթություններից):</p> <p>Հոգեբանական և քրեական բռնություն Հետամտում Սեռական բռնություն՝ ներառյալ բռնաբարություն (ներառյալ՝ զուգընկերոջ/ամուսնու կողմից) Հարկադիր ամուսնություն Կնոջ սեռական օրգանների խեղդում Հարկադիր աբորտ և հարկադիր ավազում Սեռական ոտնձգության և այլ հանցագործությունների փորձը, օգնելը և օժանդակելը Կոռուպցիայի սեռականացված ձևեր</p>	<p>Իրավաբանական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն</p>	<p>Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրանց դեմ պայքարի մասին Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիա («Ստամբուլյան կոնվենցիա»), հոդվածներ 33-41</p> <p>Նմանօրինակ ցուցանիշ կիրառում է ՄԵՍԵԿԿԻ-ն ՄԱԹՅԳԳ-ն առաջարկել է ցուցանիշ (չհստակեցնելով օրենքում ներառվելիք հանցագործությունները) զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների համատեքստում</p>
<p>Իրավաբանական անձանց (օրինակ՝ ՀԿ-ներ, արհեստակցական միություններ) վերապահված է դատարան դիմելու իրավունք</p>	<p>Փորձագետի հարցազրույց/ վերլուծական ակնարկ</p>	<p>Դատական հայց ներկայացնելու իրավունքի վերապահումն իրավաբանական անձանց արժեքավոր է կանանց համար արդարադատության հասանելիությունն արդյունավետ դարձնելու տեսանկյունից: Ռազմավարական դատավարության շրջանակում ՀԿ-ների ներկայացրած մի շարք դատական հայցերի արդյունքում զգալիորեն բարելավվել է կանանց իրավունքների վիճակը: Ավելին, կանանց իրավունքների առաջամարտիկ կազմակերպությունները կարող են ներկայացնել այն անձանց հետ կապված գործերը, ովքեր տարբեր պատճառներով չեն կարող կամ չեն ցանկանում դատարան ներկայացնել այդ գործերն անձամբ, կամ՝ միավորել ուժերն ազդակիր անհատի հետ և ավելի ծանրակշիռ դարձնել ներկայացվող հայցը (տնտեսական միջոցների և տեսանելիության առումով):</p>
<p>Գենդերահեն բռնության, բռնաբարության և ընտանեկան բռնության դեպքում ոչ քրեական պատիժներ, օրինակ՝ պաշտպանական որոշումներ՝ նախատեսող օրենքների գոյություն</p>	<p>Փորձագետի հարցազրույց/ վերլուծական ակնարկ</p>	<p>Միայն քրեական պատիժները կարող են բավարար չլինել կանանց նկատմամբ բռնությանը, այդ թվում՝ բռնաբարությանն արձագանքելու տեսանկյունից: Որոշ դեպքերում, օրինակ, կանայք իրենց և երեխաների ապրուստի միջոցների առումով կախվածության մեջ են ամուսիններից, ուստի՝ ազատագրվման փոխարեն ավելի պատշաճ իրավական պաշտպանության միջոց կարող են լինել, օրինակ, պաշտպանական որոշումները:</p>

3.2.2 Առաջարկի գործոններ

i. Կարողությունները

Կարողությունները չափել նշանակում է գնահատել քաղաքացիների արդարադատական կարիքներին արձագանքելու՝ արդարադատության համակարգի կարողությունը: Կարողությունը համալիր երևույթ է, որը վերաբերում է արդարադատության ողջ շղթային: Եական են կարողության թե՛ օբյեկտիվ (մարդկային ռեսուրսներ, ուսուցում), թե՛ սուբյեկտիվ (համակարգից օգտվողների բավարարվածություն, փորձագետների կարծիք) բաղադրիչները, և հավասարակշիռ գնահատում իրականացնելու համար անհրաժեշտ է չափել բոլոր այդ բաղադրիչները: Ստորև առաջարկվող ցուցանիշներն ընդգրկում են արդարադատության շղթայի հակադիր ծայրերում գտնվող տարրեր: Ներդրումների, այսինքն՝ 100,000 բնակչին բաժին ընկնող դատավորների և մագիստրոսների թվաքանակի չափմամբ փաստական տվյալներ են ստացվում համակարգի փաստացի կարողությունների վերաբերյալ (ցուցանիշի վերաբերելիության հիմքում այն ենթադրություն

է, որ կադրային համարժեք ապահովում քաղաքացիական, վարչական և քրեական արդարադատության ծառայություններ մատուցելու համար ոչ բավարար, բայց՝ անհրաժեշտ պայման է): Տվյալների բացվածքն ըստ սեռերի թույլ է տալիս չափել արդարադատության համակարգի բազմազանությունը և ներկայացուցչականությունը, որը համակարգի կարևորագույն հատկանիշ է, քանի որ «դատական համակարգում կանանց մասնակցությունը ... կարևոր է, որպեսզի արդարադատության համակարգը լինի իր կողմից սպասարկվող հասարակության հայելային արտացոլումը: Կին դատավորները ... կարող են նպաստել իրավունքի գերակայության ամրապնդմանը՝ աջակցելով դատական համակարգի անկողմնակալությանը, ... ինչպես նաև՝ որոշակի դերատակարարում ունենալով օրենքների կատարման մեջ (Ներառյալ՝ կանանց և աղջիկների համար արդարադատության հասանելիության ապահովման գործում)» (ՄԱԹՅՊԳ 2013: 59):

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Դատավորների/մագիստրոսների թիվը 100,000 բնակչի հաշվով, ըստ սեռի	Վարչական տվյալներ	Նմանատիպ ցուցանիշներ. Գանայի վիճակագրական ծառայություն ԱԱԵՅ
Դատավորների թիվը, ըստ սեռի, հետևյալ դատարաններում. <ul style="list-style-type: none"> Առաջին ատյանի դատարաններ Երկրորդ ատյանի դատարաններ Բարձրագույն դատարաններ 	Վարչական տվյալներ	ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողովի ընդհանուր հանձնարարական կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ (2015: 10): Ծանոթագրություն. գոյություն ունեն նմանատիպ ցուցանիշներ, որոնք ձևակերպված են գենդերային ասպեկտները հաշվի առնելով՝ ուղղակիորեն չափելով կանանց մասնակցությունը դատավորի մասնագիտության մեջ: Այդ ցուցանիշներն են. դատավորների քանի %-ն են կանայք (ՄԱԻԳՑ, ՄԱԹՅՊԳ, Համաշխարհային բանկի գենդերային ցուցանիշներ, ՄԵՍԵԿԿԻ), Սահմանադրական դատարանի դատավորների թիվը, Սահմանադրական դատարանի կին դատավորների թիվը, և արդյո՞ք Սահմանադրական դատարանի նախագահը կին է (ԿԲԻ):
Ներկայացված գործերի թիվը մեկ դատավորի հաշվով, բացվածքն ըստ սեռի և գործի տեսակի		Այս ցուցանիշով չափվում է արդարադատության համակարգի փաստացի կարողությունը՝ ի դեմս դատավորների ծանրաբեռնվածության: Տվյալների բացվածքն ըստ սեռի և գործի տեսակի կարող է տեսանելի դարձնել տղամարդ և կին դատավորներին հանձնարարվող գործերի թվի և տեսակաբանության հնարավոր միտումները:
Վարչական դատարանում աշխատող անձանց (ոչ դատավոր) քանի՞ տոկոսն են կանայք, ըստ պաշտոնի	Վարչական տվյալներ	ԱԱԵՅ, ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողովի ընդհանուր հանձնարարական կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ
Արդարադատության ոլորտում աշխատող անձանց (ոստիկաններ/դատավորներ/դատախազներ) համար նախքան աշխատանքի անցնելը և աշխատելու ընթացքում գենդերային խնդիրներին նվիրված պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում	Փորձագիտական հետազոտություն/ հարցազրույց/ ոլորտային տվյալներ	Ներառված է ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողովի կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ ընդհանուր հանձնարարականում Նմանատիպ ցուցանիշներ. ՄԵՍԵԿԿԻ ԱԱԵՅ
Որքան լուրջ է արդարադատության ոլորտում աշխատող անձանց (ոստիկաններ/դատավորներ/ դատախազներ) կարողությունների խնդիրը	Փորձագիտական հետազոտություն/ դատական աշխատողների հետազոտություններ	Նմանատիպ ցուցանիշներ. ՀԱԾ
Քաղաքացիական ծառայողների և հակրային պաշտոնյաների քանի՞ տոկոսն է (մասնակցելու իրավունք ունեցող անձանց ընդհանուր թվից) օգտվել կանանց նկատմամբ բռնության խնդրին նվիրված վերապատրաստման դասընթացներից, իրազեկման և վերապատրաստման ծրագրերից	Վարչական տվյալներ	ՄԵՍԵԿԿԻ Փորձագիտական հանձնաժողով (ՀՄՓՀ)

ii. Իրավաբանական օգնության առկայությունը և որակը

Քեր Կես Կոն Երեւան Երեւանի միակից շտաբի օգնության մատչելի իրավաբանական խորհրդատվության և օգնության գոյությունը թե՛ քրեական, թե՛ քաղաքացիական գործերի շրջանակում հույժ կարևոր է բոլոր անձանց համար արդարադատության հավասար հասանելիությունն ապահովելու տեսանկյունից: Իրավաբանական խորհրդատվության և օգնության կազմակերպմանն ուղղված ծրագրերը դրական ազդեցություն են ունենում վանանց համար արդարադատության հասանելիության վրա՝ բռնաբարության կամ բռնության մասին հարդրում և ներկայացնելու իրավիճակներից մինչև ծննդյան,

ամուսնության կամ ամուսնալուծության վկայականների ստացում: Անվճար կամ մատչելի իրավաբանական օգնություն և ներկայացուցչությունը կարող է տրամադրել կառավարությունը, սակայն հաճախ դրան գումարվում են մասնավոր փաստաբանների ջանքերը, ովքեր աշխատում են անվճար՝ «պրո բոնո» հիմունքներով, ինչպես նաև՝ քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների աշխատանքը՝ իրավաբանների, իրավաբանական ֆակուլտետների ուսանողների կամ իրավաբանների օգնականների միջոցով:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Քաղաքացիական և քրեական գործերով անվճար իրավաբանական օգնություն տրամադրողների թիվը 25 100,000 բնակչի հաշվով, ըստ սեռի	Վարչական տվյալներ/ ոլորտային տվյալներ	Աղբյուրը՝ Մոնոլիայի կառավարություն, «Հազարամյակի զարգացման նպատակների իրագործումը. առաջընթացի հինգերորդ ազգային զեկույց»
Այնպիսի իրավաբանական նորմերի կամ ավանդույթի գոյությունը, որի համաձայն փաստաբանները պարտավոր են պրո-բոնո ծառայություններ մատուցել անվճարունակ անձանց	Փորձագետի հարցազրույց/ վերլուծական ակնարկ	Այս ցուցանիշը վերաբերում է աղքատներին իրավաբանական ծառայությունների մատուցման այլընտրանքային մեթոդներից մեկին: Պրո-բոնո ծառայությունների զարգացումը կարող է արժեքավոր գործիք լինել աղքատ և խոցելի անձանց համար արդարադատության հասանելիությունն ավելացնելու՝ իրավական համակարգի կարողությունը մեծացնելու տեսանկյունից:
Անվճար իրավաբանական օգնության առկայություն անվճարունակ մեղադրյալների համար	Փորձագիտական հետազոտություն/ վերլուծական ակնարկ	ՄԱԻԳՑ (կենտրոնանալով քրեական արդարադատության վրա)
Այն գործերով, որոնցով տրամադրվում է անվճար իրավաբանական օգնություն, իրավաբանական ծախսերի քանի՞ տոկոսն է հատուցում կառավարությունը	Վարչական տվյալներ	Որպեսզի անվճար իրավաբանական օգնության ծառայությունը լինի արդյունավետ և որակյալ, այն պետք է ապահովված լինի համարժեք ռեսուրսներով: Այս ցուցանիշով գնահատվում է, թե արդյոք անվճար իրավաբանական օգնության ծառայությունները մատուցվում են համապատասխան բյուջեով:
Արդյո՞ք անվճար իրավաբանական օգնությունը ներառում է վճարներից ազատման ծրագրեր	Փորձագիտական հետազոտություն/ վերլուծական ակնարկ Անվճար իրավաբանական օգնության ծառայություններ մատուցող սուբյեկտների վարչական և մասնագետ աշխատողների հետազոտություններ Ծառայություններից օգտվողների հետազոտություններ	ԱԱԵՅԶԶ
Եկամուտների և գույքի գնահատման համակարգի գոյությունը, որպեսզի անվճար իրավաբանական օգնությունը դիմողին տրամադրվի նրա իրական եկամուտների կամ տնօրինելի գույքի հիման վրա	Փորձագետի հարցազրույց/ վարչական տվյալներ Դատական ծառայողների հարցազրույցներ	ԱԱԵՅ ԿԻՎԿ-ի հանձնաժողովի ընդհանուր հանձնարարական կանոնակարգի համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ
Անվճար իրավաբանական օգնության մատուցվող ծառայությունների որակ	Փորձագիտական հետազոտություն	ՀԱԾ-ը և ՄԱԻԳՑ-ը ներառում են նմանատիպ ցուցանիշներ
Անվճար իրավաբանական օգնության ծառայություններ մատուցողներից քանի՞սն են կանայք	Վարչական տվյալներ/ ոլորտային տվյալներ	ՄԵՍԵԿՎԻ
Դատական քննության ընթացքում քրեական գործերով ամբաստանյալների քանի՞ տոկոսն է ունեցել փաստաբան, ըստ սեռի	Վարչական տվյալներ	Մշակվել է ՀԱԾ-ի ցուցանիշի հիման վրա

iii. Աշխարհագրական հասանելիություն

Արդարադատության հասանելիության հաջորդ լուրջ խոչընդոտն արդարադատության կառույցների հեռավորությունն է, որը նույնպես անհամաչափորեն է ազդում աղքատ և խոցելի անձանց՝ ներառյալ կանանց և գյուղաբնակների վրա, ում համար բավարար չափով հասանելի չեն տրանսպորտային միջոցները: Հեռավորությունը տարբեր ձևերով է ազդում արդարադատություն ստանալու՝ մարդկանց կարողության վրա. երկար ճանապարհի անցնելը ժամանակատար և ծախսատար է: Այն կարող է եկամուտների կորուստ պատճառել, եթե անձը մի քանի ժամով կամ մի քանի օրով պետք է թողնի աշխատանքը, որպեսզի ճանապարհի անցնի և հասնի դատարան կամ մասնակցի դատական վարույթին: Առավել խոցելի են աղքատ կանայք,

քանի որ նրանց համար սովորաբար նվազ հասանելի են տնային տնտեսության ռեսուրսները և տեղաշարժվելու հնարավորությունները՝ ելնելով ավանդույթներից կամ պարզապես ժամանակի սղությունից, երեխաների խնամքի պարտականություններից և տրանսպորտային միջոցների բացակայությունից: Հասանելիության չափումը, մասնավորապես՝ արդարադատության կառույցների հեռավորության ցուցանիշի հաշվարկը, պետք է հիմնված լինի թե՛ օբյեկտիվ/վարչական տվյալների, թե՛ ընկալումների տվյալների վրա, որպեսզի հաշվի առնվի ոչ միայն փաստացի ֆիզիկական հեռավորությունը, այլ նաև՝ թե որքանով է այդ հեռավորությունն ազդում արդարադատության համակարգի հասանելիության վերաբերյալ մարդկանց ընկալումների վրա:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Արդարադատության կառույցների թիվը 100,000 բնակչի հաշվով, ըստ աշխարհագրական վայրի	Վարչական տվյալներ	Մշակվել է ԱԼԵԳ-ի հիման վրա
Արդարադատության կառույցից (X ժամանակային հեռավորության) վրա ապրող մարդկանց տոկոսաբաժինը, ըստ սեռի	Վարչական տվյալներ/ ոլորտային տվյալներ	Մշակվել է Չարգսման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումներում Բաց հասարակության հիմնադրամների և «Նամատի»-ի առաջարկած ցուցանիշի հիման վրա:
Մարդկանց քանի՞ տոկոսն է հայտնում, որ արդարադատության կառույցների ֆիզիկական հասանելիությունը հեռավորության իմաստով հարմար է, ըստ սեռի	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Այս ցուցանիշն աշխարհագրական հասանելիության խնդիրը դիտարկում է արդարադատության ձգտող անհատի տեսանկյունից՝ փորձ անելով լրացնել արդարադատության կառույցների հեռավորությանը վերաբերող օբյեկտիվ տվյալները: Աշխարհագրական հասանելիության վերաբերյալ սուբյեկտիվ տվյալները խիստ կարևոր են, որպեսզի պարզվեն կոնկրետ տարածքների կամ անհատների բնորոշ առանձնահատուկ հանգամանքները, օրինակ՝ որոշակի ճանապարհներ անցնելու դժվարությունը, տրանսպորտային միջոցների բացակայությունը կամ տեղաշարժվելու հնարավորությունը սահմանափակող սոցիալ-մշակութային խոչընդոտները: Ինդոնեզիայում, օրինակ, ՄԱԶԵ-ի և Ինդոնեզիայի կառավարության անցկացրած հետազոտության շրջանակում հարցվողների փոքրամասնությունն է միայն նշել, որ «դատարանները գտնվում են տևից հասանելի հեռավորության վրա» («ՄԱԿ Կանայք», 2011: 54):
Հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնելիս, վկայություն տալու, որոշակի տարածքներում սպասելու ընթացքում գաղտնիություն ապահովող պայմանների (օրինակ՝ առանձին սենյակների) և ընթացակարգերի գոյություն (թվարկել առկա բոլոր պայմանները և ընթացակարգերը)	Փորձագետի հարցազրույց/ ոլորտային տվյալներ	Գաղտնիությունը և անձնական կյանքի պաշտպանությունը երաշխավորող պայմանների և ընթացակարգերի գոյությունն արդարադատության համակարգի հասանելիության կարևորագույն բաղադրիչ է: Բռնաբարության գործերով, օրինակ, տուժողների և վկաների համար ցուցմունք տալու համար առանձին սենյակների առկայությունը կարող է նվազագույնի հասցնել հոգեբանական տրավման և վախը, և խթան հանդիսանալ հաղորդումներ ներկայացնելու համար: ²⁷
Բռնաբարությունից կամ սեռական բռնությունից տուժած անձանց ուղղորդման և ճգնաժամային կենտրոնների առկայություն և մատչելիություն և նրանց կողմից բժշկական և փորձագիտական զննությունների կազմակերպում, հոգեբանական տրավմայի կապակցությամբ աջակցության և խորհրդատվության ցուցաբերում տուժողներին	Փորձագետի հարցազրույց/ ոլորտային տվյալներ	Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրանց դեմ պայքարի մասին Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիա («Ստամբուլյան կոնվենցիա»), հոդված ²⁵

Ճանապարհորդելու տևողության մասին և հեռավորության ընկալման մասին տվյալներին կարելի է հավելել որոշակի բացվածքով տվյալներ հասարակական տրանսպորտի առկայության մասին (գոյության և ծախսերի մասով) և մասնավոր տրանսպորտի հասանելիության մասին, ինչպես նաև՝ դիտարկել այնպիսի ոչ ֆորմալ խոչընդոտների գոյությունը, ինչպիսիք է օրինակ՝ համայնքի առաջնորդից թույլտվություն ստանալու անհրաժեշտությունը:

iv. Ծախսեր

Պաշտոնական և ոչ պաշտոնական ծախսերը նույնպես նվազեցնում են արդարադատությունից օգտվելու պատրաստակամությունը, հատկապես՝ ավելի աղքատ և խոցելի անձանց՝ ներառյալ կանանց պարագայում, ում համար սահմանափակ չափով են հասանելի տնտեսական ռեսուրսները: Իրավաբանական ներկայացուցչության

ծախսերը, դատական վճարները, ճանապարհածախսը և աշխատանքից բացակայելու պատճառով եկամուտների կորուստը կարող են համակցվել կաշառք վճարելու պահանջների հետ՝ էլ ավելի անբարենպաստ վիճակ ստեղծելով խոցելի խմբերի ներկայացուցիչների համար:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
<p>Պատական վարույթների (ներառյալ իրավաբանական օգնության/ներկայացուցչության) միջին արժեքը հետևյալին առնչվող հայցերի դեպքում (շահառուներն ընտրում են հետևյալներից մեկը կամ մի քանիսը՝ ելնելով իրենց կարիքներից և առաջնահերթություններից).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ամուսնալուծություն • Պայմանագրի կիրարկում • Աշխատանքից ազատման գործեր • Անշարժ գույք • Սնանկության գործեր • Ժառանգությանն առնչվող հայցեր • Երեխայի խնամակալություն • Ավագակային հարձակման գործեր • Դիտավորյալ սպանության գործեր • Բռնաբարության գործեր • Ընտանեկան բռնության գործեր • Սեռական բռնություն (բռնաբարությունից և ընտանեկան բռնությունից զատ) • Արգելող կարգադրություններ ընտանեկան բռնության՝ ներառյալ բռնաբարության դեպքում 	<p>Վարչական տվյալներ/ ոլորտային տվյալներ/տնային տնտեսությունների հետազոտություն/ փորձագետների հետազոտություն</p>	<p>Մշակվել է ՄԱԻԳՑ-ի և Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտության (2008 թ.) հիման վրա</p>
<p>Մարդկանց քանի՞ %-ն է հայտնում, որ դատարան դիմելը մատչելի է, ըստ սեռի</p>	<p>Տնային տնտեսությունների հետազոտություն</p>	<p>Մշակվել է ՀԱԾ-ի հիման վրա</p>
<p>Մարդկանց քանի՞ %-ն է հայտնում, որ իրենցից կաշառքի, ոչ ֆորմալ վճարման կամ շահագրգռող այլ միջոց՝ ներառյալ սեռական ծառայություն են պահանջել, որպեսզի դատական գործընթաց նախաձեռնեն կամ արագացնեն կամ բարենպաստ որոշում կայացնեն, ըստ սեռի</p>	<p>Փորձագիտական հետազոտություն/ հարցազրույց/տնային տնտեսությունների հետազոտություն</p>	<p>Առաջարկվել է ՄԱԹՉՊԳ-ի կողմից՝ զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների համատեքստում, ներառվել է զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների Տեխնիկական աջակցության թիմի առաջարկած՝ «16-րդ նպատակի գերակա ցուցանիշների» մեջ</p>

v. Ժամանակ

Ղատական ընթացակարգերի անհարկի ձգձգումները սահմանափակում են արդարադատության հասանելիությունը՝ հայցվորներին զրկելով բողոքի հիման վրա ժամանակին իրավական պաշտպանություն ստանալու հնարավորությունից, հանցագործությունից տուժողներին զրկելով պաշտպանությունից (օրինակ՝ արգելող որոշման կամ պաշտպանական որոշման միջոցով), կալանավորված կասկածյալներին զրկելով պարտավորությունների որոշման արագացված գործընթացից:

Բացի դրանից, կրկնվող և տևական այցելությունները դատարան կարող են ծանր բեռ առաջացնել անձի համար: Հեռավորության և ծախսերի նման՝ վարույթի տևողությունը նույնպես հավանաբար տարբեր կերպ կազդի տարբեր անհատների և խմբերի վրա, ուստի՝ հիմնավորված է համարվում վարչական տվյալների, կարծիքի և ընկալումների մասին տվյալների հավաքագրումը՝ համապատասխան բացվածքով:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
<p>Վարույթի միջին տևողությունը հետևյալի դեպքում (շահառուներն ընտրում են հետևյալներից մեկը կամ մի քանիսը՝ ելնելով իրենց կարիքներից և առաջնահերթություններից).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ամուսնալուծություն • Պայմանագրի կիրարկում • Աշխատանքից ազատման գործեր • Անշարժ գույք • Սնանկության գործեր • Ժառանգության անչվող հայցեր • Երեխայի խնամակալություն • Ավագակային հարձակման գործեր • Դիտավորյալ սպանության գործեր • Բռնաբարության գործեր • Ընտանեկան բռնության գործեր • Սեռական բռնություն (բռնաբարությունից և ընտանեկան բռնությունից զատ) • Արգելող որոշումներ ընտանեկան բռնության՝ ներառյալ բռնաբարության դեպքում • Գործը լուծելու համար պահանջված ժամանակը՝ ըստ հայցվորի/պատասխանողի/տուժողի/ կատարողի սեռի և ըստ գործի տեսակի 	Վարչական տվյալներ	ԱԱԵՀ
Որքան տևեց գործի լուծումը, բացվածքը՝ ըստ հարցվողի սեռի:	Ծառայություններից օգտվողների հետազոտություն	Մշակվել է ՀԱԾ-ի հիման վրա
Որքան ծանր խնդիր է գործի տևողությունը քրեական, քաղաքացիական և առևտրային դատարաններում/ ավանդական/կրոնական արդարադատության կառույցներում:	Փորձագիտական հետազոտություն/ հարցազրույց/ ծառայությունների օգտվողների հետազոտություն	Մշակվել է ՀԱԾ-ի հիման վրա (ՀԱԾ-ի ցուցանիշը վերաբերում է միայն վեճերի լուծման պետական մեխանիզմներին)
Միջանկյալ միջոցների գոյություն (թվարկել բոլոր միջոցները, օրինակ՝ խնամակալության որոշումներ կամ արգելող որոշումներ):	Փորձագետի հարցազրույց/ վերլուծական ակնարկ	Միջանկյալ միջոցների գոյությունը զգալիորեն ազդում է անհատների արդարադատական կարիքներին ժամանակին արձագանքելու՝ արդարադատության համակարգի կարողության վրա: Միջանկյալ այնպիսի միջոցների գոյությունը, ինչպիսիք են խնամակալության որոշումները կամ արգելող որոշումները, հատկապես կարևոր է, օրինակ, ընտանեկան բռնության գործերի դեպքում:
12 ամսից ավելի երկար ժամկետով նախնական կալանքի տակ պահված կասկածյալների թիվ, բացվածքը՝ ըստ սեռի	Վարչական տվյալներ	Ներառվել է զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների Տեխնիկական աջակցության թիմի առաջարկած՝ «16-րդ նպատակի գերակա ցուցանիշների» մեջ

vi. Մասնագիտացած դատարաններ

Պարզեցված և նվազ ծախսատար ընթացակարգերով առաջնորդվող հատուկ դատարանների, օրինակ՝ ընտանեկան դատարանների կամ փոքր հայցագին ունեցող հայցերի դատարանների գոյությունը կարող է զգալիորեն նվազեցնել հասանելիության խոչընդոտները: Որոշ խմբեր, օրինակ՝ փոքր բիզնեսի սեփականատերերը (բիզնեսի սեփականատեր

կանանց մեծ մասը մտնում է այս խմբի մեջ) կամ ամուսնալուծվել ցանկացող կամ ալիմենտի վճարման խնդիր ունեցող ամուսինները կարող են օգուտ քաղել նման դատարանների գոյությունից՝ ստանալով արդարադատության ավելի էժան, ավելի պարզ և ավելի արագ ընթացակարգեր:

Ցուցանիշներ	Տվյալների աղբյուր/ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Փոքր հայցագին ունեցող հայցերի դատարանի կամ փոքր հայցագին ունեցող հայցերի համար արագացված ընթացակարգի գոյություն, ինչպես նաև փոքր հայցագին ունեցող հայցի առավելագույն արժեք (մեկ շնչին բաժին ընկնող եկամտի նկատմամբ տոկոսային արտահայտությամբ)	Փորձագիտական հետազոտություն/հարցազրույց	ԿԲԻ
Ընտանեկան բռնության գործերի համար մասնագիտացած դատարանի կամ ընթացակարգի գոյություն	Փորձագիտական հետազոտություն	ԿԲԻ
Փոքր հայցագին ունեցող հայցերի դատարանների/ընտանեկան դատարանների թիվը 100,000 բնակչի հաշվով, և դրանց գտնվելու աշխարհագրական վայրը	Վարչական տվյալներ	Մշակվել է ԱՎԵՅ-ի հիման վրա
(Մասնագիտացած դատարանից) հաշված (X ժամանակ) հեռավորության վրա ապրողների տոկոսաբաժինը	Վարչական տվյալներ/ ոլորտային տվյալներ	Մշակվել է Չարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումներում Բաց հասարակության հիմնադրամների և «Նամատի»-ի առաջարկած ցուցանիշի հիման վրա:
Մարդկանց քանի՞ տոկոսն է նշում, որ (մասնագիտացած դատարանի) ֆիզիկական հասանելիությունը հարմար է հեռավորության առումով, ըստ սեռի	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Նոր ցուցանիշ՝ Չարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումներում Հայտնի անձերի բարձրաստիճան հանձնախմբից:
Քանի՞ գործ է ստացվել և քննվել հատուկ դատարանների կողմից օրացուցային տարվա ընթացքում՝ ներառյալ: Ընթացիկ գործեր, հունվարի 1-ի դրությամբ Ստացված գործեր Լուծված գործեր Կարճված/համակարգից դուրս հանված գործեր Ընթացիկ գործեր, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Վարչական տվյալներ	Մշակվել է ԱՎԵՅ-ի ցուցանիշների հիման վրա

vii. Գործընթացի արդարություն (ներառյալ տուժողների իրավունքներ) և վերջնարդյունք

Արդար և ոչ խտրական գործընթաց և վերջնարդյունք ապահովելու՝ արդարադատության համակարգի կարողությունն արդարադատության հասանելիության կարևորագույն բաղադրիչներից է: Արդարադատության հասանելիությունը չպետք է սահմանափակված լինի միայն դատարան հայց ներկայացնելու հնարավորությամբ: Այն պետք է ներառի նաև այնպիսի գործընթաց ստանալու իրավունքը, որում վեճերը

կլուծվեն արդար կերպով և առանց կողմնակալության և խտրականության, և որի վերջնարդյունքը երկու կողմերի համար կհամարվի վեճի ընդունելի լուծում, որն ի կատար կածվի/ կկատարվի, և որում կապահովվի համարժեք պաշտպանություն և աջակցություն հանցագործությունից տուժած անձանց համար՝ ներառյալ կրկնակի զոհայնացումից խուսափելը:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Քաղաքացիական և քրեական արդարադատությունը գերծ է գեների հիմքով խտրականությունից	Փորձագիտական հետազոտություն	ՀԱԾ
Տուժողների աջակցության ծառայությունների և ընթացակարգերի գոյությունը դատական քննության ընթացքում (թվարկել առկա բոլոր ծառայությունները և ընթացակարգերը, օրինակ՝ հանցագործությունից տուժած անձի իրավունքը՝ ուղեկցվելու աջակցող անձի կողմից)	Փորձագետի հարցազրույց/ վերլուծական ակնարկ	Արդար դատաքննությունից զատ, աջակցության ծառայությունները խիստ կարևոր են հանցագործությունից տուժած անձանց համար արդարադատության արդյունավետ հասանելիությունը երաշխավորելու համար: Ապաստարանները, տուժողների աջակցությունը և խորհրդատվությունը, հանցագործությանն առնչվող ֆինանսական հարցերով խորհրդատվությունը, ռիսկերի մասին և կրկնակի զոհայնացման կանխարգելման մասին խորհրդատվությունն այն միջոցառումներից են, որոնք նախատեսված են Տուժողների հիմնական իրավունքների՝ ներառյալ արդարադատության հասանելիության իրավունքի պաշտպանության մասին 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի թիվ 2012/29/EU դիրեկտիվով («Տուժողների մասին դիրեկտիվ») (ՀԻԳ 2014):
Գործերի վերջնարդյունքները, բացվածքը՝ ըստ վեճի տեսակի և տուժողի/կատարողի, հայցվորի/ պատասխանողի սեռի	Դատական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	ԿԻՎԿ-ի հանձնաժողովի ընդհանուր հանձնարարական կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ

3.2.3. Պահանջարկի գործոններ

i. Արդարադատության ոլորտում քաղաքացիներին առավել հաճախ հանդիպող խնդիրներ և արդարադատության հասանելիության ուղղությամբ ձեռնարկվող քայլեր

Արդարադատության հասանելիության առումով քաղաքացիների կարիքների և մարտահրավերների մասին տեղեկանալը հույժ կարևոր է, որպեսզի քաղաքականությունները և միջամտություններն արդյունավետորեն ուղղված լինեն առկա էական խնդիրների լուծմանը: Այնուհանդերձ, այս ոլորտում ցուցանիշները սակավաթիվ են: Կանանց և տղամարդկանց ունեցած վեճերի տեսակների և հանցագործությունների տեսակների, քաղաքացիների կողմից ձեռնարկվող

քայլերի և հասանելիության ճանապարհին առկա կամ ընկալելի խոչընդոտների վերաբերյալ տվյալները պետք է հավաքել տարաբնույթ աղբյուրներից՝ ներառյալ տնային տնտեսությունների և ծառայություններից օգտվողների հետազոտություն, փորձագետների հարցազրույցները, վարչական տվյալների և գործերի նյութերի ուսումնասիրությունները, որպեսզի հավաքված տվյալները լիարժեք և փոխադարձաբար ստուգված լինեն:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Վեճերի լուծման մեխանիզմներին ներկայացված բողոքների տեսակներ և թիվ, բացվածքը՝ ըստ սեռի	Վարչական տվյալներ/ գործի նյութերի ուսումնասիրություններ	ԿԻՎԿ-ի հանձնաժողովի ընդհանուր հանձնարարական կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ
Քաղաքացիների ունեցած և դատական լուծման ենթակա հիմնական խնդիրներ, բացվածքը՝ ըստ սեռի	Ծառայություններից օգտվողների հետազոտություն/ փորձագետի հարցազրույց	Կենսամակարդակի հետազոտություններ Աֆրոբարոմետր
Վեճի լուծման ուղղությամբ ձեռնարկված քայլը (այդ թվում՝ վեճի լուծման մեխանիզմի դիմելը), և այդ քայլը ձեռնարկելու պատճառը, բացվածքը՝ ըստ սեռի	Ծառայություններից օգտվողների հետազոտություն/ փորձագետի հարցազրույց/ գործի նյութերի ուսումնասիրություններ	Կենսամակարդակի հետազոտություններ
Չհաղորդված բռնության ցուցանիշ. Զանի՞ աղջիկ և դեռահաս, չափահաս կին և տարեց կին է բռնության տարբեր ձևերից տուժել վերջին 12 ամիսների ընթացքում, սակայն հաղորդում չի ներկայացրել բռնության մասին, բաժանած տվյալ տարիքային խմբի կանանց ընդհանուր թվի վրա (տվյալների բացվածքը՝ ըստ տարիքի, ներառյալ համաձայնության տարիքից բարձր տարիքի աղջիկները և համաձայնության տարիքից ցածր տարիքի աղջիկները)	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	ՄԵՍԵԿԿԻ Փորձագետների հանձնաժողով (ՀՄՓՀ)
Արդարադատության հասանելիության հիմնական խոչընդոտներ, բացվածքը՝ ըստ սեռի	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն (հարցեր այն հարցվողներին, ովքեր ունեցել են վեճ՝ անկախ այդ վեճի կապակցությամբ քայլ ձեռնարկելու հանգամանքից)/ ծառայություններից օգտվողների հետազոտություն/ փորձագետի հարցազրույց	Այս ցուցանիշով փորձ է արվում անմիջական տեղեկություններ ստանալ այն խոչընդոտների (ընկալելի կամ իրական) վերաբերյալ, որոնց կանայք և տղամարդիկ հանդիպում են արդարադատություն ստանալու ճանապարհին: Այդ խոչընդոտները տարբեր են՝ տնտեսական միջոցների անբավարարությունից մինչև համակարգի նկատմամբ վստահության բացակայություն և իրավունքների ու իրավական պաշտպանության առկա միջոցների մասին իրազեկվածության պակաս: Մեկ կամ մի քանի խնդիրներ մատնանշելու կարողությունը խիստ կարևոր է բոլոր անձանց համար արդարադատության հասանելիության բարելավմանն ուղղված արդյունավետ քաղաքականություններ և միջամտություններ մշակելիս (ԿԻՎԿ-ի հանձնաժողով, 2015: 4, 11-13):

ii. Իրավական իրազեկվածություն

Իրավունքների մասին և վեճերի լուծման առկա մեխանիզմների մասին իրազեկվածության պակասը և արդարադատության համակարգին դիմելու անկարողությունը լրջորեն սահմանափակում են արդարադատության հասանելիությունը շատերի համար, հատկապես խոցելի խմբերի ներկայացուցիչների՝ ներառյալ կանանց համար, ում իրավական դրույթները հասկանալու և դատական ընթացակարգերին դիմելու ունակությունը սահմանափակված

կարող է լինել՝ ընդհանուր և իրավաբանական գրագիտության ցածր մակարդակի (կամ բացակայության), ժամանակի սղության և տնտեսական միջոցների սղության պատճառով: Իրավական իրազեկվածության չափումը, թեպետ այն բավական բարդ աշխատանք է, մեծ նշանակություն ունի արդարադատության հասանելիության հետ կապված պահանջարկի գործոնները գնահատելու տեսանկյունից:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Որքանով են կանայք և տղամարդիկ տեղյակ ներպետական համատեքստում կիրառելի օրենքների/ իրավունքների մասին	Տվյալներ տնտեսությունների հետազոտություն	Տեղայնացված է խաղաղապահության և պետականաշինության միջազգային երկխոսության շրջանակներում առաջարկված ցուցանիշի հիման վրա
Որքանով են կանայք և տղամարդիկ տեղյակ վեճերի լուծման համար գոյություն ունեցող հինգ հիմնական մեխանիզմների մասին	Տվյալներ տնտեսությունների հետազոտություն	Տեղայնացված է Գանայի կենսամակարդակի հետազոտության (6-րդ շրջափուլ) հիման վրա
<p>Որքանով են կանայք և տղամարդիկ կարծում, որ ամուսնու կողմից կնոջը հարվածելը կամ ծեծելն արդարացված է հետևյալ իրավիճակներում.</p> <p>ա) եթե նա տնից դուրս է եկել՝ առանց տղամարդուն ասելու</p> <p>բ) եթե նա անուշադրության է մատնել երեխաներին</p> <p>գ) եթե նա վիճում է իր հետ</p> <p>դ) եթե նա հրաժարվում է իր հետ սեքսով զբաղվել</p> <p>ե) եթե նա այրում է կերակուրը</p>	Տվյալներ տնտեսությունների հետազոտություն/ տղամարդկանց մոդուլ և կանանց մոդուլ	ԺԱՀՀ
Զանի՞ կին և տղամարդ է օգտվել անվճար իրավաբանական օգնությունից, ըստ սեռի և եկամուտների մակարդակի	Վարչական տվյալներ	Այս ցուցանիշով չափվում է անվճար իրավաբանական օգնության փաստացի հասանելիությունը կանանց համար: Անգամ երբ անվճար իրավաբանական օգնության համակարգերը գոյություն ունեն և հավուր պատշաճի ֆինանսավորվում են, կանայք կարող են հասանելիության առումով հանդիպել խոչընդոտների, օրինակ՝ մշակութային և սոցիալական այնպիսի արժեքների, որոնք նրանց հետ են կանգնեցնում օգնության դիմելուց: Կանանց կողմից անվճար իրավաբանական օգնության համակարգերից օգտվելու փաստացի տվյալները կարող են լույս սփռել հասանելիության պահանջարկի գործոնների հետ կապված խոչընդոտների վրա, որոնք այլապես կարող էին անուշադրության մատնվել:
<p>Իրավական գրագիտության և իրավական իրազեկվածության ծրագրերի գոյությունը և ազդեցությունը կանանց և տղամարդկանց համար՝ անդրադառնալով հատկապես գենդերային հավասարությանը, խտրականության բացառմանը, գենդերաին էությունը և կանանց հետաքրքրող այլ ոլորտներին</p> <p>Վերջին օրացուցային տարվա ընթացքում կազմակերպված ծրագրերի թիվը և բովանդակությունը</p> <p>Ծրագրերին մասնակցած կանանց և տղամարդկանց թիվը</p> <p>Ծրագրերի չափելի ազդեցությունը՝ իրավական գրագիտության և իրավական իրազեկվածության մակարդակի ավելացման առումով</p>	Ոլորտային և վարչական տվյալներ/ մասնակիցների հետազոտություններ (եյակետային տվյալներ և գնահատում)	Այս ցուցանիշով չափվում և խթանվում են այն ջանքերը (թե՛ կառավարության, թե՛ քաղաքացիական հասարակության), որոնց նպատակն է բարելավել կանանց կողմից իրենց իրավունքները պաշտպանելու կարողությունը և իրավական և դատական համակարգերին դիմելու կարողությունը, ինչպես նաև՝ մեծացնել այդ ջանքերի ազդեցությունը: Նման ծրագրերից կանայք որպես կանոն անհամամասնորեն ավելի շատ են օգտվում, քանի որ նրանց ընդհանուր և իրավական գրագիտության և իրազեկվածության մակարդակն ավելի ցածր է, քան՝ տղամարդկանցը: Նման ծրագրերը հույժ կարևոր են արդարադատության հասանելիությունը բոլորի համար արդյունավետ դարձնելու տեսանկյունից:

iii. Գործերն անավարտ թողնելը

Անգամ երբ վեճը կամ իրավախախտումը հայտնվել է արդարադատության համակարգում,²⁸ դեռևս փաստ չէ, որ դատական գործընթացը կհասնի ավարտական փուլին և գործով կկայացվի վերջնական որոշում: Արդարադատության շղթայն դիմելը բարդ գործ է, որի համար ռեսուրսներ, հմտություններ և կամք է պահանջվում թե՛ քաղաքացիներից, թե՛ արդարադատության ոլորտի մասնագետներից: Հայցվորները և տուժողները (եթե օրենքը դա թույլ է տալիս) կարող են անավարտ թողնել գործը կամ հետ վերցնել բողոքը՝ պայմանավորված իրավական գիտելիքի և համակարգին դիմելու կարողության կամ տնտեսական միջոցների, ժամանակի կամ հետաքրքրության պակասով: Նրանք դա կարող են անել նաև՝ ելնելով հասարակական կամ ընտանեկան ճնշումից կամ վախից կամ վրեժխնդրությունից: Գործերը

կարող են կարճվել ոստիկանների, դատախազների կամ դատավորների կողմից՝ պայմանավորված մեղավորին գտնելու անկարողությամբ, ապացույցների անբավարարությամբ կամ դատավարական այլ խնդիրներով:²⁹ Այս երևույթը հատկապես սուր խնդիր է բռնաբարության գործերի շրջանակում, որտեղ բարձր է անավարտ թողնվող գործերի մասնաբաժինը, և գործերի միայն մի փոքր մասն է ավարտվում հանցագործի նկատմամբ մեղադրական դատավճռով:³⁰ Անավարտ թողնելու ցուցանիշների վերաբերյալ տվյալների հավաքումը խիստ կարևոր է հասկանալու համար այն խոչընդոտները և բացերը, որոնք սահմանափակում են արդարադատությունից արդար վերջնարդյունք ստանալու՝ անհատների կարողությունը, ինչպես նաև՝ խնդրի լուծմանն ուղղված ռազմավարություններ մշակելու համար:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Բռնաբարության գործերն անավարտ թողնելու տարեկան ցուցանիշը՝ ըստ դատավարական փուլի և անավարտ թողնելու հիմքերի, բացվածքը՝ ըստ տուժողի անչափահաս լինելու հանգամանքի	Վարչական տվյալներ/ փորձագետի հարցազրույց	Անավարտ թողնելու խնդիրը հատկապես սուր է բռնաբարության և սեռական բռնության այլ ձևերի՝ ներառյալ ընտանեկան բռնության դեպքում: Տվյալները անավարտ թողնելու մասին, սակայն, սուղ են: Այս ցուցանիշներով փորձ է արվում պարզել գործերն անավարտ թողնելու երևույթի ծավալը և խթանել համապատասխան տվյալների հավաքումը: Բացի դրանից, գործն անավարտ թողնելու կամ բողոքը հետ վերցնելու ուղղությամբ հասարակական ճնշումը սովորաբար ավելի մեծ է չափահաս կանանց և անչափահասների, քան՝ անչափահասների դեպքում: Ուստի, այս երկու խմբերի համար գործերն անավարտ թողնելու ցուցանիշի առանձին չափումը թույլ կտա պարզել խնդրի իրական մասշտաբները:
Ընտանեկան բռնության գործերն անավարտ թողնելու տարեկան ցուցանիշը՝ ըստ դատավարական փուլի և անավարտ թողնելու հիմքերի, բացվածքը՝ ըստ տուժողի անչափահաս լինելու հանգամանքի	Վարչական տվյալներ/ փորձագետի հարցազրույց	
Սեռական բռնության գործերն անավարտ թողնելու տարեկան ցուցանիշը՝ ըստ դատավարական փուլի և անավարտ թողնելու հիմքերի, բացվածքը՝ ըստ տուժողի անչափահաս լինելու հանգամանքի	Վարչական տվյալներ/ փորձագետի հարցազրույց	

iv. Կատահություն արդարադատության համակարգի (համակարգերի) նկատմամբ

Դատական գործընթացների և վերջնարդյունքների արդարության մասին հանրային ընկալումը նույնպես ազդում է արդարադատության համակարգի հասանելիության աստիճանի վրա: Արդարադատության համակարգի նկատմամբ վստահության պակասը խաթարում է արդարադատության հասանելիությունն այն քաղաքացիների համար, ովքեր վստահ չեն, որ իրենց բողոքները կտանան արդար և արդյունավետ լուծում: Մշակութային տարբերությունները, հակադիր արժեքները, կոռուպցիայի մասին պատկերացումները, անարդյունավետությունը և

խտրականությունը կարող են դրդել քաղաքացիներին՝ խուսափել արդարադատության համակարգից: Արդարադատության համակարգի նկատմամբ վստահության չափումը կօգնի պարզել, թե որքանով է արդարադատության համակարգն արձագանքում մարդկանց կարիքներին: 31 Ընկալումների մասին տվյալները՝ համապատասխան բացվածքով, արժեքավոր տեղեկություններ կտան այն մասին, թե ինչպիսին է կանանց և տղամարդկանց փորձառությունն արդարադատության գործընթացներում:

Ցուցանիշ	Տվյալների աղբյուր/ ստուգման մեխանիզմ	Օգտագործող/առաջարկող/մեկնաբանություններ
Արդյո՞ք քաղաքացիները վստահ են, որ կարող են իրավաբանական օգնության և ներկայացուցչության մատչելի և որակյալ ծառայություններ ստանալ, տվյալներ ըստ սեռի	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Մշակվել է Չարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումներում Բաց հասարակության հիմնադրամների և «Նամատի»-ի առաջարկած ցուցանիշի հիման վրա:
Մարդկանց քանի %-ն է վստահ, որ արդար և խտրականությունից զերծ վերաբերմունքի կարծանանա ոստիկանների/դատավորների/ դատախազների/ավանդական առաջնորդների/ կրոնական առաջնորդների կողմից, տվյալներ ըստ սեռի	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	ՄԱԻԳՑ Աֆրոբարոմետր
Մարդկանց քանի %-ն է կարողացել վեճը ներկայացնել համապատասխան կառույցին և բավարարված մնալ վեճի լուծման մեխանիզմի աշխատանքով, ըստ սեռի ³²	Տնային տնտեսությունների հետազոտություն	Ներառվել է զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների Տեխնիկական աջակցության թիմի առաջարկած՝ «16-րդ նպատակի գերակա ցուցանիշների» մեջ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ. ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԿԼԻՑ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐ³³

Կանանց համար արդարադատության հասանելիությունը սահմանափակող խոչընդոտները բազմաթիվ են և բազմաբնույթ: Դրանք ներառում են ինստիտուցիոնալ ձևերը, գործառույթները և մշակույթը, տնտեսական և աշխարհագրական խոչընդոտները, ինչպես նաև սոցիալ-մշակութային արժեքները և դիրքորոշումները, որոնք կանանց թույլ չեն տալիս օգտվել վեճերի լուծման հանրային մեխանիզմներից և իրավապահ մարմինների ծառայություններից: Լինելով համալիր և բազմաշերտ՝ կանանց համար արդարադատության հասանելիության խոչընդոտների հաղթահարումը որոշակի մարտահրավերների է բախվել: Գոյություն ունեն, սակայն, խոստումնալից որոշ մոտեցումներ, որոնք հաջողություններ են արձանագրել կանանց համար արդարադատության համակարգի հասանելիությունը բարելավելու գործում:

Դրանց թվում են արդարադատության շղթայի այն օղակներին ուղղված միջամտությունները, որոնք ամենաշատն են ազդում կանանց համար արդարադատության հասանելիության վրա, մասնավորապես՝ տեղաշարժվելու սահմանափակ հնարավորությունները, տնտեսական ռեսուրսների սահմանափակ հասանելիությունը, իրավական իրազեկվածության և գիտելիքի պակասը, գենդերային կողմնակալությունը և գենդերային զգայունության պակասն արդարադատության մասնագետների շրջանում, ինչպես նաև արդարադատության բարդ համակարգում կողմնորոշվելու դժվարությունը, որը հաճախ հանգեցնում է գործերն անավարտ թողնելու կամ հետ վերցնելու բարձր ցուցանիշների:

Հասանելի իրավաբանական օգնություն և անվճար իրավաբանական օգնություն

Հասանելի և մատչելի իրավաբանական խորհրդատվությունը և ներկայացուցչությունը խիստ կարևոր են բոլոր անձանց համար արդարադատության հասանելիությունն ապահովելու տեսանկյունից: Անգամ երբ գոյություն ունեն արդար օրենքներ և համակարգեր, անհատները կարող են պրակտիկայում զրկված լինել իրենց իրավունքներն իրացնելու և պաշտպանելու հնարավորությունից, եթե չունեն գիտելիք կամ ռեսուրսներ՝ արդարադատության համակարգից օգտվելու և այս համակարգին դիմելու: Կանանց վիճակը պակաս շահեկան է տղամարդկանց համեմատ՝ հաշվի առնելով, որ միջին հաշվով ավելի ցածր են կանանց գրագիտության մակարդակը, տեղեկատվության

հասանելիությունը, իրավական իրազեկվածությունը և տնտեսական ռեսուրսների հասանելիությունը, և որ սոցիալ-մշակութային խոչընդոտները հաճախ զրկում են նրանց սեփական իրավունքները պատկանելու համար արդարադատության դիմելու հնարավորությունից: Արդարադատության պահաջարկի գործոնների տեսանկյունից՝ հնարավորությունների այս բացը կարող է հաղթահարվել՝ ապահովելով որակյալ, մատչելի և գենդերազգայուն անվճար իրավաբանական օգնություն և իրավաբանական աջակցության այլ ձևեր՝ ներառյալ անվճար իրավաբանական օգնության պաշտոնական (կառավարական) ծրագրեր, անվճար իրավաբանական օգնության կլինիկաներ՝ ստեղծված քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների կողմից, ինչպես նաև իրավաբանական խորհրդատվության և իրավաբանական օգնության ծրագրեր՝ հիմնված իրավաբանների օգնականների աշխատանքի վրա: Անվճար իրավաբանական օգնության և իրավաբանական աջակցության՝ կանանց համար արդարադատության հասանելիության ապահովմանը միտված ծրագրեր իրականացվել են մի շարք պետություններում, և այդ ծրագրերը տվել են դրական արդյունքներ: Գվատեմալայում, օրինակ, 1996 թվականի խաղաղության համաձայնագրի կնքումից հետո կառավարության կողմից ստեղծվել է Բնիկ կանանց իրավաբանական օգնության ծառայությունը (Defensoría de la Mujer Indígena, ԲԿԻՕ): ԲԿԻՕ-ն համարված է բնիկների խմբերին պատկանող կին իրավաբաններով և սոցիալական աշխատողներով և զբաղվում է բնիկ կանանց նկատմամբ բռնության և խտրականության

գործերով: 2007 թվականի տվյալները ցույց են տալիս, որ այդ տարվա ընթացքում ԲԿԻՕ-ն ընդունել է 2,600 գործ, որից 85%-ը եղել են ընտանեկան բռնության գործեր, 11%-ը՝ բռնաբարության գործեր, իսկ 4%-ը՝ էթնիկ խտրականության գործեր (ԲԿԻՕ 2007, Sieder and Sierra 2010): Նմանապես, Բանգլադեշի գյուղական զարգացման հանձնաժողովն իրավաբանական կրթություն և իրավաբանական խորհրդատվություն է կազմակերպում կանանց համար. այն օգնել է կանանց, որպեսզի նրանք ներկայացնեն և պաշտպանեն ժառանգության հայցեր և պայքարեն անօրինական ամուսնության, բազմակնություն և օ=իդ դրսևորումների դեմ (UN Women 2012: 57): Ինդոնեզիայում Կնոջ կողմից ղեկավարվող ընտանիքի հզորացման (Pemberdayaan Perempuan Kepala Keluarga) ծրագիրն իրավաբանական հզորացման աշխատանքներ է կազմակերպում տնային տնտեսություններ ղեկավարող կանանց համար: 2007 թվականին դատավորների, ոստիկանների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և ԶԿ-ների մասնակցությամբ գումարվող բազմաշահառուֆորումների միջոցով կազմակերպվող ջատագրության աշխատանքի արդյունքում Կնոջ կողմից ղեկավարվող ընտանիքի հզորացման ծրագիրը կարողացավ հասնել քաղաքականության փոփոխությունների, մասնավորապես՝ ավելացվեցին կրոնական դատարանների բյուջետային հատկացումները, որի արդյունքում հնարավոր եղավ ստեղծել անվճար իրավաբանական օգնության ծրագիր, որի շրջանակում աղքատներն ազատվեցին վճարներից: 2007-ից 2010 թվականների ընթացքում կրոնական դատարաններից օգտվող աղքատների թիվն ավելի քան տասնապատկվեց, իսկ շրջանային (կրոնական) դատարաններից օգտվող կանանց թիվը քառապատկվեց (Sumner, Zurstrassen and Lister 2011):

Իրավաբանական հզորացման և իրավաբանական աջակցության ծրագրերը վաղուց ի վեր ներառում են իրավաբանների օգնականների մասնակցությամբ կազմակերպվող աշխատանքներ: Իրավաբանների օգնականները սովորաբար համայնքի անդամներ են, ովքեր վերապատրաստվել են իրավունքի հիմունքների գծով, տիրապետում են տեղական սոցիալ-մշակութային իրավիճակի առանձնահատկություններին և կարողանում են հաղորդակցվել իրավաբանական խորհրդատվության կարիք ունեցող անձանց հետ և սեփական պայմաններով օժանդակում են այդ անձանց: Մասնավորապես, տվյալները ցույց են տալիս, որ իրավաբանների կին օգնականներն արդյունավետորեն արձագանքում են կանանց կարիքներին, այդ թվում՝ սեռական բռնության, ընտանեկան բռնության և բռնաբարության դեպքում, մինչդեռ նույն այդ խնդիրները կանայք դժվար թե ցանկանային կամ կարողանային քննարկել տղամարդկանց հետ՝ ելնելով սոցիալ-մշակութային խոչընդոտներից:³⁴

«Մեկ պատուհանի» սկզբունք

Գործը դատարան ներկայացնելը մի շարք քայլեր է

ներառում, այդ թվում՝ տարատեսակ փաստաթղթերի (օրինակ՝ անձը հաստատող փաստաթղթերի) և գործը հիմնավորող ապացույցների հավաքումը: Դա իր հերթին կապված է տարբեր գրասենյակներ այցելելու հետ, որոնք հաճախ գտնվում են քաղաքի տարբեր մասերում, եթե ոչ՝ տարբեր քաղաքներում: Գործը դատարան ներկայացնելու կամ հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնելու ցանկություն ունեցող ոչ բոլոր անձինք են կարողանում կողմնորոշվել գրասենյակների և ընթացակարգերի նման «լաբիրինթոսում», քանի որ դա չափազանց շատ ժամանակ է խլում նրանցից, նրանք չունեն տրանսպորտային միջոցներից օգտվելու հնարավորություն կամ պարզապես չգիտեն՝ ուր գնալ: Հետևանքն այն է, որ գործերն անավարտ են թողնվում կամ ի սկզբանե այդպես էլ չեն ներկայացվում իրավասու մարմիններին և կորում են համակարգի ոլորաններում: Հաշվի առնելով, որ կանանց առջև ծառայած ինստիտուցիոնալ և սոցիալական խոչընդոտներն ավելի լուրջ են, նրանք հատկապես խոցելի են գործերն անավարտ թողնելու երևույթի նկատմամբ: Գործերն անավարտ թողնելու և հաղորդում չներկայացնելու խնդիրը հատկապես լուրջ են բռնաբարության և սեռական բռնության գործերի դեպքում՝ պայմանավորված խնդիրների խիստ զգայուն բնույթով, ապացույցները ժամանակին հավաքելու կարևորությամբ և բողոք չներկայացնելու կամ բողոքը հետ վերցնելու ուղղությամբ տուժողների վրա հաճախ գործադրվող ճնշումներով (UN Women 2011: 50): Այս խնդրի լուծման համար խոստումնային մոտեցում կարող է լինել միասնական ծառայությունների կամ «մեկ պատուհանի» կենտրոնների ստեղծումը, այսինքն՝ ծառայությունների, որոնք կտրամադրեն մի շարք ծառայություններ և կնվազեցնեն գործընթացում կատարվող քայլերի թիվը՝ միաժամանակ հեշտացնելով տարբեր ծառայությունների աշխատանքի համակարգումը: «Մեկ պատուհանի» կենտրոնները հատկապես արդյունավետ են՝ սեռական և ընտանեկան բռնությունից տուժած կանանց աջակցելու գործում: Դրանք սովորաբար գտնվում են հիվանդանոցներում կամ ամողջապահական կենտրոններում, հաճախ առաջինը հենց նրանք են առնչվում պետական կառույցների հետ՝ սեռական բռնությունից տուժած անձանց խնդիրներով, և համալրված են բուժաշխատողներով, սոցիալական աշխատողներով և ոստիկաններով, ովքեր միասնական մարմնի կարգավիճակով աշխատելու համար անհրաժեշտ վերապատրաստում են անցել: Հարավային Աֆրիկայում Թուբուլզեյա խնամքի կենտրոններն աշխատում են «մեկ պատուհանի» սկզբունքով՝ աջակցելով սեռական բռնությունից տուժած անձանց: Ներդրվելով բռնաբարության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարության շրջանակում՝ դրանք գտնվում են պետական հիվանդանոցներում և բռնաբարությունից տուժած անձանց ցուցաբերում են ֆիզիկական և հոգեբանական աջակցություն՝ ուղեկցելով նրանց հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնելու գործընթացում, որին զուգահեռ գործերը մշտադիտարկողները ապահովում են տուժողներին

վերաբերող փաստաթղթերի պատշաճ վարումը և ծառայությունների պատշաճ համակարգումը՝ կրկնակի զոհայնացումից խուսափելու համար: Տվյալները ցույց են տալիս, որ կենտրոններն արդյունավետորեն կրճատել են դատական գործերի ավարտման տևողությունը. կենտրոնների վարած գործերի դեպքում միջին դատավարությունը տևում է 7.5 ամիս, մինչդեռ պետության մակարդակում միջինը երկու տարի է: Թուրքիայի ինստիտուտների մոդելը որդեգրվել է նաև այլ պետություններում, օրինակ՝ Եթովպիայում և Չիլիում (UN Women 2011: 47): Նմանապես, ընտանեկան բռնությունից տուժած անձանց օժանդակության միասնական ծառայություններ են ապահովվում Մալագիայի կառավարական հիվանդանոցներում ստեղծված՝ «մեկ պատուհանի» ճգնաժամային կենտրոններում (World Bank 2011: 312):

Միայն կանանցով համալրված ոստիկանական ստորաբաժանումներ, արդարադատության ոլորտում աշխատող կանայք և արդարադատության ոլորտի մասնագետների գենդերային վերապատրաստում

Ոստիկանների և արդարադատության ոլորտում աշխատող մասնագետների գենդերային կողմնակալությունը լուրջ խոչընդոտ է կանանց համար արդարադատության հասանելիության ճանապարհին, որը կանանց զրկում է արդար վերաբերմունքից, գործընթացներից և վերջնարդյունքներից: Կանայք հաճախ բավարար վստահություն չեն ունենում, որպեսզի տղամարդկանց առջև հաղորդում ներկայացնեն իրենց նկատմամբ կատարված հանցագործությունների մասին, կամ՝ սոցիալ-մշակութային նորմերը նրանց թույլ չեն տալիս դա անել: Դա վերաբերում է հատկապես սեռական բռնության դրվագներին, սակայն կարող է վերաբերել նաև ամուսնալուծության կամ ընտանեկան խնդիրները տղամարդկանց հետ քննարկելուն: 2013 թվականին Աֆղանստանում կանանց համար արդարադատության հասանելիության թեմայով անցկացված հետազոտության շրջանակում (Marchiori 2014) ֆոկլորային խմբերին մասնակցող կանայք պատմեցին բռնաբարությունից կամ սեռական և ընտանեկան բռնության այլ ձևերից տուժած կանանց նկատմամբ ոստիկանության կատարած բռնության դրվագների մասին և նշեցին, որ ցածր վստահություն կամ անգամ վախ ունեն այդ կառույցի նկատմամբ: Այս խնդիրը լուծելու արդյունավետ տարբերակ է եղել միայն կանանցով համալրված ոստիկանական ստորաբաժանումների ստեղծումը՝ այդ կերպ նվազեցնելով արդարադատության համակարգ մուտք գործելու պահին առկա խոչընդոտները: Այս մոտեցումը, որը կիրառվել է Բրազիլիայում 1985 թվականից սկսած, դրական արդյունքներ է տվել Պերուում, Գվատեմալայում և Արգենտինայում (World Bank 2011: 313): Վերջերս էլ միայն կանանցից կազմված 188 ոստիկանական ստորաբաժանումներ են ստեղծվել Յուգոսլավիայում՝ Տամիլ Նադուի քաղաքային և գյուղական բնակավայրերում:

Ստորաբաժանումները՝ զբաղվելով կանանց նկատմամբ կատարված հանցագործություններով, թույլ են տվել բարելավել համակարգի հասանելիությունը կանանց համար և բարձրացրել սեռական և ընտանեկան բռնության միջադեպերի մասին հաղորդումներ ներկայացնելու ցուցանիշը (Jubb and Izumino 2003): Դատական համակարգում կանանց մասնակցության ավելացումը նույնպես կարող է դրական ազդեցություն ունենալ կանանց համար արդարադատության հասանելիության վրա: Թեպետ ծանրակշիռ ապացույցներով դեռևս հիմնավորված չէ, որ կին դատավորների պարագայում ավելի բարձր է կանանց օգտին որոշում կայացնելու կամ գենդերային կողմնակալություն չդրսևորելու հավանականությունը, դատական համակարգում կանանց մասնակցության շնորհիվ համակարգը դառնում է ավելի հավասարակշիռ և բազմազան, որտեղ իրավունքների և հասանելիության շուրջ քննարկումն ավելի է հարստանում դրանում հնչող տարբեր կարծիքների շնորհիվ: Պապուա Նոր Գվինեան 2000 թվականից ներդրել է Նոր քաղաքականություն, որի շրջանակում գյուղական մագիստրոսների թվին ավելացել են կանայք: 2004 թվականին գյուղական մագիստրոսներից 10-ն էին կանայք, իսկ 2011 թվականի դրությամբ նրանց թիվը հասել էր 700-ի, իսկ դատական ծառայողների և ոստիկանների թվում կանայք 300-ն էին, ընդ որում՝ նշված քաղաքականությունը խոստումնային ազդեցություն է թողել կանանց համար արդարադատության հասանելիության վրա: Մասնավորապես, կին մագիստրոսները կարողանում էին տղամարդ մագիստրոսների ուշադրությունը հրավիրել իրենց կողմից քննվող գործերի շրջանակում առաջ քաշվող խնդիրների նկատմամբ գենդերազգայուն մոտեցում կիրառելու անհրաժեշտության վրա: 35 ել վերջապես, գենդերային հավասարության, կանանց նկատմամբ խտրականության և բռնության բացառման թեմաներով պարտադիր վերապատրաստման կազմակերպումը նույնպես մեծացնում է կանանց՝ արդար վերաբերմունք և արդարադատության վերջնարդյունքներ ստանալու հավանականությունը: Արդարադատության և կատարման ոլորտի այն մասնագետները, ովքեր մասնակցել են վերապատրաստման նման դասընթացների, նշել են, որ կանանց հետ կապված զգայուն գործերի նկատմամբ այժմ արդեն ցուցաբերում են այլ վերաբերմունք (World Bank 2011: 313):

Շարժական դատարաններ

Փորձելով արդարադատությունն ավելի հասանելի դարձնել կանանց համար, հատկապես՝ գյուղական և հեռավոր շրջաններում, շարժական դատարաններ են ձևավորվել մի շարք պետություններում՝ ներառյալ Սոմալիլենդում, Սիեռա Լեոնեում, Պակիստանում, Պերուում և Կոնգոյի Ժողովրդավարական Հանրապետությունում: Համալրվելով սովորական դատավորներով և դատական ծառայողներով՝ շարժական դատարանները նախապես սահմանված օրերին ճանապարհորդում են բավարար չափով չապասարկվող համայնքներ և դատական նիստեր

են անցկացնում այնտեղ: Նրանք սովորաբար քննում են ոչ մեծ գույքային վեճեր, այլմենտի և խնամակալության խնդիրներ և ընտանեկան այլ վեճեր՝ խնդիրներ, որոնք սովորաբար ավելի մեծ չափով ազդում են կանանց վրա: Փեշավարում (Պակիստան) ՄԱԶԾ-ի օժանդակությամբ գործող շարժական դատարանները դատական վճարներ չեն գանձում և հնարավորություն են ընձեռում խնդիրը լուծել հաշտարարությամբ՝ պաշտոնական որոշման սպասելու փոխարեն: Սիեռա Լեոնեում, Սոմալիլենդում և Կոնգոյի Ժողովրդավարական Հանրապետությունում շարժական դատարաններն օգնել են արդարադատության համակարգի վերականգնմանը կոնֆլիկտային շրջանից հետո, որի ընթացքում կառույցները կազմաքանդվել էին, ֆիզիկական ենթակառուցվածքը՝ ոչնչացվել, մարդկային ռեսուրսները՝ նվազել, իսկ իրավունքի գերակայությունը՝ սասանվել: Մասնավորապես, Կոնգոյի Ժողովրդավարական Հանրապետությունում շարժական դատարանների բարեհաջող կիրառության շնորհիվ լուծվել է սեռական բռնության լայն տարածում ունեցող խնդիրը, որը չէին կարողանում լուծել առանց այն էլ գերբեռնված և կադրերով բավարար չափով չապահովված սովորական դատարանները (ՄԱԶԾ 2014):

Մասնագիտացած դատարաններ և հատուկ ընթացակարգեր

Եվ վերջապես, համարժեք չափով ֆինանսավորվող և պատշաճ վերապատրաստված և կանանց հետաքրքրող որոշակի հարցերով զբաղվելու գծով մասնագիտացած կադրերով համալրված մասնագիտացած դատարանների ստեղծումը նույնպես թույլ է տալիս բարելավել կանանց համար արդարադատության հասանելիությունը և

արդարադատության ոլորտում կանանց փորձառությունը: Պարզեցված ընթացակարգերը, վճարների իջեցումը կամ վճարներից ազատումը և գործընթացի արագացման հատուկ կարգը թույլ են տալիս ավելի հասանելի և կանանց կարիքներին հարմարեցված դարձնել այդ դատարանները: Մասնագիտացած դատարանների առավելություններից են նաև դատական մասնագետների շրջանում նեղ ոլորտային մասնագիտական բարձր որակներ ձևավորելու հնարավորությունը և այդ դատարանների տեսանելիությունը, քանի որ ապացույցները վկայում են, որ որոշ դեպքերում հանրությունը նրանց գործառնությունների մասին ավելի քաջատեղյակ է, քան՝ սովորական դատարանների մասին: Մասնագիտացած դատարանների թերևս ամենատարածված օրինակն ընտանեկան դատարաններն են, որոնք գոյություն ունեն (կամ առանձին դատարանի տեսքով, կամ սովորական դատարանի բաժանմունքի տեսքով) իրարից տարբերվող այնպիսի պետություններում, ինչպիսիք են Աֆղանստանը, Մարոկկոն³⁶ և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները: Վերջերս մի շարք պետություններ ստեղծել են դատարաններ, գրասենյակներ կամ հատուկ ընթացակարգեր՝ կանանց նկատմամբ բռնության դեպքերին արձագանքելու համար: Ուելսում (Միացյալ Թագավորություն) արագացված հատուկ ընթացակարգի շնորհիվ կիսով չափ կրճատվել է ընտանեկան բռնության գործերի լուծման տևողությունը: Հարավային Աֆրիկայում սեռական հանցագործությունների դատարաններում սովորական դատարաններից ավելի բարձր է մեղադրական դատավճիռների կայացման ցուցանիշը (70%): Այդ դատարանները բարձր հարգանք են վայելում աշխատողների, տուժողների ընտանիքների և տուժողների շրջանում:³⁷

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- Berg, L.-A. and D. Desai. 'Background Paper: Overview on the Rule of Law and Sustainable Development for the Global Dialogue on Rule of Law and the Post-2015 Development Agenda.' UNDP, 2013
Առկա է համացանցում. <http://bit.ly/1rqf5fR>
- Դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016:
- Berenschot, W. and T. Rinaldi. 'Paralegalism and legal aid in Indonesia. Enlarging the shadow of the law'. Van Vollenhoven Institute for Law, Governance, and Development, Open Society Institute and UNDP, 2011.
- ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողով. ընդհանուր հանձնարարական կանանց համար արդարադատության հասանելիության վերաբերյալ, CEDAW/C/GC/33, 2015:
- Chiongson, R. A., et al. 'Role of law and justice in achieving gender equality', 2011. Background paper for the World Development Report 2012.
- Council of Europe. Administrative data collection on domestic violence in Council of Europe member states. EG-VEW-DC (Study), 2008.
- Feasibility study: Equal access of women to justice:
Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2013.
- Council of Europe's Gender Equality Strategy 2014-2017. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2014a.
- 'Tackling the gaps in research and the lack of data disaggregated by sex concerning women's equal access to justice. Seminar of the Council of Europe Gender Equality Commission, 26 and 27 June 2014. Paris, 2014b.
Առկա է համացանցում.
www.coe.int/equality-Paris2014.
Դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016:
- 'Ensuring data collection and research on violence against women and domestic violence', հոդված 11 of the Istanbul Convention. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2016.
- Dale, P. 'Delivering Justice to Sierra Leone's Poor. An Analysis of the Work of Timap for Justice'.
- Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2009.
- Dinnen, S. and N. Hailey. 'Evaluation of the community officer project in Solomon Islands'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2012.
- Dugard, J. and K. Drage. 'To Whom Do the People Take Their Issues? The Contribution of community-based paralegals to access to justice in South Africa'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2013.
- European Institute for Gender Equality. 'Mapping administrative data sources on gender-based violence in the EU-28: current status and potential'. Studies on gender-based violence, 2014.
- Franco, J., H. Soliman and M.R. Cisneros. 'Community based paralegalism in the Philippines'. Justice for the Poor research report. Washington, D.C.: World Bank, 2014.
- High-Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda. 'A new global partnership: eradicate poverty and transform economies through sustainable development'. Report of the High-Level Panel of Eminent Persons on the Post2015 Development Agenda, New York: United Nations, 2013.
- Himelein, K., N. Menzies and M. Woolcock. 'Surveying justice: a practical guide to household surveys'. Justice and Development Working Paper Series. Washington, D.C.: World Bank, 2010.
- International Development Law Organization. 'Accessing justice: models, strategies and best practices on women's empowerment'. Rome: International Development Law Organization, 2013.
- 'Women's professional participation in Afghanistan's justice sector: challenges and opportunities'. Rome: International Development Law Organization, 2014.
- Jubb, N. and W.P. Izumino. 'Women and policing in Latin America. A revised background paper'. Paper presented at the meeting of the Latin American Studies Association in Dallas, Texas, 2 March 2003.
- Marchiori, T. 'Women's access to justice in Afghanistan'. Mimeo. Washington, D.C.: World Bank, 2014.
- Open Society Justice Initiative. Community-based paralegals: a practitioners' guide. New York: Open Society Foundations, 2010.
- Organization of American States 'Progress indicators for measuring the implementation of the Inter-American Convention on the Prevention, Punishment and Eradication of Violence against Women Belém do Pará Convention'. Washington, D.C.: Organization of American States, 2013.
- 'Guía práctica para la aplicación del sistema de indicadores de progreso para la medición de la implementación de la Convención de Belém do Pará'. Washington, D.C.: Organization of American States, 2015.
- Rule of Law Initiative. Access to justice assessment tool. Washington, D.C.: American Bar Association, 2012.
- Sumner, C., M. Zurstrassen and L. Lister. 'Increasing access to justice for women, the poor and those living in remote areas: an Indonesian case study'. Justice for the Poor Briefing Note, Volume 6, Issue

2. Washington, D.C.: World Bank, 2011.
 UN. 'Indicators to measure violence against women'.
 Report of the Expert Group Meeting. Geneva: United Nations,
 2007.
 'The road to dignity by 2030: ending poverty, transforming all lives
 and protecting the planet'. Synthesis report of the Secretary-Gen-
 eral on the post-2015 sustainable development agenda., 2014.
 Առկա է համացանցում.
<http://bit.ly/1XXqoKU>
 Դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016:

UN DESA-DAW. Handbook for legislation on violence against women.
 New York: United Nations, 2009.

UN Women. Progress of the world's women. In pursuit of justice: New
 York: UN Women, 2011.

— A transformative stand-alone goal on achieving gender equality,
 women's rights and women's empowerment: imperatives and key
 components. New York: UN Women, 2013.
 UN Women/UNICEF/UNDP. Informal justice systems.
 Charting a course for human-rights based engagement, 2009.
 UNDP. 'Access to justice'. Practice note, 2004.
 Առկա է համացանցում. <http://bit.ly/1Pu4NBq>
 Դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016:
 Programming for justice: access for all – A practitioner's guide to
 a human rights-based approach to access to justice: Bangkok:
 UNDP, 2005.
 Evaluation of UNDP's support to mobile courts in Sierra Leone,
 Democratic Republic of the Congo, and Somalia. New York:
 UDDP, 2014.
 UNODC. Accounting for security and justice in the post-2015 develop-
 ment agenda. New York: UNODC, 2013.

Vetten, L., R. Jewkes, R. Sigsworth, N. Christofides,
 L. Loots and O. Dunseith. 'Tracking Justice: The Attrition of
 Rape Cases through the criminal Justice System in Gauteng.
 Johannesburg: Tshwaranang Legal Advocacy Centre, the South
 African Medical Research Council and the Centre for the Study of
 Violence and Reconciliation, 2008.
 Առկա է համացանցում.
<http://bit.ly/1UV1jJB>
 Դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016:
 World Bank. Engendering development – Through gender equality in
 rights, resources and voice. Washington, D.C.: World Bank, 2001.
 World Development Report 2012: gender equality and development.
 Washington, D.C.: World Bank, 2011.
 Women, Business and the Law 2014 – Removing restrictions to
 enhance gender equality.
 Washington, D.C.: World Bank, 2013.

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Չկա «արդարադատության հասանելիություն» հասկացության մեկ միասնական սահմանում. Միավորված ազգերի կազմակերպության զարգացման ծրագիրը (ՄԱՉԾ) տվել է հետևյալ լայն սահմանումը. «Մարդկանց կարողությունը՝ փնտրելու և ստանալու իրավական պաշտպանության միջոց արդարադատության ֆորմալ կամ ոչ ֆորմալ կառույցների միջոցով, և մարդու իրավունքների ստանդարտներին համահունչ», տե՛ս ՄԱՉԾ (2005): Միավորված ազգերի կազմակերպության Կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման (ԿԽՎԿ) հանձնաժողովի թիվ 33 ընդհանուր հանձնարարականի համաձայն՝ կանանց համար արդարադատության հասանելիության իրավունքը «ներառում է արդարադատության համակարգերում դատական լուծման հնարավորությունը, արդարադատության համակարգերի առկայությունը, հասանելիությունը, բարձր որակը և հաշվետվողականությունը, ինչպես նաև իրավական պաշտպանության միջոցների ընձեռումը տուժողներին», տե՛ս ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողով (2015):
2. Արդարադատության հասանելիության և դրա բաղկացուցիչների վերլուծությունը սույն գեկույցում կատարված է իրավունքահեն մոտեցման հիման վրա՝ ելնելով այն փաստի գիտակցումից, որ անհատներն իրավունք ունեն իրենց բողոքների հետ կապված լուծումներ ստանալ արդարադատության կառույցների միջոցով: Հաշվի առնելով դա՝ մենք առանձնացրել ենք արդարադատության շղթայի այն տարրերը, որոնք կարևոր են արդարադատության համակարգի հասանելիությունը գնահատելու համար, քանի որ արդարադատության շղթայի այդ քայլերը կամ բաղադրիչներն են ամենաշատն ազդում այդ իրավունքն իրականացնելու՝ անհատների իրավունքի վրա: Այդ տարրերի բացակայությունը կամ ոչ պատշաճ գործողությունը համարվում են արդարադատության հասանելիության հիմնական խոչընդոտները: Եվ հակառակը՝ պատշաճ մշակվելու և կատարվելու դեպքում դրանք դառնում են լավագույն փորձի օրինակներ, որոնք բարձրացնում են արդարադատության համակարգի հասանելիությունը: Տե՛ս, օրինակ, ՄԱՉԾ (2004), «ՄԱԿ Կանայք» (2011), Համաշխարհային բանկ (2011), Իրավունքի գերակայության նախաձեռնություն (2012):
3. ԿԽՎԿ-ի 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ պետությունները պարտավոր են երաշխավորել «կանանց արդյունավետ պաշտպանությունը խտրականության ցանկացած գործողությունից», այդ թվում նաև՝ ստեղծելով «իրավասու ազգային դատարաններ և այլ պետական կառույցներ»: 15-րդ հոդվածով նախատեսվում է, որ կանայք և տղամարդիկ պետք է հավասար լինեն օրենքի առջև: Եվ վերջապես, ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողովի կողմից ընդունված մի շարք ընդհանուր հանձնարարականներում տրված՝ ԿԽՎԿ-ի դրույթների մեկնաբանության համաձայն, պետությունները պարտավոր են նաև ապահովել, որպեսզի «բոլոր կանանց հասանելի լինի կրթությունը և տեղեկատվությունն իրենց իրավունքների վերաբերյալ, ինչպես նաև վեճերի լուծման իրավասու և գեներալազգայուն համակարգերը, ինչպես նաև՝ իրավական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների հավասար հասանելիությունը», տե՛ս ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողով (2015):
4. Տե՛ս, օրինակ, «ՄԱԿ Կանայք» (2012), Համաշխարհային բանկ (2012), Եվրոպայի խորհուրդ (2014a), Եվրոպայի խորհուրդ (2014b), ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողով (2015) և «ՄԱԿ Կանայք»/ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ/ՄԱՉԾ (2009):
5. Կանանց համար արդարադատության հասանելիության խնդիրներից առավել մեծ ուշադրության արժանացել է գենդերահեն բռնության և կանանց նկատմամբ բռնության խնդիր: Օրինակ, Միավորված ազգերի կազմակերպության «Կանանց նկատմամբ բռնության վերաբերյալ վիճակագրության պատրաստման ուղեկիշներ. վիճակագրական հետազոտություններ» փաստաթուղթը կառավարություններին գործիքներ է տալիս կանանց նկատմամբ բռնության չափման և տվյալների վերլուծության համար: ՄԱԿ-ի Թմրամիջոցների և հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակը (ՄԱԹՀՊԳ) տվյալներ է հավաքում քրեական արդարադատության՝ ներառյալ կանանց նկատմամբ բռնության մասին: Ամերիկյան պետությունների կազմակերպությունը (ԱՊԿ) Բելլեմ դո Պարայի կոնվենցիայի վերահսկման մեխանիզմի միջոցով ուղեկիշներ է տրամադրել կոնվենցիայի կատարման վերաբերյալ և պատրաստում է մի շարք ցուցանիշներ, որոնցով չափվելու է առանձին պետությունների առաջընթացը կոնվենցիայի կատարման ուղղությամբ: Եվրոպայի խորհրդի Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության

- դեմ պայքարի կոնվենցիան (Ստամբուլյան կոնվենցիա) պարտադիր պահանջներ է սահմանում պետությունների համար՝ կանանց նկատմամբ բռնության վերաբերյալ տվյալներ հավաքելու մասով: Մոնիթորինգի մեխանիզմը գնահատելու է մասնակից պետությունների կողմից կոնվենցիայի կատարումը: Գենդերային հավասարության եվրոպական ինստիտուտը գեկույց է կազմել՝ ներկայացնելով կառավարությունների կողմից գենդերահեն բռնության մասին վարչական տվյալների հավաքման վիճակը (European Institute for Gender Equality, 2014) և ընդգծելով առկա բացերը և հնարավորությունները: 2008 թվականին Եվրոպայի խորհուրդը գեկույց է հրապարակել՝ «Ընտանեկան բռնության վերաբերյալ վարչական տվյալների հավաքումը Եվրոպայի խորհրդի անդամ պետություններում» վերնագրով:
6. Տե՛ս Միավորված ազգերի կազմակերպություն, բանաձև A/RES/70/1, էջ 1:
7. «ՄԱԿ Կանայք»-ը հորդորում է, որպեսզի սահմանվի գենդերային հավասարությանը վերաբերող առանձին նպատակ, որի կազմի մեջ մտնող թիրախներից մեկը կվերաբերի կանանց համար արդարադատության հասանելիությանը: Թեպետ զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումներում ներկայումս այդպիսի առանձին նպատակ ներառված է (Նպատակ 5), այն չի ներառում թիրախ, որի համաձայն պետք է «անվտանգություն, աջակցության ծառայություններ և արդարադատություն ապահովվեր կանանց և աղջիկների համար»՝ ի հեճուկս «ՄԱԿ Կանայք»-ի հորդորին (տե՛ս «ՄԱԿ Կանայք», 2013): Առաջարկված այդ թիրախը, որի նպատակն էր չափել արդարադատության հասանելիությունը, պետք է ներառեր ցուցանիշ, որով ուղղակիորեն չափվելու էր, թե իրավապահ մարմիններում աշխատողների (այդ թվում նաև՝ դատավորների և ոստիկանների) քանի տոկոսն են կանայք:
8. Մոնիթորինգի գործընթացը սկիզբ կառնի 2016 թվականին:
9. Արդարադատության հասանելիության չափման համար կան նաև լրացուցիչ ցուցանիշների համալիրներ, որոնք սույն գեկույցում չեն արտացոլվել, մասնավորապես. Համաշխարհային մրցունակության գեկույցը, Գենդերային ճեղքվածքի մասին համաշխարհային գեկույցը, Թրանսպարենսի ինթերնեշնլի կոռուպցիայի ընկալումների ինդեքսը, Ֆրիդըմ Հաուսի «Աշխարհում ազատությունների մասին» գեկույցը, «Doing Business»-ը, Արժեքների համաշխարհային հետազոտությունը, ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի բազմացուցանիշ կատարային հետազոտությունները և Latinobarómetro-ն: Ինչ վերաբերում է ազգային կառավարությունների կողմից օգտագործվող ցուցանիշներին, ապա պետությունների մեծ մասն արդարադատության ոլորտի տվյալներ է հավաքում դատարաններում աշխատողների, գործերի հոսքի և անվտանգության և կառույցների մասին հանրային ընկալումների վերաբերյալ:
10. ՏՀԶԿ-ի ՍԻԳԳ-ի ցուցանիշները հիմնվում են երկրներ բնութագրերի վրա, որոնք պատրաստում են փորձագետները, ինչպես նաև՝ քանակական և որակական տվյալների մի շարք երկրորդային աղբյուրների վրա (ԺԱՀՀ, MICS, Համաշխարհային բանկի աշխարհի զարգացման ցուցանիշներ և այլն): Երկրների բնութագրեր են կազմվում ՍԻՋԻ համաթվի մեջ ընդգրկված պետություններից յուրաքանչյուրի համար՝ պետությունների փորձագետների կողմից,
- հիմնվելով տվյալների երկրորդային աղբյուրների և առկա գրականության վրա:
11. Հաշվի առնելով այս ուղղություններում խմբավորված ցուցանիշների մեծ թիվը, մենք դրանք չենք ներառել աղյուսակում: Ցուցանիշների ամբողջական ցանկի համար տե՛ս ԿԲԻ կայքէջը. <http://wbi.worldbank.org/data/exploretopics/getting-a-job>, դիտվել է 2016 թվականի փետրվարի 11-ին:
12. Սա իրականում կարելի է անվանել մետացուցանիշ, այսինքն՝ ցուցանիշ, որով չափվում է ոչ թե կոնկրետ երևույթը, այլ՝ այդ երևույթի վերաբերյալ տվյալների հավաքման փաստը: Այն ներառված է ցանկում, քանի որ պետությունների պատասխաններն արժեքավոր տեղեկություններ են պարունակում առ այն, թե արդյոք նրանք հավաքում են կոնկրետ ցուցանիշի մեջ նշված տվյալները:
13. Սեռական բռնությունը ներառում է նաև կնոջ կողմից նրա ներկայիս զուգընկերոջ կողմից կատարվող բռնությունը: Տե՛ս Հիմնարար իրավունքների Եվրոպական միության գործակալություն (2012: 33 and ff.):
14. ՄԵՍԵԿԿԻ-ի ցուցանիշները դեռևս վերջնական չեն, և դրանց տվյալների աղբյուրների վերաբերյալ քննարկումները դեռևս շարունակվում են անդամ պետությունների շրջանում: Այնուհանդերձ, 2.5 աղյուսակում ներառված ցուցանիշները հավանաբար հիմնված կլինեն կառավարությունների կողմից հավաքվող վարչական տվյալների վրա:
15. Կանանց նկատմամբ բռնության կանխարգելման, պատժի և վերացման մասին միջամերիկյան կոնվենցիա (Բելլեմ դո Պարայի կոնվենցիա): Ընդունվել է Բելլեմ դո Պարայում (Բրազիլիա) 1994 թվականի հունիսի 9-ին, ուժի մեջ է մտել 1995 թվականի մարտի 5-ին:

16. Այս ցուցանիշն ինքնին հիմնված չէ վարչական տվյալների վրա: Այնուհանդերձ, պետությունների պատասխաններն արժեքավոր տեղեկություններ են պարունակում առ այն, թե արդյոք պետությունները հավաքում են այդտեղ նշված տվյալները:
17. Այս ցուցանիշը և հետագա որոշ ցուցանիշներ, ինչպես նշվեց նախորդ ծանոթագրության մեջ, նշված են այստեղ, քանի որ համապատասխան պետությունների պատասխանները տեղեկություններ են պարունակում առ այն, թե արդարադատությանը վերաբերող ինչպիսի վիճակագրություն են պետությունները հավաքում:
18. «g7+»-ը պետությունների կամավոր միություն է, որոնք ներկայումս կամ անցյալում կրել են կոնֆլիկտների հետևանքները և ներկայումս անցում են կատարում զարգացման հաջորդ փուլին: «g7+»-ի հիմնական նպատակն է փորձ փոխանակել և դասեր քաղել միմյանցից, ինչպես նաև՝ հորդորել, որպեսզի բարեփոխվի կոնֆլիկտների հետևանքներ կրող պետություններում միջազգային հանրության կողմից որդեգրվող աշխատանքային մոտեցումը: «g7+»-ի մասին լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար այցելե՛ք հետևյալ կայքը. www.g7plus.org:
19. Մոնիթորինգի գործընթացը սկիզբ կառնի 2016 թվականին:
20. Տե՛ս նաև Եվրոպայի խորհուրդ (2016):
21. Աղբյուրներից են Աֆրոբարոմետր-ը, ՄԱԻԳՑ-ը և կենսամակարդակի որոշ հետազոտություններ, որոնք ներառում են արդարադատության պահաջարկի գործոնների ցուցանիշներ: Օրինակ՝ Գանայի կենսամակարդակի հետազոտությունը (6-րդ շրջափուլ), Գվատեմալայի կենսամակարդակի ազգային հետազոտությունը (2000 թ.) և Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտությունը 8 թ.) հարցեր են ներառում համայնքի կամ հարցվողների կամ նրանց տնային տնտեսությունների անդամների կրած հիմնական կոնֆլիկտների մասին: Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի հետազոտության շարունակությունը նաև մանրակրկիտ հարցեր է պարունակում այն մասին, թե վե՛ճ ունեցած հարցվողներն ինչ են արել վե՛ճի կապակցությամբ և ինչու: Բացի դրանից, Գանայի կենսամակարդակի հետազոտությունը, Թիմոր-Լեստեի կենսամակարդակի ընդգրկուն հետազոտությունը, Աֆրոբարոմետրը և ՄԱԻԳՑ-ը հարցեր են պարունակում արդարադատության կառույցների նկատմամբ հարցվողների վստահության վերաբերյալ:
22. Տե՛ս, օրինակ, Իրավունքի գերակայության նախաձեռնություն (2012), Եվրոպայի խորհուրդ (2013), ԿԻՎԿ-ի հանձնաժողով (2015):
23. «Վեճերի լուծման համար առկա հիմնական մեխանիզմի մասին հանրության իմացություն» հիմնական ցուցանիշ է կիրառվել, օրինակ, Գանայի կենսամակարդակի հետազոտությունում:
24. Նախորդ բաժնում 2.1. աղյուսակում բերված են ֆիզիկական հասանելիությունը չափող ցուցանիշների օրինակներ: ՀԱԾ-ը ներառում է դատարանի գտնվելու վայրի ցուցանիշը: Համաշխարհային բարեվարքության զեկույցի շրջանակում փորձագետներին նաև հարց է ուղղվում այն մասին, թե արդյոք բոլոր քաղաքացիների համար են դատարանները հասանելի՝ «անկախ աշխարհագրական դիրքից»: ԱՄԵՀ-ով մշտադիտարկվում է դատարանների թիվը և գտնվելու վայրը:
25. «Անվճար իրավաբանական օգնություն» հասկացությունը սույն ցուցանիշի ձևակերպման իմաստով ներառում է իրավաբանական խորհրդատվություն, աջակցություն կամ ներկայացուցչություն ցուցաբերող իրավաբաններին և իրավաբան չհանդիսացող անձանց՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք նրանք մտնում են անվճար իրավաբանական օգնության կառավարական ծրագրի մեջ, և թե արդյոք նրանք ֆինանսավորվում են կառավարության կողմից, ինչպես նաև՝ իրավաբանական հզորացումը:
26. Թեպետ անվճար կամ սուբսիդավորվող իրավաբանական օգնության և ներկայացուցչության կազմակերպումն անշուշտ նվազեցնում է արդարադատության հասանելիության տնտեսական խոչընդոտները, դատական վճարները, միևնույն է, կարող են արդարադատության հասանելիությունից զրկել մեծաթիվ մարդկանց, մասնավորապես՝ այն կանանց, ում համար սահմանափակ է կամ բացակայում է տնտեսական ռեսուրսների հասանելիությունը, օրինակ՝ խոցելի խմբերի ներկայացուցիչներին, ինչպիսիք են տնային տնտեսությունը ղեկավարող կանայք, ամուսնալուծությունից հետո ալիմենտ պահանջող կանայք կամ ընտանեկան բռնության իրավիճակից փախուստի դիմող կանայք: Կամբոջիայում, օրինակ, բռնաբարության գործով իրականացվող դատաբժշկական զննության վճարը հավասար էր գյուղական բնակավայրերում բնակվող անձանց երկու շաբաթվա միջին եկամտին (2007 թվականի տվյալներ): Ինդոնեզիայում, որտեղ ամուսնալուծության միջին արժեքը մոտ 10 անգամ գերազանցում էր աղքատ կնոջ մեկ ամսվա եկամուտը, վճարից ազատման մեխանիզմն օգնեց, որպեսզի դատարանները և կառավարական

- ծառայություններն ավելի հասանելի դառնան կանանց համար: Տե՛ս «ՄԱԿ Կանայք» (2011: 54), Համաշխարհային բանկ (2011: 168, 367), Chiongsong et al. (2011):
27. Տե՛ս ԿԽՎԿ-ի հանձնաժողով (2015: 8), որը հասանելիության վերաբերյալ իր հանձնարարականներում ներառել է «արդարադատության կառույցների կազմում գենդերային ստորաբաժանումների ստեղծումը»:
 28. Եվրոպական միությունում կանանց նկատմամբ բռնության հետազոտության մեջ, որը հրատարակվեց 2014 թվականի մարտին, նշվեց, որ զուգընկերոջ կողմից բռնության ամենածանր դեպքերի ընդամենը 14%-ի վերաբերյալ է հաղորդում ներկայացվել ոստիկանություն (զուգընկեր չհանդիսացող անձի կողմից գործադրված բռնության ամենածանր դեպքերի պարագայում 13%), ՀԻԳ (2014):
 29. Գործն անավարտ թողնելը բազմաշերտ խնդիր է, որը կապված է արդարադատության թե՛ պահանջարկի գործոնների հետ (օրինակ՝ հասարակական ճնշումները կամ վրեժխնդրության վախը), թե՛ առաջարկի գործոնների հետ (օրինակ՝ վարույթների երկար և ծախսատար լինելը): Մենք նախընտրեցինք այն ներառել պահանջարկի գործոնների մեջ, քանի որ արդարադատության հասանելիության գենդերային վերլուծությունն առանձնապես կարևորվում է քաղաքացիներին հուզող այդ խնդիրների տեսանկյունից:
 30. Հարավային Աֆրիկայի Գաուտենեգ մարզի տվյալները ցույց են տալիս, որ բռնաբարության մասին հաղորդված գործերի ընդամենը 17%-ն է հասնում դատարանը, և որ ընդամենը 4%-ն է ավարտվում մեղադրական դատավճռով: Տե՛ս «ՄԱԿ Կանայք» (2012: 49), Vetten et al. (2008), Եվրոպայի խորհուրդ (2013: 12):
 31. Հաշվի առնելով, որ վստահությունն ի սկզբանե սուբյեկտիվ տարր է, որը կարող է արտացոլել փաստերին անհատների տված մեկնաբանությունները, տվյալների ճիշտ վերլուծություն ստանալու համար անհրաժեշտ միջավայրը պարզելու համար պետք է կիրառել տվյալների «զամբյուղներ»: Այս նպատակին կարող են ծառայել ծառայություններից օգտվողների հետազոտությունները կամ վարչական տվյալները, մասնավորապես՝ երբ դատարանների ծառայություններից օգտվողներին հարցնում են, թե որքան հաճախ են նրանցից կաշառք պահանջել գործընթացն առաջ տանելու կամ նախընտրելի արդյունքն ստանալու դիմաց, և այդ հարցման արդյունքներով պարզում, թե ինչպիսին են ընդհանուր պատկերացումները դատական համակարգի կոռուպցիայի վերաբերյալ:
 32. Այս ցուցանիշը ներառվել է զարգացման օրակարգի վերաբերյալ 2015 թվականից հետո ծավալված քննարկումների Տեխնիկական աջակցության թիմի առաջարկած՝ «16-րդ նպատակի գերակա ցուցանիշների» վերջին տարբերակի մեջ:
 33. Եվրոպայի խորհուրդը կազմել և 2015 թվականի հոկտեմբերին հրատարակել է հաջողված փորձի համապարփակ հավաքածու: Վերջինս ներառում է Եվրոպայի խորհրդի 24 անդամ պետություններից վերցված 65 օրինակներ: Այն հասանելի է համացանցում՝ www.coe.int/equality, դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016 թ.:
 34. Տե՛ս Dinnen S. and Hailey N (2012), Բաց հասարակության արդարադատության նախաձեռնություն (2010), Dale P. (2009), Berenschot W. and Rinaldi T. (2011), Բաց հասարակության ինստիտուտ և ՄԱԶԾ, Dugard J. and Drage K. (2013), Franco J., Soliman H. and Cisnero M. (2014):
 35. Տե՛ս “Global education empowering women in Papua New Guinea”, , Papua New Guinea Village Courts and Land Mediation Secretariat, Պապուա Նոր Գվինեայում գյուղերի կին մագիստրոսների վերաբերյալ տվյալների չիրապարակված ուսումնասիրություն, առկա է համացանցում՝ www.globaleducation.edu.au/case-studies/empowering-women-in-png.html, դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016 թ.:
 36. «ՄԱԿ Կանայք» (2011: 59): 2010 թվականի հետազոտությունը ցույց է տալիս, որ հարցված կանանց 85%-ն իմացել է ամուսնալուծվելու իրենց իրավունքի մասին և տեղյակ է եղել, որ կարող է իրացնել այդ իրավունքը ընտանեկան գործերով զբաղվող հատուկ բաժանմունքների միջոցով (ստեղծվել են 2004 թվականին):
 37. Մասնագիտացված դատախազները կարող են նվազեցնել արդարադատության խոչընդոտները, առկա է համացանցում՝ www.endvawnow.org/en/articles/894-specialized-prosecutors-can-reduce-barriers-to-justice.html?next=895, դիտվել է՝ 12 փետրվարի, 2016:

**«ՄԱԿ Կանայք»-ը ՄԱԿ-ի այն
կազմակերպությունն է, որը հավատարիմ
է գենդերային հավասարության և կանանց
հզորացման նպատակին:**
**Որպես կանանց և աղջիկների շահերի
համաշխարհային պաշտպան՝**
**«ՄԱԿ Կանայք»-ը ստեղծվել է աշխարհով մեկ
ներանց պահանջմունքների բավարարման
գործընթացն արագացնելու համար:**

«ՄԱԿ Կանայք»-ն աջակցում է ՄԱԿ-ի անդամ պետություններին՝ սահմանելու գենդերային հավասարության համաշխարհային ստանդարտներ, և աշխատում է կառավարությունների և քաղաքացիական հասարակության հետ՝ մշակելու համար օրենքներ, քաղաքականություններ, ծրագրեր և ծառայություններ, որոնք անհրաժեշտ են այդ ստանդարտները ներդնելու համար: «ՄԱԿ Կանայք»-ը սատարում է կանանց հավասար մասնակցությանը կյանքի բոլոր ոլորտներում՝ կենտրոնանալով հինգ հիմնական ուղղություններով. կանանց առաջնորդության և մասնակցության ավելացում, կանանց նկատմամբ բռնության վերացում, կանանց ներգրավում խաղաղության և անվտանգության բոլոր գործընթացներում, կանանց տնտեսական հզորացման խթանում և գենդերային հավասարության կարևորում ազգային զարգացման ծրագրերում և բյուջեներում: «ՄԱԿ Կանայք»-ը նաև համակարգում և խթանում է ՄԱԿ-ի համակարգի աշխատանքը գենդերային հավասարության ապահովման ուղղությամբ:

220 East 42nd Street
New York, New York 10017, USA
Tel: 212-906-6400
Fax: 212-906-6705

www.unwomen.org
www.facebook.com/unwomen
www.twitter.com/un_women
www.youtube.com/unwomen
www.flickr.com/unwomen
www.instagram.com/unwomen